

หลักเกณฑ์การแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 2540 : การสำรวจมาตรฐานเบื้องต้น

โดย

สมบัติ จันทรวงศ์

เสนอต่อ

คณะกรรมการการเลือกตั้งแห่งชาติ

และ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

สารบัญ

ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
วิธีการศึกษา	5
กรอบความคิดทางทฤษฎีว่าด้วยเกณฑ์การแบ่งเขตเลือกตั้ง	5
สรุปหลักเกณฑ์และวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้ง	14
ตัวอย่างการแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดขนาดเล็ก	17
แผนที่จังหวัดพังงา	18
แผนที่จังหวัดภูเก็ต	25
ตัวอย่างการแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดขนาดกลาง	28
แผนที่จังหวัดเชียงใหม่	29
การแบ่งเขตเลือกตั้งโดยไม่ว่าหนึ่งถึงเขตเลือกตั้งเดิม	43
ตัวอย่างการแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดขนาดใหญ่	52
แผนที่จังหวัดนครราชสีมา	54
ตัวอย่างการแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอน	
ตราด สิงห์บุรี มุกดาหาร เชียงใหม่ นครสวรรค์ และ ลพบุรี	66
แผนที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน	67
แผนที่จังหวัดตราด	71
แผนที่จังหวัดสิงห์บุรี	75
แผนที่จังหวัดมุกดาหาร	79
แผนที่จังหวัดเชียงใหม่	83
แผนที่จังหวัดนครสวรรค์	92
แผนที่จังหวัดลพบุรี	98
เชิงอรรถ	104
ภาคผนวก	110

หลักเกณฑ์การแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ 2540 : การสำรวจมาตรฐานเบื้องต้น

ความสำคัญของปัญหา

ถึงแม้ว่า "กระบวนการเลือกตั้ง" โดยตัวของมันเองจะไม่ได้เป็นหลักประกันว่าจะต้องนำไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเสมอไป แต่ก็คงจะปฏิเสธไม่ได้ว่า กระบวนการเลือกตั้งเป็นขั้นตอนที่จำเป็นยิ่งสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทุกรูปแบบ โดยเฉพาะกระบวนการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมย่อมเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งว่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งนั้น เป็นตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่ในสังคมอย่างแท้จริง

สำหรับการเลือกตั้งในประเทศไทย ได้ดำเนินการติดต่อกันมาอย่างค่อนข้างจะต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมานั้น มักมีข้อครหาอยู่เนืองๆว่า เป็นการเลือกตั้งที่ไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม มีการทุจริตเลือกตั้งในรูปแบบต่างๆอยู่มาก โดยเฉพาะการซื้อเสียงเลือกตั้งของผู้สมัคร ที่ดูเหมือนว่าจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นทุกวัน ถึงขนาดจนการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายเมื่อปี พ.ศ. 2539 นั้น องค์การกลางต้องมีแถลงการณ์ออกมา ไม่ยอมรับในความบริสุทธิ์ยุติธรรมของการเลือกตั้งครั้งดังกล่าว จึงเป็นที่ประจักษ์ว่าในการร่างรัฐธรรมนูญใหม่ฉบับปี พ.ศ. 2540 นั้น วัตถุประสงค์หลักอย่างหนึ่งของสภาร่างรัฐธรรมนูญ ก็คือการทำให้กระบวนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประเทศนี้ เป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

หนึ่งนมาตรฐานที่สภาร่างรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้เป็นแนวทางอันที่จะทำให้กระบวนการเลือกตั้งของไทยปลอดจากการทุจริตซื้อเสียง ก็คือการทำให้เขตเลือกตั้งเล็กลง กลายเป็นเขตเลือกตั้งที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียงคนเดียว (Single-member Constituency) แทนที่จะเป็นเขตเลือกตั้งของผู้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ตั้งแต่ 1-3 คน (Multi-member Constituency) อย่างเดิม ทั้งนี้โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตนี้ 400 เขตทั่วประเทศ

นี้ย่อมหมายความว่า นอกจากจังหวัดเล็กๆไม่กี่จังหวัดที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้สูงสุดเพียง 1 คน ไม่เปลี่ยนแปลงไปจากการเลือกตั้งครั้งสุดท้ายแล้ว ก็ต้องมีการแบ่ง เขตเลือกตั้งกันทั้งหมดสำหรับจังหวัดที่เหลือ ซึ่งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่า 1 คนขึ้นไป จนทางปฏิบัติแล้วนี้หมายถึงการที่เขตเลือกตั้งเดิมซึ่งมีขนาดใหญ่อาจเป็นฐานเสียงทางการเมืองของนักการเมืองจำนวนมากทั่วประเทศมายาวนานกว่า 2 ทศวรรษ จะต้องถูกแบ่งย่อยเป็นเขตเล็กเขตน้อยตามหลักเกณฑ์ต่างๆที่รัฐธรรมนูญระบุไว้ว่า จำนวนราษฎรต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน ให้คำนวณจากจำนวนราษฎรเฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 400 คน (ถ้าคำนวณว่าประชากรไทยทั่วประเทศมีประมาณ 60 ล้านคนและมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งแบบนี้ได้ 400 คน ก็จะได้ตัวเลขเฉลี่ยว่าประชาชน 150,000 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน)

จะเห็นได้ว่า ในกรณีนี้ที่ประชากรของทั้งจังหวัดมีไม่เกิน 150,000 คน คือมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เพียง 1 คน ก็จะไม่มีปัญหาอะไรเลย แต่ในกรณีอื่นทั้งหมด การแบ่งซอยเขตเลือกตั้งที่มีขนาดใหญ่อันให้เล็กลง (หรือแม้แต่ในกรณีที่จะต้องแบ่ง เขตจังหวัดทั้ง จังหวัดให้เป็นสองเขตเลือกตั้งใหม่ เนื่องจากจังหวัดนั้นมีประชากรเพิ่มขึ้นมากกว่า 150,000 คน คือนับทาง 300,000 คน) ย่อมมีผลกระทบในด้านเป็นคุณเป็นโทษทางการเมืองให้แก่ผู้สมัครต่างๆได้ทั้งสิ้น เพราะย่อมเป็นการแบ่งเขตเลือกตั้งเดิมของผู้สมัครต่างๆให้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ อาจเป็นการตัดเขตที่เป็นฐานเสียงเดิมของนักการเมืองบางคนออกไป แต่นำเอาเขตที่ไม่ใช่ฐานเสียงผนวกเข้ามา หรืออาจตรงกันข้าม คือนำฐานเสียงที่กระจายอยู่มาผนวกเข้าด้วยกัน และตัดเขตที่ไม่ใช่ฐานเสียงออกไปก็ได้ ความบริสุทธิ์ยุติธรรมในการแบ่งเขตเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องแสดงให้ปรากฏก่อนจะมีการออกเสียงลงคะแนนเสียงด้วยซ้ำไป

รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (มาตรา 103) ได้กำหนดแนวทางในการแบ่งเขตเลือกตั้งไว้อย่างกว้างๆว่า "จังหวัดใดมีการแบ่ง เขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่ง เขต ต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละ เขตให้ติดต่อกันและต้องให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน" ส่วนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้มีบทบัญญัติว่าด้วยการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งอาจถือว่าเป็นการกำหนดแนวทางในการแบ่งเขตเลือกตั้งในรายละเอียดเพิ่มเติมไว้ดังนี้คือ

มาตรา 18 ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งไว้ทุกจังหวัด เพื่อให้ประชาชนทราบ

การแบ่งเขตเลือกตั้งตามารรคหนึ่งจะต้องกำหนดพื้นที่ในแต่ละเขตเลือกตั้งให้ติดต่อกันและมีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันด้วยก็ว่าได้

(1) ในกรณีที่อำเภอหรือตำบลใดมีจำนวนราษฎรเพียงพอที่จะกำหนดเป็นเขตเลือกตั้งได้ ให้กำหนด

อำเภอหรือตำบลนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง

(2) ในกรณีที่ไม่มีไปตาม (1) ให้รวมอำเภอต่างๆเป็นเขตเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงพื้นที่ที่ติดต่อกันใกล้เคียงกัน ความสะดวกในการคมนาคมระหว่างกันและการเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน ถ้าการรวมอำเภอในลักษณะนี้จะทำให้มีจำนวนประชากรมากเกินไป ให้แยกหรือรวมพื้นที่ตำบลเพื่อให้ได้จำนวนประชากรพอเพียงสำหรับการเป็นเขตเลือกตั้ง แต่จะแยกหรือรวมเฉพาะเพียงบางส่วนของตำบลไม่ได้

(3) ในกรณีที่การกำหนดพื้นที่ตามเกณฑ์ใน (2) จะทำให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนไม่ใกล้เคียงกันหรือไม่มีสภาพเป็นชุมชนเดียวกัน ให้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งตามสภาพของชุมชนที่ราษฎรมีการติดต่อกันเป็นประจำในลักษณะที่เป็นชุมชนเดียวกันหรือใกล้เคียงกันและสามารถเดินทางติดต่อกันได้โดยสะดวก โดยจะต้องทำให้จำนวนราษฎรของแต่ละชุมชนในเขตเลือกตั้งแต่ละแห่งมีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด

สำหรับรายละเอียดเพิ่มเติมของแนวทางการแบ่งเขตเลือกตั้งที่มีปรากฏในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้งนี้ เมื่อพิจารณาโดยถ่องแท้แล้วก็จะพบว่าเป็นการกำหนดวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งอย่างเป็นขั้นเป็นตอน คือเริ่มกำหนดเขตเลือกตั้งจากฐานที่เป็นตำบลหรืออำเภอที่สามารถเป็นเขตเลือกตั้งได้ด้วยตนเอง (เพราะจำนวนประชากรมีมากพอ) แล้วจึงพิจารณาการรวมหลายอำเภอเข้าเป็นหนึ่งเขตเลือกตั้ง ไปจนถึงขั้นตอนสุดท้าย คือการพิจารณาแบ่งตำบลของบางอำเภอออกไปรวมกับอำเภออื่นเพื่อให้เกิดเขตเลือกตั้งที่เป็นธรรมขึ้น แต่เกณฑ์ที่สำคัญสูงสุดในการแบ่งเขตเลือกตั้งในทุกกรณีของร่าง พ.ร.บ.ดังกล่าวก็คือ การที่จะต้องทำให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งของจังหวัดนั้นมีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด จริงอยู่ การกำหนดนี้เกี่ยวกับจำนวนราษฎรที่ใกล้เคียงกันดังกล่าวนี้ เป็นการเคารพต่อกฎเกณฑ์ที่ว่าด้วย "ความเสมอภาคกันของคะแนนเสียง" (Vote equality) ซึ่งเป็นการป้องกันการที่ความแตกต่างของจำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งมีสูงเกินไปจนกระทั่งเห็นได้ชัดว่ามีความไม่เป็นธรรมเกิดขึ้น เช่นกรณีของประเทศอังกฤษที่แม้เมื่อได้มีการผ่าน พ.ร.บ.ปฏิรูป (Reform Act) ของปี ค.ศ. 1832 ออกมาแล้วก็ยังปรากฏว่า บางครั้งสัดส่วนของประชากรในเขตเลือกตั้งที่เล็กที่สุดและใหญ่ที่สุดที่เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้จำนวนเท่ากัน เป็นตัวเลขที่ขนาดากคือ 1: 60 เป็นต้น¹ กระนั้นก็ดีการคำนึงถึงแต่เฉพาะเรื่องตัวเลขจำนวนราษฎรที่ใกล้เคียงกันเพียงอย่างเดียวโดยที่หลักเกณฑ์อื่นไม่ได้ถูกนำมาพิจารณาประกอบด้วยแล้ว ก็อาจทำให้การแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ที่มีแนวโน้มว่าจะมีความเท่าเทียมหรือใกล้เคียงกันในด้านตัวเลขจำนวนราษฎร จริงๆแล้วกลับส่งผลให้น้ำหนักของคะแนนของราษฎรในเขตเลือกตั้งเดียวกันนั้นเองมีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากก็ได้ ดังที่ ธงชัย วินิจจะกุล ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับโครงสร้างประชากรในเขตเลือกตั้งไว้ว่า

หากเขตเลือกตั้งที่ประกอบด้วยเขตชนบทเป็นส่วนใหญ่มักเปลี่ยนแปลงให้รวมเอาเขตเมืองใหญ่เข้าไปด้วย ผู้นำนักคะแนนเสียงประชากรในเขตชนบทที่จะมีส่วนซึ่งขาดผลการเลือกตั้ง ย่อมลดลงตามสัดส่วนของประชากรในเขตเมืองที่เพิ่มเข้ามา หรือสมมุติว่าในจังหวัดหนึ่งซึ่งมีชาวมุสลิมหนาแน่นอำเภอหนึ่ง ชาวพุทธหนาแน่นอีกอำเภอหนึ่ง การจัดเขตเลือกตั้งให้อำเภอทั้งสองเป็นคนละเขตเลือกตั้งหรือเป็นเขตเดียวกัน ย่อมมีผลอย่างแน่นอนต่อคะแนนเสียงของผู้สมัครที่มีฐานคะแนนเสียงในแต่ละเขตเป็นต้น ในการนี้เหล่านี้ย่อมหมายความว่าคุณภาพของการเป็นตัวแทน (Representation) ของผู้ได้รับเลือกตั้งถูกกระทบ เช่น อาจเป็นได้ว่าเขตนั้นได้ผู้แทนที่เป็นตัวแทนของเขตเมือง โดยเสียงจากชนบทแทบไม่มีความหมาย หรือได้ผู้แทนที่เป็นตัวแทนของศาสนิกชนหนึ่ง โดยคะแนนเสียงของอีกศาสนิกชนฝ่ายแพ้ และไม่ได้ตัวแทนของตนเลย เป็นต้น²

เพราะฉะนั้น จึงเป็นไปได้ว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรมอย่างแท้จริงนั้น จะคำนึงเฉพาะเกณฑ์ความเท่าเทียมกันของจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งอย่างเดียวนั้นหาได้ไม่ หากเป็นไปได้ก็ควรที่จะต้องคำนึงถึงปัจจัยอื่นๆอีกด้วย เช่น ลักษณะโครงสร้างของประชากรดังได้กล่าวมาข้างต้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสำรวจและศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการแบ่งเขตเลือกตั้งที่อาจไม่บริสุทธิ์ยุติธรรมในอดีต
2. เพื่อสำรวจสภาพและมิติของปัญหาในการแบ่งเขตเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ว่ามีลักษณะและขอบเขตแค่ไหน เพียงไร
3. เพื่อเสนอแนะเกณฑ์มาตรฐานเบื้องต้นในการกำหนดวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งทั่วประเทศ เพื่อให้การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 เป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาการแบ่งเขตเลือกตั้งครั้งนี้ จะศึกษาจากตัวอย่างของจริงของจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ โดยคัดเลือกจากจังหวัดที่มีขนาดพื้นที่แตกต่างกัน ตั้งแต่จังหวัดขนาดเล็กที่ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปจะเป็นครั้งแรกที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มากกว่า 1 คน ไปจนถึงจังหวัดขนาดกลางและจังหวัดขนาดใหญ่ โดยเน้นการศึกษาจังหวัดที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นหรือลดลง เปรียบเทียบกับจังหวัดที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าเดิม ตัวอย่างจังหวัดที่จะทำการศึกษามี เชียงใหม่ เชียงราย นครสวรรค์ ลพบุรี อุบลราชธานี มุกดาหาร พังงา แม่ฮ่องสอน ภูเก็ต ตรวต นครราชสีมา สิงห์บุรี

ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่จะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น แต่จะไม่รวมกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง เพราะมีความเจริญในด้านคมนาคมสื่อสารสูงสุด อีกทั้งยังมีการเติบโตของประชากรสูงสุดในประเทศอีกด้วย

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาจากหลักฐานข้อมูลเอกสาร เพื่อสำรวจปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวในอดีต และจากประสบการณ์ของต่างประเทศ
2. สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่กระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัด รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียอย่างนักการเมือง เพื่อทราบสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขในอดีต
3. กำหนดเกณฑ์มาตรฐานเบื้องต้นเพื่อใช้ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ทั้งจากตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย เช่น จำนวนประชากรหนึ่งแสนห้าหมื่นคนต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคน และเกณฑ์มาตรฐานอื่นๆ ที่ควรนำมาประกอบพิจารณา เช่น ความหนาแน่นของประชากรและลักษณะภูมิรัฐศาสตร์ของเขตเลือกตั้ง เป็นต้น รวมถึงความพยายามในการทำให้การแบ่งเขตเลือกตั้งสามารถสะท้อนความเป็นตัวแทนประชาชนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นๆ
4. สร้างแบบจำลองของปัญหาการแบ่งเขตเลือกตั้งจนสถานการณ์ต่างๆตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 โดยแบ่งออกเป็นจังหวัดขนาดใหญ่ กลางและเล็ก เพื่อทดสอบแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จะใช้ได้ผลอย่างไรหรือไม่ และเพื่อที่จะได้มีการเสนอแนะเกณฑ์มาตรฐานเบื้องต้นต่อไป

กรอบความคิดทางทฤษฎีว่าด้วยเกณฑ์การแบ่งเขตเลือกตั้ง

สำหรับประเทศอังกฤษซึ่งถือได้ว่าเป็นแม่แบบของการปกครองในระบบรัฐสภาแล้ว แต่เดิมนั้น การเลือกตั้งคือการเลือกตั้งตัวแทนที่จะทำหน้าที่แทนชุมชน(Community)มากกว่าอย่างอื่น หลักการที่ว่า การเลือกตั้งคือการเลือกตั้งตัวแทนของประชาชนนั้นเป็นสิ่งที่มาทีหลัง³ และแม้ว่าจนปัจจุบันนี้ก็ยังคงมีการถกเถียงกันอยู่ว่ากระบวนการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้าสู่สภานั้นควรใช้หลักการที่ว่าเป็น การแทนตัวประชาชน(people) หรือว่าเป็นการแทนพื้นที่หรืออาณาเขต(Territorial Representation)⁴

การแบ่งเขตเลือกตั้งของทั้งประเทศออกเป็นเขตเลือกตั้งขนาดย่อยๆโดยที่แต่ละเขตเลือกตั้งมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคนเท่านั้นทุกเขตนี้(single member constituency) โดยหลักการแล้วต้องถือว่าเป็นการยึดเอาเกณฑ์เรื่องอาณาเขตเป็นหลัก(Territorial-based sub-units) เพราะไม่ว่าจะพยายามแบ่งเขตเลือกตั้งให้ได้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตมีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุดเท่าใดก็ตาม ในทาง

ปฏิบัติแล้วจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งก็จะมีไม่เท่ากันได้เลย เพราะฉะนั้นทางทฤษฎีแล้วการลงคะแนนเสียง เลือกตั้งในระบบนี้ย่อมมีโอกาที่จะเสี่ยงกับปัญหาใดปัญหาหนึ่งดังต่อไปนี้ได้ตลอดเวลา คือ

(1) โดยเหตุที่จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งย่อมมีจำนวนไม่เท่ากัน เพราะฉะนั้นจึงอาจเกิดปัญหาเรื่องความไม่เท่าเทียมกันของคะแนนเสียง (vote inequality) ได้ นั่นคือการให้คะแนนเสียงของผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งหนึ่ง มีค่ามากหรือน้อยกว่าคะแนนเสียงของผู้เลือกตั้งในอีกเขตเลือกตั้งหนึ่ง

(2) โดยเหตุที่ราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งย่อมมีจำนวนไม่เท่ากัน จึงอาจเกิดปัญหาการที่ผลรวมของการลงคะแนนเสียงของผู้เลือกตั้งทั้งประเทศไม่สอดคล้องกับผลการแพ้ชนะของจำนวนที่นั่งในสภาของแต่ละพรรคการเมืองได้รับ เช่น อาจเป็นไปได้ว่า พรรคการเมืองที่ได้จำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรมากที่สุด (อาจจะเพียงพอที่จะจัดตั้งรัฐบาลได้ด้วยตนเอง หรือมากพอที่จะอ้างการเป็นแกนนำในการจัดตั้งรัฐบาล) อาจจะได้คะแนนมากที่สุดจากประชาชนซึ่งนับรวมจากคะแนนที่ผู้เลือกตั้งทั่วประเทศลงให้กับผู้สมัครของพรรคนั้นๆ ในทุกเขตเลือกตั้งรวมกันก็ได้ นั่นคือ มีความเป็นไปได้อยู่เสมอที่จะคะแนนเสียงรวมทั้งหมดที่พรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งได้รับ จะไม่สอดคล้องกับจำนวนที่นั่งในสภาที่พรรคการเมืองดังกล่าวได้รับ เช่น กรณีการเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งในอังกฤษเมื่อปี ค.ศ. 1974 ปรากฏว่าพรรคลิเบอรัลได้รับคะแนนเสียงจากประชาชนรวม 19.3 และ 18.3 เปอร์เซ็นต์ของคะแนนเสียงทั้งหมด แต่เมื่อคิดจำนวนที่นั่งในสภาแล้ว พรรคลิเบอรัลได้ที่นั่งมาเพียง 2.2 และ 2.0 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนที่นั่งทั้งหมดเท่านั้น⁵

จะ เห็นได้ว่าปัญหาดังกล่าวข้างต้นนี้จะ ไม่เกิดขึ้นกับการกำหนดให้ผู้เลือกตั้งทั่วประเทศลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบรายชื่อของพรรคการเมือง (Party List) ซึ่งเป็นการลงคะแนนตามหลักการแทนประชาชนเลย สำหรับรัฐธรรมนูญของไทยฉบับ พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นครั้งแรกที่จะใช้ทั้งสองระบบการลงคะแนน (สองหลักการ) พร้อมกันในการเลือกตั้งครั้งต่อไปนั้น ปัญหาดังกล่าว ๗ ที่นี้จึงอยู่ที่ว่า เฉพาะในส่วนของการลงคะแนนเสียงตามหลักการแทนพื้นที่นั้น จะเขียนเขตเลือกตั้งอย่างไรจึงจะทำให้คะแนนเสียงของผู้เลือกตั้งในแต่ละเขตมีความใกล้เคียงกันมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งในแง่ของน้ำหนักและคุณค่า

อย่างไรก็ดี เราได้เห็นมาแล้วว่ารัฐธรรมนูญไทย พ.ศ. 2540 และ พ.ร.บ. ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้งนั้น ดูจะให้ความสำคัญสูงสุดกับการที่พื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งต้องติดต่อกันและแต่ละเขตเลือกตั้งควรมีจำนวนราษฎรใกล้เคียงกัน จริงอยู่การกำหนดน้ำหนักกับปัญหาดังกล่าวนี้นั้น เห็นได้ชัดว่าเป็นวิธีการเบื้องต้นของการป้องกันปัญหาการแบ่งเขตเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม โดยมุ่งเขียนเขตเลือกตั้งให้เกิดคุณหรือโทษแก่ผู้สมัครเฉพาะราย วิธีการนี้เป็นที่รู้จักกันดีในชื่อของ Gerrymandering อันสืบเนื่องจากเมื่อปี ค.ศ. 1812 นาย Elbridge Gerry ขณะดำรงตำแหน่งผู้ว่าการรัฐแมสซาชูเซตส์ของสหรัฐอเมริกา

ได้เขียนเขตเลือกตั้งในลักษณะที่ทำให้พรรคพวกของตนได้เปรียบในการเมืองอย่างเต็มที่ โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลทางภูมิศาสตร์ หรือความเหมาะสมของพื้นที่ต่างๆ ที่ถูกนำมาประกอบกันเข้าเป็นเขตเลือกตั้งเดียวกันแต่อย่างใด จนเกิดเป็นเขตเลือกตั้งที่มีรูปร่างประหลาดคล้ายสัตว์ที่เรียกกันว่าตัวซาลาแมนเดอร์ขึ้น (Salamander) ปัจจุบันนี้ Gerrymandering จึงหมายถึงการจงใจเขียนเขตเลือกตั้งให้ส่งผลกระทบต่อผู้สมัครหรือพรรคการเมือง ไม่ว่าจะโดยการรวมเอาพื้นที่ที่เป็นฐานคะแนนเสียงของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองดังกล่าวมารวมเอาไว้ด้วยกันอยู่จุดเดียว เพื่อให้ได้ที่นั่งในสภาน้อยที่สุด หรือโดยการแบ่งฐานเสียงดังกล่าวไว้ให้กระจายออกไป จนฐานคะแนนดังกล่าวหมดผลไปโดยปริยาย⁶

งานกรณีของประเทศไทยนั้น คงปฏิเสธไม่ได้ว่าที่ผ่านมาการกำหนดเขตเลือกตั้งที่จัดทำโดยกระทรวงมหาดไทยซึ่งถูกควบคุมโดยนักการเมืองอีกทีหนึ่งนั้น ได้มีข้อกังขาอยู่เป็นระยะเสมอมาว่า เป็นการดำเนินการที่ทำให้พื้นที่ที่เป็นฐานคะแนนของนักการเมืองบางคนแยกออกจากกัน หรือไม่ก็รวมเอาพื้นที่ที่ไม่ใช่ฐานเสียงของนักการเมืองดังกล่าวผนวกเข้ามา (หรือในทางตรงกันข้าม ก็อาจมีการกำหนดเขตเลือกตั้งให้เป็นคุณแก่นักการเมืองคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะได้ โดยการเขียนเขตเลือกตั้งให้รวมเอาฐานเสียงที่กระจายอยู่เป็นจุดเล็กจุดน้อยมารวมอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกันเสีย พร้อมๆ กับจัดพื้นที่ที่เป็นจุดอ่อนของผู้สมัครดังกล่าวไปอยู่ในเขตเลือกตั้งอื่นเสีย) เพียงแต่ว่างานอดีตนักการเมืองไทยไม่ปรารถนาจะมีความขัดแย้งกับข้าราชการประจำโดยไม่จำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานกรณีการแบ่งเขตเลือกตั้งซึ่งเป็นการยากที่จะชี้ว่าผู้ทำหน้าที่กำหนดเขตเลือกตั้งมีความลำเอียงงานการปฏิบัติหน้าที่⁷ ชาวคราวนี้เรื่องนี้จึงไม่ค่อยแพร่หลายสู่สาธารณชนนัก กระนั้นก็ตาม ก็ยังมีการมีประกาศของกระทรวงมหาดไทยเรื่องการแบ่งเขตเลือกตั้ง ลงวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2538 ที่ทำให้เกิดข้อกล่าวหาว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดนครปฐมเป็นการทำลายฐานเสียงของผู้สมัครจากพรรคชาติไทยหรือไม่ และที่โด่งดังมากก็คือการย้ายแขวงคลองเตย (ซึ่งแต่เดิมเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ 5) ของกรุงเทพมหานคร ให้นำไปรวมอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ 6 ซึ่งนำไปสู่การประท้วงโดยผู้นำชุมชนในแขวงคลองเตยว่าไม่เป็นธรรมแก่ชุมชน แต่เป็นประโยชน์ทางการเมืองแก่พรรคประชาธิปัตย์ จนถึงกับมีการกล่าวขานกันว่าเหตุการณ์การแบ่งเขตเลือกตั้งของเขต 6 กรุงเทพมหานครครั้งนั้น คือ "สนั่น แมนเดริง" ตามชื่อของพลตรีสนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจากพรรคประชาธิปัตย์ในขณะนั้น⁸

การมีคณะกรรมการเลือกตั้งแห่งชาติที่เป็นกลางไม่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง มาทำหน้าที่กำหนดเขตเลือกตั้งแทนกระทรวงมหาดไทยตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนั้น น่าจะทำให้ปัญหาเรื่อง Gerrymandering หมดไปได้ นั่นคือการจงใจกำหนดขอบเขตและขนาดของเขตเลือกตั้งให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่นักการเมืองคนใดคนหนึ่ง น่าจะไม่มี ทั้งนี้ โดยการยึดถือตามหลักการเรื่องจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งให้ใกล้เคียงกัน และพื้นที่ในเขตเลือกตั้งเดียวกันต้องติดต่อกัน แต่การแบ่งเขตเลือกตั้งที่เหมาะสม

และถูกต้องนั้น น่าจะต้องไปไกลกว่าความเสมอภาคในด้านตัวเลขจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้ง คือควรจะก้าวไปถึงจุดของคุณภาพของการเป็นตัวแทนด้วย นั่นคือ การแบ่งเขตเลือกตั้งควรจะแบ่งตามลักษณะที่ตัวแทนซึ่งได้รับเลือกตั้งมา สามารถเป็นตัวแทนของราษฎรในเขตเลือกตั้งได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียมกัน กล่าวคือเขตเลือกตั้งนั้นจะต้องเป็นเขตเลือกตั้งที่ประชากรในพื้นที่ไม่มีความแตกต่างทางสังคม เศรษฐกิจกันมากนัก จนถึงขนาดที่ความต้องการของประชากรแตกแยกออกเป็นสัดส่วนหรือส่วนทางกันอย่างชัดเจน และทำให้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งต้องเลือกรักษาผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มของประชากรที่ตนเห็นว่ามีคามสำคัญทางการเมือง โดยละเลยผลประโยชน์ของกลุ่มอื่นไปเลย ในทางปฏิบัติการแบ่งเขตเลือกตั้งโดยคำนึงถึงสภาพสังคม เศรษฐกิจ ที่แตกต่างกันของประชากรประกอบควบคู่ไปกับจำนวนที่ใกล้เคียงกันของราษฎรนั้น อาจทำได้ไม่มากนัก ในกรณีที่ว่าอำเภอหรือตำบลหนึ่งใดมีจำนวนราษฎรเพียงพอที่จะเป็นเขตเลือกตั้งได้ด้วยตัวเอง นั่นคือตามเกณฑ์ข้อที่หนึ่งของ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้งมาตราที่ 18 ที่ว่า "(1) ในกรณีที่ว่าอำเภอหรือตำบลใดมีจำนวนราษฎรเพียงพอที่จะกำหนดเป็นเขตเลือกตั้งได้ ให้กำหนดอำเภอหรือตำบลนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง" นั้น เราคงต้องอนุมานเอาว่า ความหนาแน่นของประชากรในตำบลหรืออำเภอใดที่ถึงขั้นดังกล่าวย่อมเป็นดัชนีที่บ่งชี้ถึงสภาพทางสังคม เศรษฐกิจที่ใกล้เคียงกันในระดับหนึ่งของชุมชนนั้นอยู่แล้ว ในทำนองเดียวกัน การกระจุกตัวของประชากรอยู่ในเขตเมือง เช่นในเขตเทศบาลที่มากพอที่จะเป็นเขตเลือกตั้งได้ด้วยตัวเองนี้ เมื่อเทียบกับประชากรในเขตชนบทที่มีพื้นที่กว้างขวางกว่าแต่ผู้นอนอยู่อาศัยกระจัดกระจายและมีวิถีชีวิตที่แตกต่างออกไป ก็ย่อมเป็นกรณีให้เห็นได้ชัดว่าน่าจะต้องแยกประชากรสองส่วนนี้ออกมาให้อยู่กันคนละเขตเลือกตั้ง

ปัญหาที่แท้จริงจึงน่าจะอยู่ในกรณีที่จะต้องรวมเอาอำเภอต่าง ๆ ที่มีประชากรไม่มากพอเข้ามาเป็นเขตเลือกตั้งเดียวกัน (ซึ่งรวมถึงการที่จะต้องเอาส่วนของพื้นที่และประชากรในเมืองที่เหลืออยู่จากการจัดตั้งเป็นเขตเลือกตั้งด้วยตัวเองไปรวมกับอำเภออื่นด้วย) เพราะในกรณีเช่นว่านี้ โดยเฉพาะในกรณีที่ว่าจำเป็นต้องมีการแยกพื้นที่ของตำบลใดตำบลหนึ่งไปรวมกับอำเภออื่น เพื่อให้ได้จำนวนประชากรเพียงพอที่จะเป็นเขตเลือกตั้งนั้น หากไม่ระมัดระวังพอแล้วก็อาจทำให้เกิดการละลายหรือการเจือจางคะแนนเสียง (Vote dilution) ของประชากรที่ต้องถูกตัดขาดจากชุมชนส่วนหนึ่งที่ตนเป็นส่วนหนึ่งอยู่ได้ ในสหรัฐอเมริกาที่ซึ่งชนกลุ่มน้อยมีปัญหาถูกเจือจางคะแนนมากที่สุด ได้มีการนิยามการเจือจางคะแนนว่าได้แก่ "การลดศักยภาพแห่งประสิทธิภาพของการลงคะแนนเสียงของกลุ่มชนด้วยการจำกัดขีดความสามารถที่จะแปรเปลี่ยนพลังนั้นให้กลายเป็นการควบคุม (หรืออย่างน้อยที่สุดก็คือการมีอิทธิพลต่อ) ผู้ดำรงตำแหน่งสาธารณะที่มาจากการเลือกตั้ง"⁹ ในกรณีของประเทศไทย หนึ่งในคำถามของผู้นำชุมชนคลองเตย ที่มีต่อการแยกแขวงคลองเตย เขตคลองเตยไปรวมกับเขตเลือกตั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร ในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อปี พ.ศ. 2538 (ซึ่งยังคงเป็นการแบ่ง

เขตเลือกตั้งแบบเดิม) ก็สามารถสะท้อนให้เห็นได้เป็นอย่างดีว่า ความรู้สึกที่คล้ายๆกับการเจือจางคะแนน อาจเกิดขึ้นได้เช่นเดียวกัน ดังคำถามที่ว่า

ถาม เนื่องจากการเลือกตั้งของเมืองไทยในปัจจุบันใช้ระบบรวมเขตเรียงเบอร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ใหญ่ และจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน การแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่โดยตัดพื้นที่ส่วนน้อย (แขวงคลองเตย) ออกไปอยู่ในพื้นที่ส่วนใหญ่คือ เขต 6 เดิม จะทำให้ประชาชนในพื้นที่คลองเตยสูญเสียสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีความคุ้นเคย ความผูกพันและได้ร่วมพัฒนาชุมชนมาช้านาน แต่เมื่อมาอยู่ในเขตใหม่ ประชาชนจากแขวงคลองเตยจะไม่มีความรู้สึก มักคุ้นกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 6 เลย ด้วยการแบ่งเขตก่อนการเลือกตั้งเพียง 32 วัน (การแบ่งเขตเลือกตั้งที่ถือตามตัวเลขเพียงอย่างเดียว เป็นการริดรอนสิทธิของประชาชน อย่างยิ่ง เพราะไม่ใช้ระบบวันแมนวันโหวต)¹⁰

อย่างไรก็ตามประเด็นปัญหาเรื่องการเจือจางคะแนนเสียง (Vote dilution) อันสืบเนื่องจากการรวมอำเภอหลายอำเภอเข้าเป็นเขตเลือกตั้งเดียว (ซึ่งรวมถึงการแยกหรือรวมพื้นที่ตำบลเข้าด้วยกัน) นี้ อาจพิจารณาจากข้อกำหนดของ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง มาตราที่ 18 ข้อ (2) ว่า สามารถป้องกันได้อยู่แล้วในระดับหนึ่ง หากพื้นที่ของเขตเลือกตั้งดังกล่าวมี "พื้นที่ติดต่อกัน (มีความสะดวกในการคมนาคม และ...เคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน" นั่นคือ ปัญหาเรื่องการเจือจางคะแนนเสียง อาจจะถือว่าไม่เกิดขึ้น ถ้าการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่โดยการรวมหลายอำเภอเข้าด้วยกัน (อาจมีการรวมหรือแยกตำบลของต่างอำเภอ) เกิดขึ้นในพื้นที่ที่เคยเป็นเขตเลือกตั้งเดียวกันมาก่อน [ประเด็นปัญหาเรื่องการคมนาคมสะดวกก็อาจจะสามารถอนุโลมได้ตามหลักตรรกเดียวกันว่า พื้นที่ที่เคยเป็นเขตเลือกตั้งเดียวกันมาก่อน (ส่วนใหญ่เป็นเวลานาน) ย่อมต้องเป็นอาณาบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวกอยู่แล้ว] เพราะฉะนั้น หลักเกณฑ์การแบ่งเขตเลือกตั้งโดยวิธีใหม่ที่สำคัญที่สุดถัดจากเกณฑ์เรื่องจำนวนราษฎรและการที่ต้องมีพื้นที่ติดต่อกัน ก็คือ การที่ต้องกำหนดให้เขตเลือกตั้งใหม่เกิดขึ้นในเขตเลือกตั้งเดิม ในทางปฏิบัติ วิธีการที่ง่ายที่สุดจึงน่าจะเป็นการพิจารณาแบ่งเขตเลือกตั้งเดิมที่เคยเป็นเขตเลือกตั้งขนาดใหญ่สำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2-3 คนขึ้นไป ออกเป็นเขตเลือกตั้งใหม่ที่มีขนาดเล็กลงนั่นเอง¹¹ เพราะวิธีนี้ แม้จะเกิดการบีบอัดอำเภอหนึ่งจนมีความหนาแน่นของประชากร (เนื่องจากสภาวะการเป็นชุมชนเมือง) ถึงขนาดเป็นเขตเลือกตั้งได้ด้วยตนเองตามเกณฑ์ข้อ (1) ของมาตรา 18 เช่นมีประชากรระหว่าง 150,000-200,000 คน และส่งผลให้ตำบลหนึ่งตำบลใดของอำเภอดังกล่าวที่มีประชากร 30,000-50,000 คนต้องถูกแยกออกไปรวมกับอำเภออื่นเป็นเขตเลือกตั้งใหม่ ก็ยังอาจกล่าวได้ว่าตำบลที่ถูกแยกออกจากอำเภอเดิมไปรวมกับอำเภออื่นเป็นเขตเลือกตั้งใหม่ ไม่ถูกกระทบจากการเจือจางคะแนนเสียง (อันเป็นการพิจารณาจากน้ำหนักของ

การเมือง) เพราะอย่างน้อยที่สุด ตำบลนั้นๆและอำเภออื่นๆในเขตเลือกตั้งใหม่ที่จะเกิดขึ้น ก็เคยเป็นเขตเลือกตั้งเดียวกัน คือเป็นชุมชนทางการเมืองเดียวกันมาก่อน แม้ว่าความแตกต่างทางสังคมเศรษฐกิจของชุมชนย่อยๆ จะยังคงมีอยู่ก็ตาม

ในทางตรงกันข้ามหากพิจารณาการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่โดยไม่คำนึงถึงกรอบของเขตเลือกตั้งเดิมเสียเลย นอกจากว่าผู้ดำเนินการจะต้องพิสูจน์ทราบว่าการคมนาคมข้ามเขตเลือกตั้งเดิมเป็นไปโดยสะดวกในทุกรณี และจะไม่มีกรณีการเจือจางคะแนนเสียงเกิดขึ้นแล้ว ก็ยังจะต้องมีเหตุผลความเหมาะสมอื่นที่มีน้ำหนักว่าการเคยเป็นชุมชนการเมืองเดียวกันมาสนับสนุนอีกด้วย

อย่างไรก็ดี ดูเหมือนว่าประเด็นปัญหาเรื่องการเจือจางของคะแนนเสียงของชุมชน (Vote dilution) และประเด็นปัญหาเรื่องการพิสูจน์ทราบความสะดวกในการคมนาคม จะไม่เป็นสิ่งที่คณะกรรมการเลือกตั้งให้ความสำคัญ เพราะใน "คำแนะนำการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง" ที่คณะกรรมการเลือกตั้งจัดทำขึ้นนั้น ได้ระบุอย่างชัดเจนว่า การย้ายตำบลหนึ่งๆให้ไปรวมกับตำบลอื่นๆข้ามเขตเลือกตั้งเดิม ก็อาจทำได้ดังปรากฏในข้อเสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ไม่น้อยกว่า 4 คน และไม่มี การเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของจังหวัดไว้ว่า

"ถ้าคงแนวเขตเลือกตั้งเดิมไว้ (ซึ่งมีหลายเขต) ค่าเฉลี่ยของราษฎรต่อเขตเลือกตั้งใหม่อาจแตกต่างกันได้มาก เช่น จังหวัดหนึ่งมี ส.ส. 5 คน เขตเลือกตั้งเดิมที่ 1 มี ส.ส. 3 คน มีราษฎร 480,000 คน ถ้าแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่โดยไม่เปลี่ยนแนวเขตเดิม จะได้ค่าเฉลี่ยของราษฎรต่อเขตเลือกตั้งใหม่ 160,000 คน เขตเลือกตั้งเดิมที่ 2 มี ส.ส. 2 คน มีราษฎร 280,000 คน ถ้าแบ่งเขตใหม่จะได้ค่าเฉลี่ยของราษฎรต่อเขตเลือกตั้งใหม่ 140,000 คน ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของราษฎรทั้งจังหวัดต่อเขตเลือกตั้งคือ $(480,000+280,000)/5=152,000$ คน ซึ่งทำให้เขตเลือกตั้งใหม่ควรมีราษฎรระหว่าง 149,000 คน ถึง 155,000 คน เมื่อเป็นเช่นนี้ จะไม่สามารถคงแนวเขตเลือกตั้งเดิมไว้ได้

ข้อเสนอแนะก็คือ ควรเริ่มต้นด้วยการเปลี่ยนแปลงแนวเขตเลือกตั้งเดิมโดยย้ายตำบล (หรืออำเภอ) หนึ่งหรือครั้งที่สุทธระหว่างเขตเลือกตั้งเดิมที่ 1 ประมาณ 24,000 คน เพื่อไปเพิ่มให้เขตเลือกตั้งเดิมที่ 2 ผลก็คือทั้งสองเขตเลือกตั้งเดิมที่เปลี่ยนแปลงแล้ว จะมีค่าเฉลี่ยของราษฎรต่อเขตเลือกตั้งใหม่เท่ากับประมาณ 152,000 คน ซึ่งใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของราษฎรทั้งจังหวัดต่อเขตเลือกตั้ง"¹²

ในทางตรงกันข้าม การที่รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันจะให้ความสำคัญแก่ทั้งเรื่องของความเสมอภาคของคะแนน (Vote equality) และคุณภาพของการแทนตน ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาการเจือจางของคะแนน (Vote dilution) ได้ หากคำนึงถึงเฉพาะแต่เรื่องแรกเรื่องเดียว เห็นได้ชัดจากการที่ ข้อ(3)ของมาตรา

ที่ 18 ของ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้งที่ว่า "งานกรรณิการกำหนดพื้นที่ตามเกณฑ์
อัน(2)จะหาจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งมีจำนวนไม่ใกล้เคียงกัน หรือไม่มีสภาพเป็นชุมชนเดียวกัน
ให้ดำเนินการแบ่งเขตเลือกตั้งตามสภาพของชุมชนที่ราษฎรมีการติดต่อกันเป็นประจำอันลักษณะที่เป็นชุมชน
เดียวกันหรือใกล้เคียงกัน และสามารถเดินทางติดต่อกันได้โดยสะดวก โดยจะต้องหาจำนวนราษฎร
ของแต่ละชุมชนในเขตเลือกตั้งแต่ละแห่งมีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุด"

ถึงแม้ว่าการตีความหรือวินิจฉัยความหมายที่แท้จริงของข้อ(3)แห่งมาตรา 18 นี้คงต้องรอโอกาสที่
ยังมาไม่ถึง แต่จะเห็นได้ว่าปัญหาหลักที่ผู้ร่าง พ.ร.บ.ดังกล่าวติดก็คือ (1) จำนวนราษฎรที่ควรจ
ใกล้เคียงกันของแต่ละเขตเลือกตั้ง และ (2) ความเป็นชุมชนเดียวกันของเขตเลือกตั้ง อันเรื่องนี้ ข้อที่
ควรสังเกตก็คือ สภาพความเป็นชุมชนเดียวกันนั้นเป็นสิ่งที่วัดได้ค่อนข้างยาก ในขณะที่จำนวนราษฎรนั้นเป็น
สิ่งที่สามารถวัดหรือเปรียบเทียบได้ชัดเจนที่สุด อันที่จริงแล้ว ดูเหมือนว่าดัชนีวัดความเป็นชุมชนเดียวกันที่
ปรากฏออกมาเป็นลายลักษณ์อักษรจะมีอยู่แค่ "การติดต่อกันเป็นประจำ" ซึ่งขยายความได้ด้วยการที่ "สามารถ
เดินทางติดต่อกันได้โดยสะดวก" เท่านั้น อันนี้ ความเป็นชุมชนเดียวกันในข้อ (3) นี้ ดูจะไม่ต่างจากข้อ
กำหนดที่มีบัญญัติไว้ในข้อ (2) ของมาตราเดียวกันนัก เพราะข้อ (2) ของมาตรา 18 ก็ได้กำหนดไว้
คล้ายกันว่า ให้รวมอำเภอต่างๆเข้าเป็นเขตเลือกตั้งโดยคำนึงถึงพื้นที่ที่ติดต่อกันใกล้ชิดกัน ความสะดวกในการ
คมนาคมระหว่างกัน และการเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกันมาก่อน เพราะฉะนั้น ถ้าพิจารณาต่อไปถึง
ข้อกำหนดที่ยอมให้แยกหรือรวมตำบลบางตำบลทั้งตำบลไปจัดตั้งเป็นเขตเลือกตั้งใหม่ แต่ห้ามแยกหรือรวม
เฉพาะเพียงบางส่วนของตำบลแล้ว ก็ต้องยอมรับว่าเป็นการยากที่จะบอกว่า ความไม่เป็นชุมชนเดียวกันของ
ตำบลหรืออำเภอที่เคยเป็นเขตเลือกตั้งเดียวกัน มีพื้นที่ติดต่อกัน มีการคมนาคมติดต่อกันได้สะดวก อยู่ตรงไหน
การยกเอาสภาพความแตกต่างทางสังคม เศรษฐกิจ มาพิจารณารายละเอียดของแต่ละตำบล (แม้เมื่ออยู่
รวมกันเป็นเขตอำเภอเมืองซึ่งน่าจะถือว่าเป็นเขตเมือง (urban))ก็ไม่น่าจะหาได้โดยง่ายและอย่างมี
มาตรฐาน อันทางปฏิบัติ อาจจะมีอยู่เพียง 2 กรณีที่เข้าข่ายความแตกต่างที่ทำให้เกิดความไม่เป็นชุมชน
เดียวกันขึ้น กรณีหนึ่งคือกรณีของความแตกต่างของชุมชนเมืองและชุมชนชนบทที่มีดัชนีชี้วัดอย่างชัดเจน เช่น
กรณีของชุมชนที่ถูกจัดขึ้นเป็นเขตเทศบาล (ซึ่งอาจจะประกอบด้วยเขตการปกครองที่เป็นตำบลต่างๆของต่าง
อำเภอเข้าด้วยกัน) ที่แยกตัวเองออกจากชุมชนชนบทอื่นๆซึ่งอาจจะอยู่ในเขตการปกครอง (ตำบล หรืออำเภอ)
เดียวกันก็เป็นได้ งานกรณีเช่นนี้จึงน่าจะถือว่าเขตเทศบาลใดมีประชากรถึงเกณฑ์ที่จะเป็นเขตเลือกตั้งได้ด้วย
ตนเอง (ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 102 วรรค 2) แล้ว ก็น่าจะเป็นเขตเลือกตั้งไปเสียเลย

กรณีที่สองซึ่งอาจจะ เป็นเรื่องที่ค่อนข้างอ่อนไหวสำหรับนักการเมืองในเขตนั้นๆคือกรณีของความแตกต่าง
ระหว่างเชื้อชาติและศาสนาในจังหวัดบางจังหวัดทางภาคใต้ของประเทศไทย แต่ในกรณีดังกล่าวก็คงต้อง

พิจารณาลงไปจนรายละเอียดต่อไปว่า ชาวไทยมุสลิมเป็นประชากรเสี่ยงช้างมากอย่างค่อนข้างจะท่วมท้นใน จังหวัดนั้นหรือไม่ เพราะหากว่าชาวไทยมุสลิมเป็นเสี่ยงช้างมากอย่างเด็ดขาดจนถึงขนาดที่ชุมชนไทยพุทธ ไม่สามารถมีอิทธิพลต่อผลการเลือกตั้งได้เลย ไม่ว่าจะกระจุกตัวอยู่ในอำเภอหรือตำบลเดียวหรือไม่เสียแล้ว ปัญหาเรื่องความเป็นชุมชนเดียวกันหรือไม่ ก็ไม่ใช่ปัญหามาตั้งแต่ต้น คือเราต้องยอมรับว่าจังหวัดดังกล่าว นั้น เป็นชุมชนของชาวไทยมุสลิมโดยเฉพาะ¹³

ด้วยเหตุนี้เองประเด็นปัญหาที่แท้จริงในทางปฏิบัติจึงน่าจะเป็นประเด็นปัญหาเรื่องจำนวนราษฎรในแต่ละ เขตเลือกตั้งใหม่ที่จะเขียนขึ้นว่าจะเขียนอย่างไรจึงจะมีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยไม่ทำให้คุณภาพของการแทนตต้องกระทบกระเทือนไปด้วยนั่นเอง ซึ่งการเขียนเขตเลือกตั้งใหม่โดยการเริ่มจากกรอบของเขตเลือกตั้งเดิม อาจดูเหมือนว่าจะทำให้เกิดปัญหานี้ได้ เช่น จังหวัด ก ในระบบเดิม มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 6 คน โดยเลือกมาจากเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 2 เขตเลือกตั้งละ 3 คน ตามระบบใหม่ เขตเลือกตั้งที่ 1 ก็จะถูกแบ่งออกเป็น 3 เขตเลือกตั้ง คือ เขตเลือกตั้งที่ 1.1 1.2 และ 1.3 ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 2 ก็จะถูกแบ่งออกเป็น 3 เขตเลือกตั้งเช่นเดียวกันคือ เขตเลือกตั้งที่ 2.1 2.2 และ 2.3 ซึ่งก็เป็นไปได้ว่า ในขณะที่จำนวนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ 1.1 1.2 1.3 จะใกล้เคียงกัน เช่นเดียวกับเขตเลือกตั้งที่ 2.1 2.2 และ 2.3 แต่ถ้าเปรียบเทียบจำนวนราษฎรในเขตเลือกตั้งที่ 1.1 และ 2.1 คือเป็นการเปรียบเทียบข้ามเขตเลือกตั้งเดิมแล้วอาจมีความแตกต่างกันมากขึ้นกว่าที่เป็นความแตกต่างระหว่างเขตเลือกตั้งที่เกิดจากเขตเลือกตั้งเดิมด้วยกันก็ได้ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาให้ถ่องแท้แล้วก็จะพบว่า นี่คือตัวปัญหานทางทฤษฎีของการแบ่งเขตเลือกตั้งที่ยึดถือการแทนพื้นที่มากกว่าการแทนตัวประชาชนนั่นเอง คือ トラบเท่าที่เราไม่ได้ถือเอาตัวประชาชนหรือจำนวนคะแนนเสียงที่แท้จริงของผู้เลือกตั้งที่เป็นรายบุคคล เป็นเกณฑ์สูงสุด แต่นำเอาจำนวนราษฎรไปผูกกับอาณาบริเวณหรือพื้นที่ (Territorial-based sub-units) ก็ไม่มีทางที่จะทำให้เขตเลือกตั้งทุกเขตมีจำนวนราษฎรเท่ากันได้เลย ค่าของคะแนนเสียงของผู้เลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งภายใต้ระบบนี้ไม่มีทางที่จะเท่ากันได้อยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของเขตหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างตำบลไว้ ย่อมทำให้การเขียนเขตเลือกตั้งในระบบนี้เป็นได้อย่างมากที่สุดก็คือ เขียนให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งมีความใกล้เคียงกันมากที่สุด โดยไม่กระทบหรือก่อให้เกิดปัญหาการเจือจางของคะแนน เท่านั้น

ในทางปฏิบัติ วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้มีน้ำหนักของคะแนนเสียงของราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งของจังหวัดเดียวกันไม่แตกต่างกันจนเกินไป ก็คือการกำหนดให้ค่าเฉลี่ยของความหนาแน่นของประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งต้องใกล้เคียงกับค่าความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรทั้งจังหวัดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะฉะนั้น นอกเหนือจากเกณฑ์อื่นๆในการพิจารณากำหนดเขตเลือกตั้งที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด ตัวเลขค่าเฉลี่ยของ

ความหนาแน่นของประชากรของเขตเลือกตั้งหนึ่งๆ เมื่อเปรียบเทียบกับความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรทั้งจังหวัด ก็คืออีกดัชนีหนึ่งที่จะชี้ว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งที่สามารถทำได้หลายแบบนั้น แบบใดน่าจะเป็นแบบที่เหมาะสมและยุติธรรมที่สุด อย่างไรก็ตาม สิ่งที่จะต้องระวังไว้ ณ จุดนี้ก็คือความจริงที่ว่า การคำนึงถึงความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรในเขตเลือกตั้ง/เขตจังหวัด สามารถจะแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำได้เฉพาะกรณีเขตเลือกตั้งภายในจังหวัดเดียวกันเท่านั้น แต่จะไม่สามารถแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นระหว่างเขตเลือกตั้งต่างข้ามเขตจังหวัดทั่วประเทศได้เลย ซึ่งในเรื่องนี้ แม้แต่ในประเทศอังกฤษเอง ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรในเขตเลือกตั้งต่างก็มีมากจนน่าประหลาดใจ¹⁴ สิ่งที่น่าจะต้องพิจารณาคือไปถึงคือเกณฑ์ความยืดหยุ่นที่จะยอมให้จำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งแตกต่างกันได้บ้างว่าควรจะเป็นสักเท่าใด และจะยอมให้ความแตกต่างระหว่างเขตเลือกตั้งที่เล็กที่สุดกับเขตเลือกตั้งที่ใหญ่ที่สุดของทั้งประเทศ ไปได้สูงมากอย่างกรณีของประเทศอังกฤษ ซึ่งเพิ่มจาก 3:5 ขึ้นไปถึง 1:2 ได้¹⁵ หรือจะอ้างกรณีของสหรัฐอเมริกาที่ศาลสูงสุดยอมให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งแตกต่างกันได้ถึง 15 เปอร์เซ็นต์ สำหรับเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแห่งชาติ (Congress)¹⁶ แต่ถ้าเป็นเขตเลือกตั้งในมลรัฐ ยอมให้มีความแตกต่างได้ไม่เกิน 10 เปอร์เซ็นต์ จนกรณีปกติ แต่อาจยอมได้มากกว่านั้นหากมีเหตุผลเพียงพอ¹⁷

สำหรับประเทศไทย เกณฑ์ความแตกต่างระหว่างจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งภายในแต่ละจังหวัดนั้น คณะกรรมการเลือกตั้งแห่งชาติได้กำหนดไว้ว่า "ในการแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้ง ต้องกำหนดพื้นที่ในแต่ละเขตเลือกตั้งให้ติดต่อกัน และมีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ ไม่ควรมากหรือน้อยกว่าสามพันคนจากจำนวนเฉลี่ยราษฎรต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหนึ่งคนในจังหวัดนั้น"¹⁸ ตัวเลข+3000 คนนี้ คณะกรรมการเลือกตั้งได้มาจากค่าเฉลี่ยของจำนวนราษฎรทั้งประเทศ เฉลี่ยกับจำนวนตำบลของทั้งประเทศ (จำนวนประชากรทั้งประเทศหารด้วยจำนวนตำบล) แต่การกำหนดตัวเลขเช่นว่านี้มีตรรกะที่ขัดแย้งกันเองและไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงอยู่มาก เพราะในขณะที่คณะกรรมการเลือกตั้งในฐานะประชากรของแต่ละจังหวัดมาหาค่าเฉลี่ยว่า จำนวนราษฎรต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในจังหวัดนั้นควรเป็นเท่าไร (โปรดดูภาคผนวกที่ 2) แต่เมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างของจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งภายในจังหวัดเดียวกัน คณะกรรมการเลือกตั้งกลับใช้ตัวเลข+3000 คนที่ได้มาจากการหาค่าเฉลี่ยจำนวนประชากรในแต่ละตำบลโดยคำนวณฐานของทั้งประเทศ ซึ่งถ้าคณะกรรมการเลือกตั้งใช้ค่าเฉลี่ยประชากรในแต่ละตำบลของจังหวัดนั้นๆ ก็น่าจะได้อัตราตัวเลขที่สอดคล้องกับความเป็นจริงของประชากรในแต่ละจังหวัดมากกว่า

อย่างไรก็ดี นอกเหนือจากเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดแล้วนี้ ยังมีเกณฑ์ที่สมควรนำมาพิจารณาอีกข้อหนึ่งด้วย นั่นคือเกณฑ์ว่าด้วยขนาดหรือขอบเขตของแต่ละเขตเลือกตั้งว่าควรจะมีลักษณะอย่างไร เหตุผลที่เกณฑ์ข้อนี้สมควรจะถูกนำมาพิจารณาประกอบด้วย สืบเนื่องมาจากความจริงที่ว่าในขณะที่ความเท่าเทียมกันของ

คะแนนเสียง (Vote equality) เป็นสิ่งที่เป็นธรรมแก่ผู้เลือกตั้ง หากจำนวนผู้เลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้งไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ถ้าขนาดหรือขอบเขตของเขตเลือกตั้งแตกต่างกันมากจนเกินไป ก็อาจเกิดความไม่เป็นธรรมอันหมิ่นนักการเมืองด้วยตนเองได้ เพราะเห็นได้ง่ายว่านักการเมืองที่เป็นตัวแทนของเขตเลือกตั้งที่มีขอบเขตเล็กจะสามารถเข้าถึงประชาชนได้ง่ายกว่า การคมนาคมสื่อสารสะดวกกว่านักการเมืองที่ต้องรับผิดชอบเป็นตัวแทนของเขตเลือกตั้งที่ใหญ่โต มีประชาชนอาศัยอยู่อย่างกระจัดกระจายทั่วไปหมด ด้วยเหตุนี้เองจึงเป็นเรื่องปกติสำหรับประเทศเช่นสหรัฐอเมริกาที่จะพบว่าพื้นที่หรืออาณาบริเวณขนาดใหญ่ที่มีประชาชนอยู่อาศัยกระจัดกระจายอยู่อย่างเบาบาง จะมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือจำนวนที่นั่งในสภามากกว่าสัดส่วนของจำนวนตัวเลขประชากรที่แท้จริง¹⁹ สำหรับประเทศไทยซึ่งการกระจุกตัวของประชากรในจังหวัดต่าง ๆ มีความแตกต่างระหว่างเขตเมืองและเขตชนบทค่อนข้างมาก ประเด็นเรื่องความเท่าเทียมกันของขอบเขตของเขตเลือกตั้งจึงควรที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบกับเกณฑ์อื่น ๆ ด้วย

กระนั้นก็ตาม เกณฑ์ต่างๆทั้งหมดที่ได้นำเสนอมาข้างต้นนี้ จะมีน้ำหนักในการทางปฏิบัติเมื่อนำไปพิจารณา กำหนดเขตเลือกตั้งจริง ๆ มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับอีกปัจจัยหนึ่ง ซึ่งถ้าจะว่าไปแล้ว เป็นปัจจัยหลักสูงสุดที่กำหนดความเป็นไปได้หรือความเหมาะสมของเกณฑ์อื่น ๆ ทั้งหมดทีเดียว นั่นคือปัจจัยเรื่องสภาพความเป็นจริงหรือความจำเป็นทางภูมิศาสตร์ จริงอยู่ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 มีการกล่าวถึงความจำเป็นทางภูมิศาสตร์ แต่เพียงว่า "จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน..." แต่ในทางปฏิบัติ ความเป็นจริงทางภูมิศาสตร์มีความสำคัญอย่างยิ่งในความเป็นไปได้ของการกำหนดเขตเลือกตั้งว่าจะ เป็นธรรมหรือเหมาะสมได้มากที่สุดแค่ไหน โดยเฉพาะที่ตั้งของอำเภอเมือง (ซึ่งมักจะมีจำนวนประชากรมากที่สุด หนาแน่นที่สุดในจังหวัด) เช่น ถ้าอำเภอเมืองมีจำนวนประชากรมากเกินไปพอที่จะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้หนึ่งคนโดยตัวเอง แต่ยังมีจำนวนประชากรเหลืออยู่มากถึงขนาดที่จะต้องนำเอาบางตำบลของอำเภอเมืองไปรวมกับอำเภออื่น ๆ เพื่อให้เกิดเขตเลือกตั้งใหม่ขึ้นอีกเขตหนึ่งตามเกณฑ์จำนวนประชากร ปัญหาก็คือ ถ้าอำเภอเมืองตั้งอยู่ปลายสุดของเขตแดนจังหวัด ทำให้เขตแดนที่ติดต่อกับอำเภออื่นมีอยู่เพียงด้านเดียว (ไม่ว่าจะเป็นทิศเหนือ ใต้ ตะวันตก ตะวันออก) ในการนี้เช่นนั้น การที่จะพิจารณาว่าตำบลใดของอำเภอเมือง ที่มีจำนวนประชากรสักเท่าใด ควรจะถูกแบ่งออกไปรวมกับพื้นที่ของอำเภออื่น เพื่อให้ได้เขตเลือกตั้งใหม่ ก็ไม่ใช่สิ่งที่จะต้องพิจารณากันแต่อย่างใด เพราะผู้กำหนดเขตเลือกตั้งจะไม่มีทางเลือกเลย นอกจากนี้ สภาพความเป็นจริงหรือความจำเป็นทางภูมิศาสตร์ดังกล่าวมากับการเคารพเขตแดนของตำบลซึ่งเป็นเขตการปกครองยังทำให้เกณฑ์เรื่องจำนวนประชากร ความหนาแน่นเฉลี่ยและขนาดของเขตเลือกตั้งอย่างใดควรจะเป็น ต้องย้อนคิดย้อนตามความเป็นจริงทางภูมิศาสตร์ไปด้วย เช่นในการนี้ที่จังหวัดใดจะต้องแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 3 เขตเลือกตั้ง และปัจจัย

จังหวัดดังกล่าวมีอำเภอที่มีจำนวนประชากรสูงที่สุดมากกว่าหนึ่งอำเภอ อาจจะเป็นสองสามอำเภอ วิธีคิดอย่างง่ายก็คือน่าจะให้อำเภอใหญ่ๆ 1-3 อำเภอเป็นศูนย์กลางของแต่ละเขตเลือกตั้งใหม่ โดยนำอำเภอที่เป็นเขตชนบทอื่นๆ เข้าไปรวมกับแต่ละอำเภอที่มีลักษณะเป็นชุมชนเมืองดังกล่าว เพราะผลลัพธ์จะได้เขตเลือกตั้งที่มีขนาดของเขตเลือกตั้งและโครงสร้างของประชากรที่ใกล้เคียงกัน แต่หลักการให้ยึดอำเภอใหญ่หรืออำเภอที่มีจำนวนราษฎรมากเป็นหลักในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ก็อาจเข้าไม่ได้เสมอไป ถ้าในความเป็นจริงอำเภอใหญ่เกิดไปกระจุกตัวรวมกันอยู่ตรงมุมใดมุมหนึ่งของพื้นที่จังหวัด

ในเรื่องนี้มีข้อควรคิดว่า ข้อกำหนดของคณะกรรมการเลือกตั้งว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่กำหนดให้อำเภอที่มีจำนวนราษฎรมากที่สุดเป็นหลัก (ซึ่งหมายถึงว่าในการแบ่งเขตเลือกตั้งไม่ว่ากรณีใด เช่น แบ่งภายในเขตเลือกตั้งเดิม หรือแบ่งใหม่ทั้งจังหวัด ให้ถือเอาอำเภอที่มีจำนวนราษฎรมากที่สุดตามลำดับเป็นหลัก เช่น ในเขตจังหวัดหรือเขตเลือกตั้งเดิมมี 3 เขต อำเภอที่มีราษฎรเป็นลำดับจากที่หนึ่ง สอง และสามเป็นหลักในแต่ละเขตเลือกตั้ง แล้วนำอำเภอหรือตำบลอื่นมารวม) เป็นการกระทำที่อยู่ภายในขอบเขตของ พ.ร.บ.ประกอบรัฐธรรมนูญที่ว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้งหรือไม่ เพราะ ในเรื่องของความเป็นที่ต่อนำเอาหลายอำเภอมารวมกันเพื่อให้เป็นเขตเลือกตั้งหนึ่งๆ นั้น ข้อ(2)ของมาตราที่ 18 ของ พ.ร.บ. ดังกล่าว ได้กล่าวแต่เพียงว่า "(2) ในกรณีที่ไม่มีไปตาม(1) ให้รวมอำเภอต่างๆ เป็นเขตเลือกตั้ง โดยคำนึงถึงพื้นที่ที่ติดต่อกันลัษิตกัน ความสะดวกในการคมนาคมระหว่างกัน และการเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน" แต่คณะกรรมการเลือกตั้งได้ออก "ข้อกำหนดคณะกรรมการเลือกตั้งว่าด้วยแนวทางการปฏิบัติในการแบ่งเขตเลือกตั้ง" ในเรื่องนี้เสียใหม่ว่า

(2.3) กรณีที่ไม่มีข้อกำหนดอำเภอหรือตำบลเป็นเขตเลือกตั้งได้ตาม (2.2) ให้รวมอำเภอต่างๆ เป็นเขตเลือกตั้ง โดยคำนึงถึง

- ก. การเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน
- ข. ให้อำเภอที่มีจำนวนราษฎรมากที่สุดเป็นหลัก
- ค. พื้นที่ที่ติดต่อกันลัษิตกัน และ
- ง. ความสะดวกในการคมนาคม 20

เป็นที่เห็นได้ชัดว่า ข้อ(ข)ของคณะกรรมการเลือกตั้ง มิได้เป็นสิ่งที่ พ.ร.บ.ดังกล่าวถึงไว้เลย ซึ่งแนวทางปฏิบัติแล้วจะส่งผลให้เฉพาะตำบลของอำเภอเล็กๆ เท่านั้นที่จะถูกเรียกย้ายมาได้ (ในกรณีที่ต้องเรียกย้ายตำบล) และเฉพาะประชากรในอำเภอเล็กๆ เท่านั้นที่อาจต้องประสบกับปัญหาการเจือจางของคะแนน (Vote dilution) คำถามก็คือ เหตุผลในการให้อำเภอใหญ่เป็นหลัก ของคณะกรรมการเลือกตั้งคืออะไร ราษฎรในอำเภอเล็กมีสิทธิทางการเมืองน้อยกว่าราษฎรในอำเภอใหญ่ที่ตรงไหน จึงเป็นกลุ่มเดียวที่อาจประสบ

กับปัญหาการเจือจางของคะแนน (Vote dilution)

นอกจากนั้น ก็ยังอาจมีข้อกังขาได้ว่า ถ้าวิธีคิดของคณะกรรมการเลือกตั้งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงทางภูมิศาสตร์แล้ว จะทำอย่างไร เพราะจะเห็นได้ว่าสภาพความเป็นจริงทางภูมิศาสตร์ เช่นว่า ย่อมจำกัดและลดทอนความสำคัญของเกณฑ์อื่นๆ ไปโดยปริยาย ในกรณีเช่นนี้ เขตเลือกตั้ง 3 เขตที่สามารถจะแบ่งได้จริงๆ ย่อมมีคุณลักษณะที่ห่างไกลจากที่อาจพบเห็นได้ในเขตเลือกตั้งของจังหวัดอื่นๆ เป็นอย่างมาก เพราะถ้าหากใหญ่สองอำเภออาจจะต้องรวมกันเอง แต่นั่นก็จะเป็นสิ่งที่ดีที่สุดที่จะเป็นไปได้ในสภาพการณ์เช่นนั้น เพราะฉะนั้น สภาพความเป็นจริงทางภูมิศาสตร์ (และเขตแดนของหน่วยการปกครองอย่างตำบล) จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายการสร้างสูตรสำเร็จทางคณิตศาสตร์ใดๆ เพื่อใช้ในการกำหนดเขตเลือกตั้ง²¹ สภาพความเป็นจริงทางภูมิศาสตร์เป็นสิ่งที่กำหนดว่า งานที่ยากที่สุดแล้วการกำหนดแบ่งเขตเลือกตั้งที่เหมาะสม ยุติธรรมและ เป็นไปได้ แม้จะเป็นเรื่องที่ต้องยึดแนวทางและขั้นตอนวิธีคิดที่เป็นระบบ แต่ทั้งนี้ก็ต้องพิจารณาความเหมาะสมของแต่ละเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดพร้อมๆ กันด้วย²²

สรุปหลักเกณฑ์และวิธีการแบ่ง เขตเลือกตั้ง

1. เกณฑ์จำนวนประชากร

1.1 เกณฑ์จำนวนประชากรเฉลี่ยในแต่ละ เขตเลือกตั้ง

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน (มาตรา 103) ได้กำหนดแนวทางในการแบ่งเขตเลือกตั้งไว้ว่า "จังหวัดใดมีการแบ่งเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งเขต ต้องแบ่งพื้นที่ของ เขตเลือกตั้งแต่ละเขตให้ติดต่อกัน และต้องให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตใกล้เคียงกัน" อย่างไรก็ตามก็ดี เมื่อกล่าวถึงจำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน

นั้น รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้กำหนดรายละเอียดวิธีคำนวณอย่างชัดเจนไว้จนมาตราที่ 102 วรรคที่สองว่า "การคำนวณเกณฑ์จำนวนราษฎรต่อสมาชิกหนึ่งคน ให้คำนวณจากจำนวนราษฎรทั้งประเทศตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง เฉลี่ยด้วยจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ร้อยละร้อยคน" เพราะฉะนั้น จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันพยายามที่จะยึดถือตามหลักการเรื่องความเสมอภาคกันของคะแนนเสียง (Vote equality) จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจึงต้องยึดถือค่าเฉลี่ยของจำนวนราษฎรทั้งประเทศต่อจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเป็นเกณฑ์ เพราะฉะนั้นจำนวนประชากรเฉลี่ยในแต่ละเขตเลือกตั้งของทุกจังหวัดจึงควรใกล้เคียงกับจำนวนประชากรทั้งประเทศหารด้วยจำนวนเขต 400 เขต (ในที่นี้คือ 60,816,227 หารด้วย 400 = 152,154.41 คน) ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (ความแตกต่างของค่าของคะแนนเสียงในแต่ละจังหวัดซึ่งต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้นั้น อธิบายได้ด้วยความเป็นที่รัฐธรรมนูญไทยยังคงรักษาบูรณภาพทางการเมืองของแต่ละเขตจังหวัดอยู่)

ในเรื่องนี้มีข้อสงสัยเกิดว่า ในเอกสาร "คำแนะนำการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง" ข้อที่ 5 ซึ่งว่าด้วยวิธีปฏิบัตินั้น คณะกรรมการเลือกตั้งได้กล่าวถึง การหาค่าเฉลี่ยของจำนวนราษฎรต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน ในแต่ละจังหวัด โดยการอิงค่าเฉลี่ยของจังหวัดไว้ว่า

"ตัวอย่างเช่น จังหวัด ก.มีจำนวนราษฎร 344,000 คน มี ส.ส.ได้ 2 คน ค่าเฉลี่ยจะเท่ากับ 344,000 หารด้วย 2 เท่ากับ 172,000 คน หรือจังหวัด ข.มีจำนวนราษฎร 1,726,000 คน มี ส.ส.ได้ 11 คน ค่าเฉลี่ยจะเท่ากับ 1,726,000 หารด้วย 11 เท่ากับ 156,909 คน..."²³

อย่างไรก็ตาม ดังที่ได้ตั้งข้อสงสัยไว้ก่อนหน้านี้แล้วว่า ในขณะที่คณะกรรมการเลือกตั้งใช้ฐานประชากรของจังหวัดมาหาค่าเฉลี่ยของจำนวนราษฎรต่อ ส.ส. แต่เมื่อกล่าวถึงความแตกต่างของจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งในจังหวัดเดียวกัน กลับใช้ตัวเลข ± 3000 ซึ่งได้มาจากการคำนวณค่าเฉลี่ยทั้งประเทศของประชากรต่อตำบลแทน

1.2 เกณฑ์ความหนาแน่นของประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัด

ในขณะที่เดียวกันหลักการเรื่องความเสมอภาคของคะแนนเสียงก็ต้องปรับใช้กับแต่ละเขตเลือกตั้งภายในแต่ละจังหวัดด้วย เพราะฉะนั้นความหนาแน่นของประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัดจึงควร

ใกล้เคียงกัน ทั้งนี้โดยอิงกับความหนาแน่นของประชากรทั้งจังหวัดเป็นหลัก ในกรณีนี้จะเห็นได้ว่า โอกาสที่ความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งของแต่ละจังหวัดจะใกล้เคียงกันได้มากนักย่อมยากยิ่งย่อมถูกจำกัดโดยการกระจายประชากรของตำบลในฐานะหน่วยการปกครอง เช่นเดียวกันกับที่น้ำหนักของคะแนนเสียงของประชากรในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศจะไม่เท่ากันอย่างสมบูรณ์เพราะการกระจายประชากรของขอบเขตของจังหวัด

2. เกณฑ์จำนวนประชากร+เกณฑ์หน่วยการปกครอง+เกณฑ์ภูมิศาสตร์+เกณฑ์ชุมชนการเมือง เดิม

2.1 เกณฑ์จำนวนประชากร+เกณฑ์หน่วยการปกครอง (หน่วยเดียว)

ในกรณีที่จังหวัดใดมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งได้หนึ่งคน ให้ถือเอาเขตจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง แต่ถ้าจังหวัดใดมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมากกว่าหนึ่งคน และอำเภอหรือตำบลใดมีจำนวนราษฎรเพียงพอที่จะกำหนดเป็นเขตเลือกตั้งได้ด้วยตนเอง ให้กำหนดอำเภอหรือตำบลนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง

2.2 เกณฑ์จำนวนประชากร+เกณฑ์หน่วยการปกครอง (หลายหน่วย)

ในกรณีที่ไม่สามารถกำหนดตำบลหรืออำเภอเป็นเขตเลือกตั้งได้ ให้รวมอำเภอต่างๆเป็นเขตเลือกตั้งได้ จัดหาพิจารณาปฏิบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้คือ

2.2.1 เกณฑ์ชุมชนทางการเมือง เดิม

ให้ใช้เขตเลือกตั้งเดิมของแต่ละจังหวัดเป็นฐานในการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ เพราะเขตเลือกตั้งเดิม (ซึ่งเป็นเขตเลือกตั้งที่จัดสำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์ และมีขนาดใหญ่ 2-3 เท่าของเขตเลือกตั้งใหม่) จะเป็นหลักประกันในเรื่องความสะดวกในการคมนาคมระหว่างกัน (เพราะเกณฑ์ความสะดวกเรื่องการเดินทางก็คือเกณฑ์ที่ใช้แบ่งเขตเลือกตั้งในระบบเดิมอยู่แล้วเช่นกัน) และเป็นการป้องกันความรู้สึกของผู้เลือกตั้งว่า คะแนนเสียงของตนถูกเจือจางลง (Vote dilution) ได้ในระดับหนึ่ง เพราะไม่มีการรียกย้ายชุมชนออกไปจากเขตเลือกตั้งเดิม สำหรับขั้นตอนการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่จากเขตเลือกตั้งเดิมที่ใหญ่กว่าก็จะไม่ยุ่งยากในทางปฏิบัติ และน่าจะมีผลกระทบหรือมีปฏิกิริยาจากนักการเมืองเดิมน้อยที่สุด เนื่องจากการแบ่งภายในกรอบเดิมเป็นส่วนใหญ่ ในกรณีที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งจังหวัดนั้นเท่าเดิม เช่น ทั้งจังหวัดมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 6 คน เดิมมีเขตเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเรียงเบอร์

2 เขต คือเขต 1 และ เขต 2 ก็จะมีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ โดยแบ่งจากเขต 1 เดิมเป็น 3 เขตย่อย คือ 1.1, 1.2 และ 1.3 ส่วนเขต 2 เดิมก็แบ่งออกเป็น 2.1, 2.2 และ 2.3 เช่นกัน หรือถ้าทั้งจังหวัด มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คน ก็จะแบ่งเขตจังหวัดทั้งจังหวัดออกเป็น 2 เขตเลือกตั้ง โดยในการแบ่ง จะคำนึงตามเกณฑ์จำนวนประชากรเฉลี่ยในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศและความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากร ในจังหวัดนั้นๆ กรณีที่มีการลดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรลง เช่น จากเดิมเคยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ 3 คน ลดลงเหลือ 2 คน การแบ่งเขตเลือกตั้งเดิมที่จังหวัดให้เล็กลงเป็น 2 เขตเลือกตั้งย่อย ก็จะไม่กระทบกระเทือนเรื่องความสะดวกในการคมนาคม หรือความเป็นชุมชนทางการเมืองเดียวกัน (ซึ่งรับประกัน โดยความเป็นเขตเลือกตั้งเดียวกันในระบบเดิมอยู่แล้ว) หรือถ้าลดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจาก 2 คน เหลือคนเดียว ทั้งจังหวัดก็จะกลายเป็นเขตเลือกตั้งใหม่ไป จะเห็นได้ว่า เฉพาะในกรณีที่จำนวน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น (และเป็นการเพิ่มขึ้นในกรณีอื่นๆ ยกเว้นการเพิ่มจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน ราษฎรจาก 1 เป็น 2 คนเท่านั้น) ที่จะทำให้มีผลกระทบต้องแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ และอาจมีผลกระทบต่อ ความรู้สึกของชุมชนในเขตเลือกตั้งแบบเดิมบ้าง

2.2.2 เกณฑ์ทางภูมิศาสตร์+เกณฑ์บูรณาการของหน่วยการปกครอง

ในการสร้างเขตเลือกตั้งใหม่จากเขตเลือกตั้งเดิม คือนำเอาหลายอำเภอเอมารวมเป็นเขตเลือกตั้งนั้น กฎหมายกำหนดไว้ชัดเจนว่าอำเภอหรือตำบลในเขตเลือกตั้งเดียวกันต้องมีพื้นที่หรือเขตแดนประชิดกัน และถ้า รวมอำเภอในลักษณะนี้ จะทำให้มีจำนวนราษฎรมากหรือน้อยเกินไปกว่าเกณฑ์จำนวนราษฎรของแต่ละ เขตเลือกตั้งในแต่ละจังหวัด ก็ให้แยกหรือรวมพื้นที่ตำบลเพื่อให้ได้จำนวนราษฎรใกล้เคียงมากที่สุดกับเกณฑ์ ดังกล่าวได้ แต่จะแยกหรือรวมเฉพาะเพียงบางส่วนของตำบลไม่ได้ ในกรณีแยกพื้นที่ตำบลจากอำเภอหนึ่งไป พอกเข้ากับอีกอำเภอหนึ่งนั้น เป็นไปได้ว่าส่วนใหญ่อาจจำเป็นต้องทำกับกรณีเขตเมืองที่มีประชากรเฉลี่ย หนาแน่นกว่าอำเภออื่น แต่ความเหมาะสมของความจำเป็นดังกล่าวจะถูกกำหนดโดยสภาพความเป็นจริง ทางภูมิศาสตร์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้อยู่แล้ว เพราะฉะนั้น สำหรับเขตเลือกตั้งส่วนใหญ่นั้นจังหวัดที่เป็นเขต ชนบทมากกว่าเขตเมือง ในการแบ่งเขตเลือกตั้งจึงน่าจะคำนึงถึง เกณฑ์เรื่องขนาดหรือขอบเขตความใหญ่ เล็กของเขตเลือกตั้งด้วย

2.2.3 เกณฑ์เรื่องขอบเขตหรือขนาดของเขตเลือกตั้ง

ถ้าเป็นไปได้เขตเลือกตั้งแต่ละ เขตควรมีสันฐานทางภูมิศาสตร์ที่ง่ายต่อความเข้าใจ พื้นที่ของแต่ละ เขตเลือกตั้งควรใกล้เคียงกันหรือมีรัศมีที่ทำให้อาณาเขตของพื้นที่พอกกันเพื่อความเป็นธรรมในการติดต่อสื่อสาร

ระหว่างผู้เลือกตั้งกับผู้สมัครหรือนักการเมืองในแต่ละเขตเลือกตั้งในจังหวัดเดียวกัน

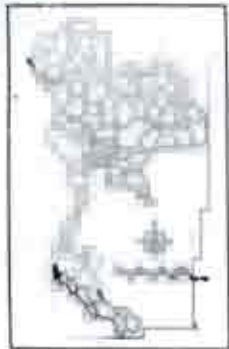
3. เกณฑ์เรื่องความเป็นชุมชนเดียวกัน

มีความเป็นไปได้น้อยกว่าหากดำเนินการตามเกณฑ์ข้างต้นแล้วยังทำให้ได้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งไม่ใกล้เคียงกัน หรือทำให้เขตเลือกตั้งที่เกิดขึ้นขาดลักษณะความเป็นชุมชนเดียวกันที่ราษฎรมีการติดต่อกันเป็นประจำและติดต่อกันได้โดยสะดวก) นอกจากบางจังหวัดที่วัดด้วยเชื้อสายหรือลักษณะทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของประชากรที่อาจทำให้เกิดลักษณะ เช่นว่านี้ขึ้น ซึ่งในการนี้ดังกล่าวก็เห็นว่าเอกลักษณ์ของชุมชนมาเป็นตัวกำหนดเขตเลือกตั้ง แต่ทั้งนี้กฎหมายก็ยังกำหนดว่า จะต้องทำให้จำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันมากที่สุดอยู่ดี กรณีเช่นว่านี้เป็นไปได้ว่าน่าจะเกิดกับบางจังหวัดทางภาคใต้ที่ประชากรไทยมุสลิมเป็นเสียงข้างมาก แต่อาจมีชุมชนไทยพุทธขนาดใหญ่ในระดับตำบลหรืออำเภอปะปนอยู่ และในการแบ่งเขตเลือกตั้งตามวิธีการปกติอาจทำให้เขตเลือกตั้งที่ประชากรสองกลุ่มมีจำนวนพอๆกัน เฉพาะในเขตเลือกตั้งบางเขตซึ่งการหาเสียงทางการเมืองอาจทำให้ภาพความเป็นเอกภาพของชุมชนลดลง ซึ่งก็คงจะต้องมีการพิจารณากันเป็นพิเศษเป็นรายๆไป

ตัวอย่างการแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดขนาดเล็ก: ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพังงา

จังหวัดพังงาประกอบด้วย 8 อำเภอ(48ตำบล)มีประชากรทั้งสิ้น 229,416 คน มีพื้นที่ทั้งสิ้น 4,170.9 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรในจังหวัด 55.00 คนต่อตารางกิโลเมตร จังหวัดพังงาเดิมมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน แต่ในการเลือกตั้งคราวต่อไปจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คน เพราะฉะนั้นเขตเลือกตั้งเดิมคือจังหวัดทั้งจังหวัดจะต้องมีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ออกเป็น 2 เขต หลักในการแบ่งเขตเลือกตั้งเบื้องต้นคือเกณฑ์จำนวนราษฎร+เกณฑ์หน่วยการปกครอง นั่นคือต้องแบ่งพื้นที่ของจังหวัดตามหน่วยการปกครอง (อำเภอ) ออกเป็นสองเขต ๑ให้ได้จำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกับจำนวนราษฎรในเขตเลือกตั้งมาตรฐาน(เฉลี่ยของทั้งประเทศ) + เกณฑ์ภูมิศาสตร์และบูรณาการของหน่วยการปกครอง + ๑ให้ความหนาแน่นของประชากรเฉลี่ยในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกับความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรทั้งจังหวัด + ๑ให้ได้พื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งที่มีขนาดใกล้เคียงกัน และ + ๑ได้พื้นที่ที่มีรูปทรงพื้นฐานที่เหมาะสม

ข้อพิจารณาทิศทางปฏิบัติคือที่ตั้งและจำนวนประชากรของอำเภอเมือง ในการนี้เราจะพบว่าอำเภอเมืองพังงามาดได้เป็นอำเภอที่มีจำนวนราษฎรสูงสุด(26,901 คน) หากมีอีกหลายอำเภอ(เช่นอำเภอตะกั่วทุ่ง อำเภอตะกั่วป่า)ที่มีจำนวนราษฎรมากกว่าอำเภอเมือง เพราะฉะนั้นปัญหาเรื่องการที่อำเภอเมืองจะมีจำนวน

จังหวัดภูเก็ต
เกาะภูเก็ต

จ. ชะบอง

ชายฝั่ง
ภูเขา
แม่น้ำ
ป่าสงวน
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

ทะเลอันดามัน

แผนที่จังหวัดพังงา (34)

0 5 10 15 20 25 30 กม.

จังหวัดในเขตเทศบาลเมืองพังงา

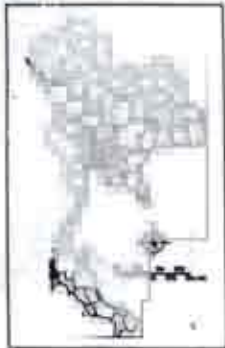
๗) อ. ภูเก็ต

จังหวัดในเขตอำเภอเมืองพังงา

๑๔) อ. ภูเก็ต

จังหวัดในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต

๗) อ. ภูเก็ต

๑๕
๑๐
๕
๐

ทะเลอันดามัน

แผนที่จังหวัดพังงา (34)

ส่วนจังหวัดพังงา
๑๑ ค.พังงา
ส่วนจังหวัดภูเก็ต
๐๔ ค.ภูเก็ต
ส่วนจังหวัดภูเก็ต
๑๑ ค.ภูเก็ต

จ.ภูเก็ต

จ.สุราษฎร์ธานี

จ.กระบี่

จังหวัด	อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ตำบล	ประชากร	พื้นที่	ความหนาแน่น
พังงา 1.1	กะปง	1	กะปง	1,857	75.814	24.49
พังงา 1.1	กะปง	1	ท่านา	4,006	62.03	64.58
พังงา 1.1	กะปง	1	เหมาะ	2,142	103.383	20.72
พังงา 1.1	กะปง	1	เหล	2,417	127.998	18.88
พังงา 1.1	กะปง	1	รมณีย์	1,945	219.567	8.86
พังงา 1.1	คุระบุรี	1	คุระ	10,423	205.426	50.74
พังงา 1.1	คุระบุรี	1	บางวัน	6,075	327.839	18.53
พังงา 1.1	คุระบุรี	1	เกาะพระทอง	894	18.489	48.35
พังงา 1.1	คุระบุรี	1	แม่น้ำงขาว	3,750	170.369	22.01
พังงา 1.1	ตะกั่วป่า	1	บางนายสี	10,162	135	75.27
พังงา 1.1	ตะกั่วป่า	1	บางไทร	2,658	63	42.19
พังงา 1.1	ตะกั่วป่า	1	บางม่วง	9,920	62	160.00
พังงา 1.1	ตะกั่วป่า	1	คำตั่ว	4,678	36	46.61
พังงา 1.1	ตะกั่วป่า	1	โคกเคียน	5,224	72	72.56
พังงา 1.1	ตะกั่วป่า	1	ลิกลัก	4,132	118	35.02
พังงา 1.1	ตะกั่วป่า	1	เกาะคอเขา	851	63	13.51
พังงา 1.1	ท.เมืองตะกั่วป่า	1		8,232	3.0200	2725.83
พังงา 1.1	ท้ายเหมือง	1	ท้ายเหมือง	11,720	87.098	134.56
พังงา 1.1	ท้ายเหมือง	1	นาเคย	8,341	144.106	57.88
พังงา 1.1	ท้ายเหมือง	1	บางทอง	4,791	99.317	48.24
พังงา 1.1	ท้ายเหมือง	1	ทุ่งมะพร้าว	8,341	105.914	78.75
พังงา 1.1	ท้ายเหมือง	1	ลำกิ	4,439	100.528	44.16
พังงา 1.1	ท้ายเหมือง	1	ลำแก่น	5,268	74.83	70.40
พังงา 1.1 รวม				119,266	2,474.73	48.19
พังงา 1.2	เกาะยาว	1	เกาะยาวน้อย	4,403	46.46	94.77
พังงา 1.2	เกาะยาว	1	เกาะยาวใหญ่	2,401	43.75	54.88
พังงา 1.2	เกาะยาว	1	พรุไ	5,546	50.79	109.19
พังงา 1.2	ตะกั่วทุ่ง	1	ด้า	3,558	61	58.33
พังงา 1.2	ตะกั่วทุ่ง	1	กระโสม	6,185	43.1	143.50
พังงา 1.2	ตะกั่วทุ่ง	1	กะไหล	5,587	100.12	55.80
พังงา 1.2	ตะกั่วทุ่ง	1	ท่าอยู่	3,285	98.09	33.49
พังงา 1.2	ตะกั่วทุ่ง	1	หล่อลุง	5,499	95	57.88
พังงา 1.2	ตะกั่วทุ่ง	1	โคกกลอย	10,996	92.01	119.51

พังงา1.2	ตะกั่วทุ่ง	1	คลองเตียน	3,966	131	30.27
พังงา1.2	ท.เมืองพังงา	1		9,079	6.7500	1345.04
พังงา1.2	ทับปุด	1	ทับปุด	4,823	29.346	164.35
พังงา1.2	ทับปุด	1	มะรุ่ย	5,315	45.455	116.93
พังงา1.2	ทับปุด	1	บ่อแสน	6,312	33.623	187.73
พังงา1.2	ทับปุด	1	ถ้ำทองหลาง	1,475	42.954	34.34
พังงา1.2	ทับปุด	1	โคกเจริญ	3,040	36.238	83.89
พังงา1.2	ทับปุด	1	บางเหริยง	1,790	84.813	21.11
พังงา1.2	เมือง	1	นบปริง	6,328	51.21	123.57
พังงา1.2	เมือง	1	ถ้ำน้ำผุด	2,746	11.71	234.50
พังงา1.2	เมือง	1	บางเคย	6,117	108.3	56.48
พังงา1.2	เมือง	1	ดากแดด	2,544	56.12	45.33
พังงา1.2	เมือง	1	สองแพรก	461	83.699	5.51
พังงา1.2	เมือง	1	ทุ่งคาโงก	2,337	70.89	32.97
พังงา1.2	เมือง	1	เกาะปันหยี	3,874	120.51	32.15
พังงา1.2	เมือง	1	ปากอ	2,483	40.37	61.51
พังงา1.2 รวม				110,150	1,583.31	69.57

ราษฎรมากจนสามารถเป็นเขตเลือกตั้งได้ด้วยตนเอง หรืออันที่พูดแล้วจะมีความจำเป็นที่จะต้องแบ่งบางตำบลของอำเภอเมืองออกมาร่วมกับอำเภออื่นๆ เพื่อสร้างเขตเลือกตั้งใหม่ จึงไม่เกิดขึ้น สำหรับที่ตั้งของอำเภอเมืองพิจิตรนั้นอยู่กลางๆเขตจังหวัดค่อนข้างไปทางใต้ โดยมีเขตแดนติดต่อกับอำเภอกะบะทางทิศเหนือ อำเภอท้ายเหมืองและอำเภอตะกั่วทุ่งทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือและทิศตะวันตก ส่วนอำเภอเกาะยาวเป็นเกาะอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอเมืองและอำเภอทับปุดทางทิศตะวันออก ส่วนอำเภอที่ไม่มีเขตแดนติดต่อกับอำเภอเมืองเลยคืออำเภอกระบุรีและอำเภอตะกั่วป่า

เมื่อพิจารณาจากแผนที่ประกอบแล้วจะ เห็นได้ว่า เขตเลือกตั้งใหม่สอง เขตที่จะเกิดขึ้นน่าจะต้องมาจากการแบ่งเขตจังหวัดออกเป็น 2 ส่วนคือ เขตที่เป็นพื้นที่ของจังหวัดพิจิตรตอนบน (ประกอบด้วยอำเภอกระบุรี + อำเภอตะกั่วป่าเป็นหลัก) และพื้นที่ของจังหวัดพิจิตรตอนล่างซึ่งประกอบด้วยอำเภอเกาะยาว อำเภอตะกั่วทุ่ง อำเภอเมือง เป็นหลัก นี่คือผลของความเป็นจริงของสภาพภูมิศาสตร์ ปัญหาที่จะต้องพิจารณาอยู่ที่อำเภอซึ่งอยู่ตรงกลางๆและมีเขตแดนประชิดกับอำเภอเมือง ที่เหลืออันได้แก่อำเภอท้ายเหมือง และอำเภอทับปุดว่าจะจัดแบ่งอำเภอเหล่านี้ให้ไปอยู่ในเขตเลือกตั้งใดจึงจะเหมาะสมที่สุด

จากการทดสอบโดยนำเอาอำเภอท้ายเหมืองและอำเภอทับปุดทดลองรวมเข้ากับเขตเลือกตั้งพิจิตรตอนบน และเขตเลือกตั้งพิจิตรตอนล่างแล้วพบว่า การแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ของจังหวัดพิจิตรที่เหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดคือเขตเลือกตั้งที่ 1 (พื้นที่จังหวัดพิจิตรตอนบน) ประกอบด้วยอำเภอกระบุรี+อำเภอตะกั่วป่า+อำเภอกะบะ+อำเภอท้ายเหมือง ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 2 (พื้นที่จังหวัดพิจิตรตอนล่าง) ประกอบด้วยอำเภอเมืองพิจิตร + อำเภอทับปุด + อำเภอตะกั่วทุ่ง + อำเภอเกาะยาว

เหตุผลที่กล่าวว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งตามนี้จะเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุดก็เพราะว่า เขตเลือกตั้งที่ 1 จะมีประชากรรวม 119,266 คน ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 2 จะมีประชากรรวม 110,150 คน (ซึ่งใกล้เคียงกันและเข้าใกล้กับตัวเลขมาตรฐานของทั้งประเทศด้วย) อีกทั้งความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรในเขตเลือกตั้งทั้งสองเขตก็ใกล้เคียงกัน และใกล้เคียงกับความหนาแน่นเฉลี่ยของทั้งจังหวัดมากที่สุดด้วย กล่าวคือความหนาแน่นของประชากรในเขตเลือกตั้งที่ 1 เท่ากับ 48.19 คน/ตารางกิโลเมตร ของเขตเลือกตั้งที่ 2 เท่ากับ 69.57 คน/ตารางกิโลเมตร ในขณะที่ความหนาแน่นของประชากรทั้งจังหวัดคือ 53.17 คน/ตารางกิโลเมตร

นอกจากนี้ลักษณะของเขตเลือกตั้งทั้งสอง (ซึ่งมีพรมแดนต่อเนื่องกันโดยมีแนวเขตอำเภอท้ายเหมืองและกะบะประชิดกับอำเภอตะกั่วทุ่งและอำเภอเมืองพิจิตรเป็นแนวเส้นแบ่งเขตเลือกตั้ง) ก็ยังมีรูปพรรณสัณฐานที่ใกล้เคียงกันมากนัก อีกทั้งขนาดของเขตเลือกตั้งทั้งสองก็ใกล้เคียงกันมากจนเกินไป การแบ่งเขตเลือกตั้งในรูปแบบอื่นใดจะ ไม่สามารถเข้าใกล้กับเกณฑ์มาตรฐานต่างๆได้เท่ากับการแบ่งตามรูปแบบนี้เลย

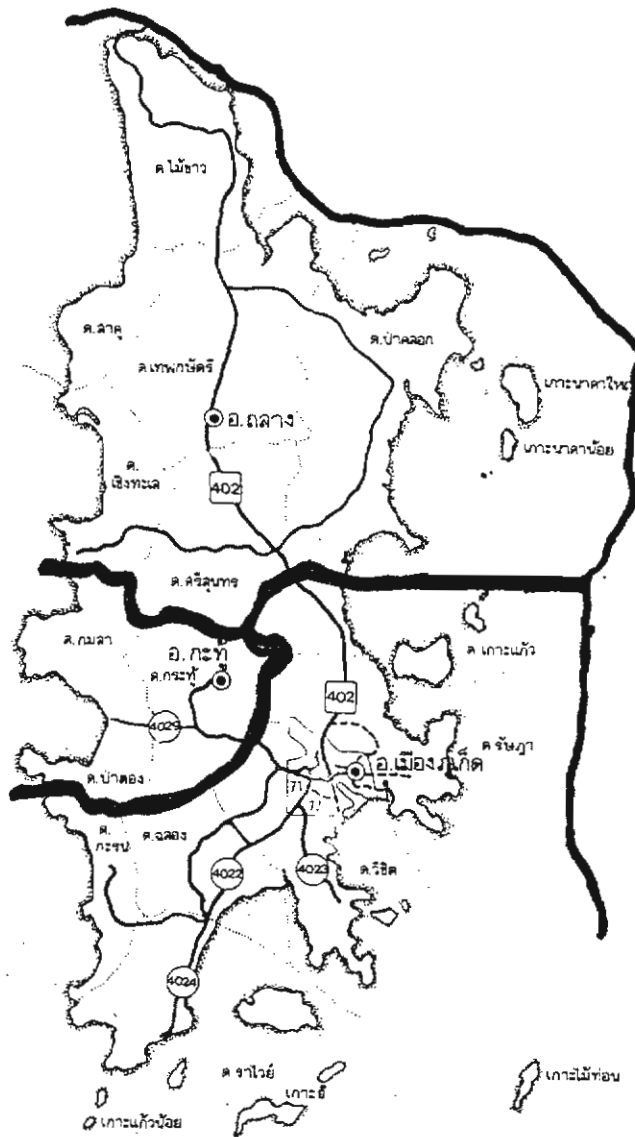
สำหรับการแบ่งเขตเลือกตั้งของจังหวัดขนาดเล็กอื่นๆ เช่น จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตราด สิงห์บุรี มุกดาหาร ก็จะมีวิธีคิดและวิธีดำเนินการใกล้เคียงกัน แต่มีจังหวัดขนาดเล็กที่จะต้องมีวิธีการที่แตกต่างกันออกไปบ้างคือ จังหวัดภูเก็ต เหตุที่นี้เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตประกอบด้วยอำเภอแค่ 3 อำเภอคือ อำเภอเมือง ภูเก็ต อำเภอกลางและอำเภอกะทู้ โดยที่ทั้งจังหวัดภูเก็ตซึ่งคราวนี้จะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คน มีประชากรรวม 223,635 คน แต่ในจำนวนนี้เป็นประชากรของอำเภอเมืองอำเภอเดียวถึง 138,785 คน การแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ออกเป็น 2 เขตอย่างง่ายที่สุดก็คือการกำหนดให้เขตอำเภอเมืองภูเก็ตทั้งอำเภอ เป็นเขตเลือกตั้งหนึ่ง และอำเภอที่เหลืออีก 2 อำเภอ คือ อำเภอกลางและอำเภอกะทู้เป็นอีกเขตเลือกตั้งหนึ่ง แต่ในกรณีเช่นว่านั้น จำนวนประชากรของอำเภอกะทู้และอำเภอกลางจะรวมกันได้เพียง 84,850 คน จะเห็นได้ว่าแม้จะอยู่ในจังหวัดเดียวกันแต่นำหนักของคะแนนเสียงของผู้เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งทั้งสองจะแตกต่างกันอย่างมาก จริงอยู่ตัวเลข 84,850 คนในเขตเลือกตั้งนี้ (ถึงแม้ว่าจะมากกว่ากึ่งหนึ่งของ 152,154.41 คน) แต่ก็ห่างไกลจากตัวเลขมาตรฐานเฉลี่ยของประชากรในเขตเลือกตั้งของทั้งประเทศ เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงความหนาแน่นของประชากรในเขตเลือกตั้งดังกล่าวก็จะพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมากอีกด้วย กล่าวคือ ในขณะที่ความหนาแน่นเฉลี่ยของประชากรทั้งจังหวัดภูเก็ต เท่ากับ 243.47 ความหนาแน่นของประชากรในเขตอำเภอเมืองภูเก็ตอำเภอเดียวเท่ากับ 619.52 ส่วนความหนาแน่นของประชากรในเขตอำเภอกะทู้และอำเภอกลางรวมกันมีเพียง 277.52 เพราะฉะนั้น ถ้ายึดตามเกณฑ์ความเท่าเทียมกันของจำนวนราษฎรในเขตเลือกตั้งในจังหวัดเดียวกันแล้ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องแบ่งบางตำบลของอำเภอเมืองภูเก็ตออกไปรวมกับอำเภอกะทู้และอำเภอกลาง เพื่อจัดตั้งเป็น เขตเลือกตั้งใหม่ที่เหมาะสมกว่า

อย่างไรก็ตาม โดยที่ที่ตั้งของอำเภอเมืองภูเก็ตมีเขตแดนประชิดติดกับทั้งอำเภอกะทู้และอำเภอกลาง ปัญหาในทางปฏิบัติจึงอยู่ที่ว่าจะแยกตำบลใดของอำเภอเมืองไปผนวกเข้ากับอำเภอใดจึงจะเหมาะสมที่สุด จากแผนที่จะเห็นว่าตำบลของอำเภอเมืองที่มีเขตแดนติดกับอำเภอกลางคืออำเภอเกาะแก้ว ส่วนตำบลของอำเภอเมืองที่มีเขตแดนติดต่อกับอำเภอกะทู้คือตำบลกะรนและตำบลฉลอง แต่โดยเหตุที่ตำบลกะรนและตำบลฉลองของอำเภอเมืองเองก็มีจำนวนประชากรไม่มากนัก คือ สองตำบลรวมกัน (4,930 + 9,243) ได้เพียง 14,173 คน ซึ่งเมื่อเอาไปรวมกับจำนวนประชากรของอำเภอกะทู้และอำเภอกลางแล้ว ก็ยังไม่ได้ช่วยให้จำนวนประชากรทั้งหมดใกล้เคียงกับจำนวนประชากรในเขตอำเภอเมืองภูเก็ตแต่อย่างใด และยังห่างไกลจากตัวเลขประชากรของเขตเลือกตั้งเฉลี่ยของทั้งประเทศอีกมาก การแยกเอาตำบลเกาะแก้ว (ซึ่งมีเขตแดนติดกับอำเภอกลาง) โดยเฉพาะตำบลริษญาซึ่งอยู่ถัดตำบลเกาะแก้วในเขตอำเภอเมืองไปรวมกับเขตอำเภอกลางเพื่อรวมกันเป็นเขตเลือกตั้งใหม่จึงดูมีเหตุผลกว่า เพราะจำนวนประชากรของตำบล

เกาะแก้ว เมื่อรวมกับตำบลรัชฎา (7,281+19,372) และรวมกับจำนวนประชากรของอำเภอกะทู้และอำเภอ
กลางจะทำให้จำนวนรวมของประชากรในเขตเลือกตั้งนี้เท่ากับ 111,503 คน ซึ่งก็จะใกล้เคียงกับจำนวน
ประชากรในเขตเลือกตั้งของอำเภอเมืองเดิม (เมื่อหักตำบลเกาะแก้วและตำบลรัชฎาออกไป) คือ 112,132
คน และตัวเลขจำนวนประชากรในเขตเลือกตั้งทั้งสองก็จะเข้าใกล้กับตัวเลขประชากรในเขตเลือกตั้งเฉลี่ย
ของทั้งประเทศอีกด้วย (อย่างไรก็ดี โดยเหตุที่อำเภอเมืองภูเก็ตมีลักษณะเป็นชุมชนเมืองที่แตกต่างจากอีก
สองอำเภอซึ่งยังคงมีลักษณะเป็นชนบทอยู่มาก ความหนาแน่นของประชากรในเขตเลือกตั้งและขนาดขอบเขต
ของพื้นที่เขตเลือกตั้งทั้งสองจึงยังคงมีความแตกต่างกันอยู่ค่อนข้างมาก)

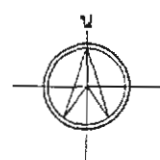
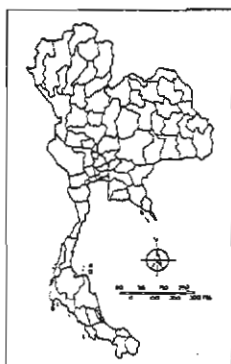
ทะเลอันดามัน

จ.พังงา

เกาะราชาใหญ่

เกาะราชาน้อย

แผนที่จังหวัดภูเก็ต (41)

ตำบลในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต
71 ต.ตลาดใหญ่ 72 ต.ตลาดเหนือ

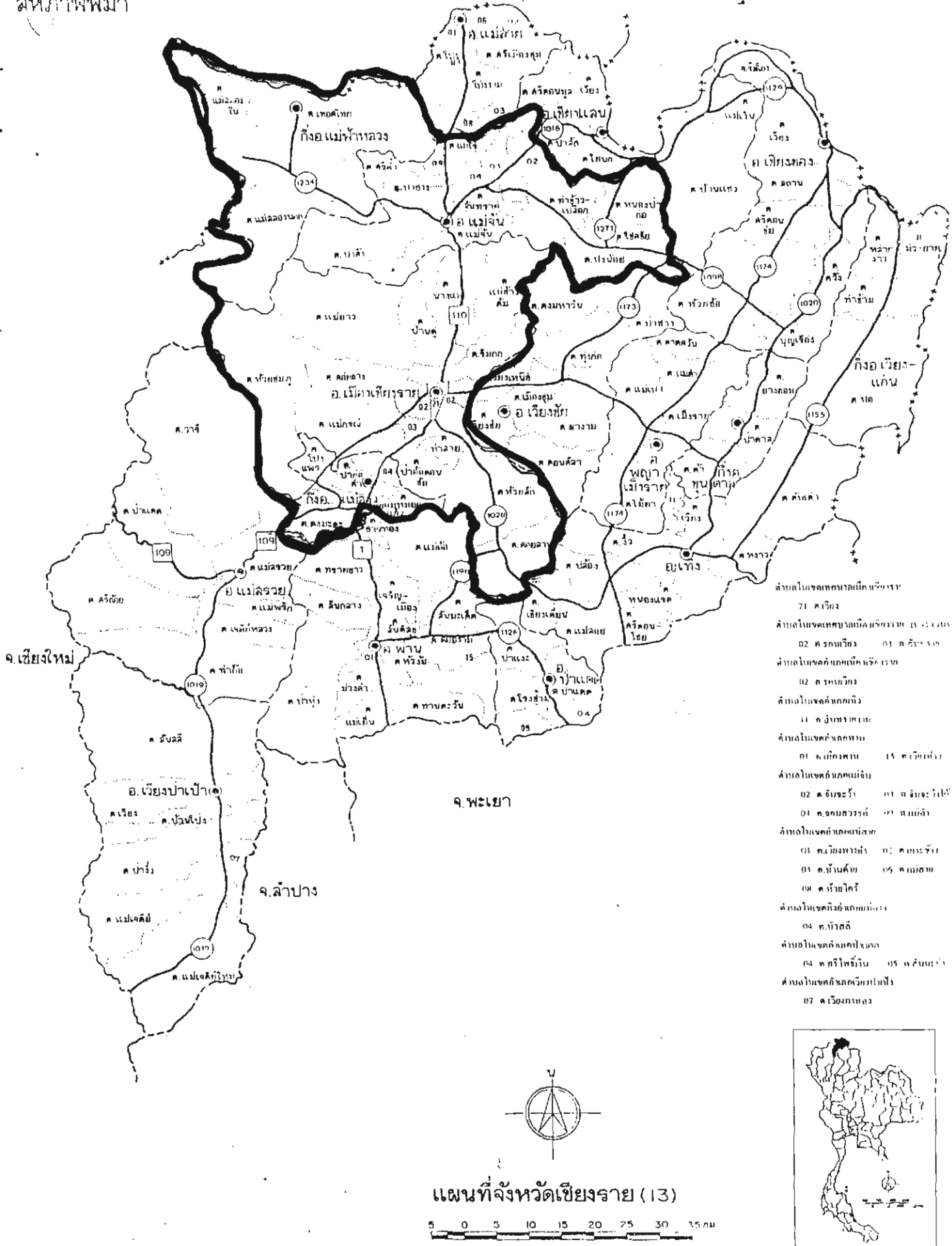
2.5 0 2.5 5 10 15 20 กม.

จังหวัด	อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ตำบล	ประชากร	พื้นที่	ความหนาแน่น
ภูเก็ต1.1	เมืองภูเก็ต	1	ท.เมืองภูเก็ต	62126	12	5177.167
ภูเก็ต1.1	เมืองภูเก็ต	1	กะรน	4930	12.72	387.5786
ภูเก็ต1.1	เมืองภูเก็ต	1	ฉลอง	9243	30	308.1
ภูเก็ต1.1	เมืองภูเก็ต	1	ตลาดใหญ่	891	7.3	122.0548
ภูเก็ต1.1	เมืองภูเก็ต	1	ราไวย์	9597	23	417.2609
ภูเก็ต1.1	เมืองภูเก็ต	1	วิชิต	25345	56	452.5893
รวมภูเก็ต1.1				112132	141.02	795.1496
ภูเก็ต1.2	เมืองภูเก็ต	1	เกาะแก้ว	7281	48	151.6875
ภูเก็ต1.2	เมืองภูเก็ต	1	รัษฎา	19372	35	553.4857
ภูเก็ต1.2	กะทู้	1	ท.ป่าตอง	9761	10	976.1
ภูเก็ต1.2	กะทู้	1	กะทู้	11051	28.14	392.715
ภูเก็ต1.2	กะทู้	1	กมลา	3597	28.14	127.8252
ภูเก็ต1.2	ถลาง	1	เชิงทะเล	10718	37.1	288.8949
ภูเก็ต1.2	ถลาง	1	เทพกระษัตรี	15146	78	194.1795
ภูเก็ต1.2	ถลาง	1	ป่าคลอก	8792	51.5	170.7184
ภูเก็ต1.2	ถลาง	1	ไม้ขาว	10023	29.2	343.2534
ภูเก็ต1.2	ถลาง	1	ศรีสุนทร	10392	32.96	315.2913
ภูเก็ต1.2	ถลาง	1	สาคร	5370	10.7	501.8692
รวมภูเก็ต1.2				111503	388.74	286.8318

ตัวอย่างการแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดขนาดกลาง : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดเชียงราย

จังหวัดเชียงรายประกอบด้วย 18 อำเภอ(124 ตำบล) มีประชากรทั้งสิ้น 1,259,895 คน มีพื้นที่ทั้งสิ้น 11,678.4 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นเฉลี่ย 107.88 คนต่อตารางกิโลเมตร เฉพาะอำเภอเมืองมีประชากรถึง 222,338 คน มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 8 คน เดิมแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 3 เขต เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ลาว และกิ่งอำเภอดอยหลวง มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วย อำเภอเวียงชัย อำเภอเชียงของ อำเภอเทิง อำเภอเชียงแสน อำเภอแม่สาย อำเภอพญาเม็งราย อำเภอเวียงแก่น อำเภอขุนตาล และอำเภอเชียงรุ้ง เขตเลือกตั้งนี้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 3 คน ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 3 ประกอบด้วยอำเภอพาน อำเภอป่าแดด อำเภอแม่สรวย และอำเภอเวียงป่าเป้า มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 คน

เนื่องจากงานการเลือกตั้งครั้งต่อไปนี้ จังหวัดเชียงรายจะยังคงมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่าเดิม เพราะฉะนั้น งานทางปฏิบัติ การแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ก็คือการแบ่งเขตเลือกตั้งที่ 1 เดิม ออกเป็น 3 เขต เช่นเดียวกับเขตเลือกตั้งที่ 2 เดิม ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 3 เดิม จะแบ่งออกเป็น 2 เขต ทั้งนี้ หลักเกณฑ์เบื้องต้นของการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ออกจากเขตเลือกตั้งเดิม อยู่ที่หลักการเรื่องความเท่าเทียมกันของคะแนนเสียง นั่นคือ นอกจากข้อบังคับเรื่องพื้นที่ของเขตเลือกตั้งเดียวกันต้องพยายามทำให้ผลรวมของประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งเข้าใกล้กับจำนวนประชากรในเขตเลือกตั้งเฉลี่ยของทั้งประเทศคือ 152,041 คน (อยู่ระหว่าง 75,000-225,000 คน) ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยที่ขณะเดียวกันจำนวนประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งใหม่ก็ต้องใกล้เคียงกัน และความหนาแน่นต่อพื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งใหม่ก็ต้องใกล้เคียงกับความหนาแน่นเฉลี่ยของทั้งจังหวัดด้วย โดยในที่นี้จะทดสอบการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ออกเป็น 3 เขต เฉพาะงานเขตเลือกตั้งที่ 1 เดิม ซึ่งประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอแม่จัน อำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ลาว และกิ่งอำเภอดอยหลวง ให้ดูในรายละเอียดดังต่อไปนี้

จังหวัด	อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ตำบล	ประชากร	พื้นที่	ความหนาแน่น
			การจัดแบบที่ 1			
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่จัน	12,173	42	289.83
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	จันจว้า	7,857	73	107.63
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่คำ	13,959	257.052	54.30
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	ป่าซาง	20,672	356.064	58.06
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	สันทราย	5,541	29.387	188.55
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	ท่าข้าวเปลือก	8,395	87	96.49
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	ป่าตึง	25,441	297.072	85.64
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่ไร่	6,759	105.067	64.33
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	ศรีคำ	7,688	97.122	79.16
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	จันจว้าใต้	9,575	55	174.09
เขียงราย1.1	แม่จัน	1	จอมสวรรค์	4,669	33.612	138.91
เขียงราย1.1	กิ่งอ.คอยหลวง	1	ปงน้อย	6,590	142	46.41
เขียงราย1.1	กิ่งอ.คอยหลวง	1	โชคชัย	12,018	142	84.63
เขียงราย1.1	กิ่งอ.คอยหลวง	1	หนองปากอ	4,791	81	59.15
เขียงราย1.1 รวม				146,128	1,797	81.30
เขียงราย1.2	เมือง	1	เมืงยาว	18,883	83	227.51
เขียงราย1.2	เมือง	1	ห้วยชมภู	13,619	135	100.88
เขียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	เทอดไทย	16,213	160.4	101.08
เขียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองใน	20,576	160.4	128.28
เขียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองนอก	11,799	160.4	73.56
เขียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่ฟ้าหลวง	16,904	160.4	105.39
เขียงราย1.2	แม่ลาว	1	ดงมะดะ	9,971	62	160.82
เขียงราย1.2	แม่ลาว	1	จอมหมอกแก้ว	6,506	54	120.48
เขียงราย1.2	แม่ลาว	1	บัวสี	4,616	54	85.48
เขียงราย1.2	แม่ลาว	1	ปากอคำ	6,934	108	64.20
เขียงราย1.2	แม่ลาว	1	โป่งแพร่	4,835	58	83.36
เขียงราย1.2	เมือง	1	บ้านดู่	13,538	115	117.72
เขียงราย1.2	เมือง	1	นางแล	9,872	116	85.10
เขียงราย1.2	เมือง	1	แม่ข้าวต้ม	12,910	122	105.82
เขียงราย1.2 รวม				167,176	1,549	107.95
เขียงราย1.3	ท.เมืองเขียงราย	1		52,774	10.7	4955.31
เขียงราย1.3	เมือง	1	ริมกก	10,470	89	117.64

เชียงราย1.3	เมือง	1	สันทราย	8,120	53	153.21
เชียงราย1.3	เมือง	1	แม่กรณ์	6,266	62	101.06
เชียงราย1.3	เมือง	1	คอยช้าง	3,586	229	15.66
เชียงราย1.3	เมือง	1	ป่าอ้อคอนชัย	9,751	70	139.30
เชียงราย1.3	เมือง	1	ท่าสาย	8,225	64	128.52
เชียงราย1.3	เมือง	1	ท่าสูด	8,798	229	38.42
เชียงราย1.3	เมือง	1	ห้วยสัก	18,840	120	157.00
เชียงราย1.3	เมือง	1	คอยลาน	11,490	123	93.41
เชียงราย1.3	เมือง	1	เวียง	3,620	2,2645	1598.59
เชียงราย1.3	เมือง	1	รอบเวียง	11,576	10	1179.18
เชียงราย1.3 รวม				153,516	1,062	144.59
			การจัดแบบที่ 2			
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่จัน	12,173	42	289.83
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จันจว้า	7,857	73	107.63
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่คำ	13,959	257.052	54.30
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ป่าซาง	20,672	356.064	58.06
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	สันทราย	5,541	29.387	188.55
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ท่าข้าวเปลือก	8,395	87	96.49
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ป่าตึง	25,441	297.072	85.64
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่ไร่	6,759	105.067	64.33
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ศรีคำ	7,688	97.122	79.16
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จันจว้าใต้	9,575	55	174.09
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จอมสวรรค์	4,669	33.612	138.91
เชียงราย1.1	กิ่งอ.คอยหลวง	1	ปงน้อย	6,590	142	46.41
เชียงราย1.1	กิ่งอ.คอยหลวง	1	โชคชัย	12,018	142	84.63
เชียงราย1.1	กิ่งอ.คอยหลวง	1	หนองปากอ	4,791	81	59.15
เชียงราย1.1 รวม				146,128	1,797	81.30
เชียงราย1.2	เมือง	1	แม่ยาว	18,883	83	227.51
เชียงราย1.2	เมือง	1	สันทราย	8,120	53	153.21
เชียงราย1.2	เมือง	1	แม่กรณ์	6,266	62	101.06
เชียงราย1.2	เมือง	1	คอยช้าง	3,586	229	15.66
เชียงราย1.2	เมือง	1	ห้วยชมภู	13,619	135	100.88
เชียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	เทอดไทย	16,213	160.4	101.08

เชียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองใน	20,576	160.4	128.28
เชียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองนอก	11,799	160.4	73.56
เชียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่ฟ้าหลวง	16,904	160.4	105.39
เชียงราย1.2	แม่ลาว	1	ดงมะคะ	9,971	62	160.82
เชียงราย1.2	แม่ลาว	1	จอมหมอกแก้ว	6,506	54	120.48
เชียงราย1.2	แม่ลาว	1	บัวสลี	4,616	54	85.48
เชียงราย1.2	แม่ลาว	1	ป่าก่อคำ	6,934	108	64.20
เชียงราย1.2	แม่ลาว	1	โป่งแพร่	4,835	58	83.36
เชียงราย1.2 รวม				148,828	1,540	96.67
เชียงราย1.3	ท.เมืองเชียงราย	1		52,774	10.7	4955.31
เชียงราย1.3	เมือง	1	บ้านคู	13,538	115	117.72
เชียงราย1.3	เมือง	1	นางแล	9,872	116	85.10
เชียงราย1.3	เมือง	1	แม่ข้าวต้ม	12,910	122	105.82
เชียงราย1.3	เมือง	1	ริมกก	10,470	89	117.64
เชียงราย1.3	เมือง	1	ป่าอ้อดอนชัย	9,751	70	139.30
เชียงราย1.3	เมือง	1	ท่าสาย	8,225	64	128.52
เชียงราย1.3	เมือง	1	ท่าสูด	8,798	229	38.42
เชียงราย1.3	เมือง	1	ห้วยสัก	18,840	120	157.00
เชียงราย1.3	เมือง	1	ดอยลาน	11,490	123	93.41
เชียงราย1.3	เมือง	1	เวียง	3,620	2,2645	1598.59
เชียงราย1.3	เมือง	1	รอบเวียง	11,576	10	1179.18
เชียงราย1.3 รวม				171,864	1,060	162.12
				การจัดแบบที่ 3		
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จันจว้า	7,857	73	107.63
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่คำ	13,959	257.052	54.30
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ป่าซาง	20,672	356.064	58.06
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	สันทราย	5,541	29.387	188.55
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่ไร่	6,759	105.067	64.33
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ศรีคำ	7,688	97.122	79.16
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จันจว้าใต้	9,575	55	174.09
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จอมสวรรค์	4,669	33.612	138.91
เชียงราย1.1	แม่ฟ้าหลวง	1	เทอดไทย	16,213	160.4	101.08
เชียงราย1.1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองใน	20,576	160.4	128.28

เชียงราย1.1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลอนนอก	11,799	160.4	73.56
เชียงราย1.1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่ฟ้าหลวง	16,904	160.4	105.39
เชียงราย1.1 รวม				142,212	1,647.9	86.30
เชียงราย1.2	แม่จัน	1	แม่จัน	12,173	42	289.83
เชียงราย1.2	แม่จัน	1	ป่าตึง	25,441	297.072	85.64
เชียงราย1.2	แม่จัน	1	ท่าข้าวเปลือก	8,395	87	96.49
เชียงราย1.2	กิ่งอ.คอยหลวง	1	ป่งน้อย	6,590	142	46.41
เชียงราย1.2	กิ่งอ.คอยหลวง	1	โชคชัย	12,018	142	84.63
เชียงราย1.2	กิ่งอ.คอยหลวง	1	หนองปากอ	4,791	81	59.15
เชียงราย1.2	เมือง	1	แม่ยาว	18,883	83	227.51
เชียงราย1.2	เมือง	1	ห้วยชมภู	13,619	135	100.88
เชียงราย1.2	เมือง	1	บ้านคู้	13,538	115	117.72
เชียงราย1.2	เมือง	1	นางแล	9,872	116	85.10
เชียงราย1.2	เมือง	1	แม่ข้าวต้ม	12,910	122	105.82
เชียงราย1.2	เมือง	1	คอยช้าง	3,586	229	15.66
เชียงราย1.2	เมือง	1	ริมกก	10,470	89	117.64
เชียงราย1.2	เมือง	1	แม่กรณ์	6,266	62	101.06
เชียงราย1.2 รวม				158,552	1,742	91.01
เชียงราย1.3	แม่ลาว	1	ดงมะคะ	9,971	62	160.82
เชียงราย1.3	แม่ลาว	1	จอมหมอกแก้ว	6,506	54	120.48
เชียงราย1.3	แม่ลาว	1	บัวสลี	4,616	54	85.48
เชียงราย1.3	แม่ลาว	1	ป่าก่อคำ	6,934	108	64.20
เชียงราย1.3	แม่ลาว	1	โป่งแพร่	4,835	58	83.36
เชียงราย1.3	ท.เมืองเชียงราย	1		52,774	10.7	4955.31
เชียงราย1.3	เมือง	1	สันทราย	8,120	53	153.21
เชียงราย1.3	เมือง	1	ป่าอ้อดอนชัย	9,751	70	139.30
เชียงราย1.3	เมือง	1	ท่าสาย	8,225	64	128.52
เชียงราย1.3	เมือง	1	ท่าสูด	8,798	229	38.42
เชียงราย1.3	เมือง	1	ห้วยสัก	18,840	120	157.00
เชียงราย1.3	เมือง	1	คอยลาน	11,490	123	93.41
เชียงราย1.3	เมือง	1	เวียง	3,620	2,2645	1598.59
เชียงราย1.3	เมือง	1	รอบเวียง	11,576	10	1179.18
เชียงราย1.3 รวม				166,056	1,018	163.16

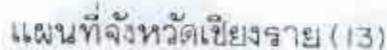
			การจัดแบบที่ 4			
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จันจว้า	7,857	73	107.63
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่คำ	13,959	257.052	54.30
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ป่าซาง	20,672	356.064	58.06
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	สันทราย	5,541	29.387	188.55
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่ไร่	6,759	105.067	64.33
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ศรีคำ	7,688	97.122	79.16
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จันจว้าใต้	9,575	55	174.09
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จอมสวรรค์	4,669	33.612	138.91
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ป่าตึง	25,441	297.072	85.64
เชียงราย1.1	แม่ฟ้าหลวง	1	เทอดไทย	16,213	160.4	101.08
เชียงราย1.1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองใน	20,576	160.4	128.28
เชียงราย1.1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองนอก	11,799	160.4	73.56
เชียงราย1.1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่ฟ้าหลวง	16,904	160.4	105.39
เชียงราย1.1 รวม				167,653	1,945.0	86.20
เชียงราย1.2	กิ่งอ.คอยหลวง	1	ปงน้อย	6,590	142	46.41
เชียงราย1.2	กิ่งอ.คอยหลวง	1	โชคชัย	12,018	142	84.63
เชียงราย1.2	กิ่งอ.คอยหลวง	1	หนองป่าก่อ	4,791	81	59.15
เชียงราย1.2	ท.เมืองเชียงราย	1		52,774	10.7	4955.31
เชียงราย1.2	เมือง	1	บ้านดู่	13,538	115	117.72
เชียงราย1.2	เมือง	1	นางแล	9,872	116	85.10
เชียงราย1.2	เมือง	1	แม่ข้าวต้ม	12,910	122	105.82
เชียงราย1.2	เมือง	1	ริมกก	10,470	89	117.64
เชียงราย1.2	เมือง	1	เวียง	3,620	2,2645	1598.59
เชียงราย1.2	เมือง	1	รอบเวียง	11,576	10	1179.18
เชียงราย1.2	แม่จัน	1	แม่จัน	12,173	42	289.83
เชียงราย1.2	แม่จัน	1	ท่าข้าวเปลือก	8,395	87	96.49
เชียงราย1.2 รวม				158,727	959	165.56
เชียงราย1.3	เมือง	1	แม่ยาว	18,883	83	227.51
เชียงราย1.3	เมือง	1	ห้วยชมภู	13,619	135	100.88
เชียงราย1.3	เมือง	1	คอยช้าง	3,586	229	15.66
เชียงราย1.3	เมือง	1	แม่กรณ์	6,266	62	101.06
เชียงราย1.3	เมือง	1	สันทราย	8,120	53	153.21
เชียงราย1.3	เมือง	1	ป่าอ้อคอนชัย	9,751	70	139.30

เชิงราย1.3	เมือง	1	ทำสาย	8,225	64	128.52
เชิงราย1.3	เมือง	1	ทำชุด	8,798	229	38.42
เชิงราย1.3	เมือง	1	ห้วยสัก	18,840	120	157.00
เชิงราย1.3	เมือง	1	คอยลาน	11,490	123	93.41
เชิงราย1.3	แม่ลาว	1	ดงมะคะ	9,971	62	160.82
เชิงราย1.3	แม่ลาว	1	จอมหมอกแก้ว	6,506	54	120.48
เชิงราย1.3	แม่ลาว	1	บัวสลี	4,616	54	85.48
เชิงราย1.3	แม่ลาว	1	ป่าก่อดำ	6,934	108	64.20
เชิงราย1.3	แม่ลาว	1	โป่งแพร่	4,835	58	83.36
เชิงราย1.3 รวม				140,440	1,504	93.38

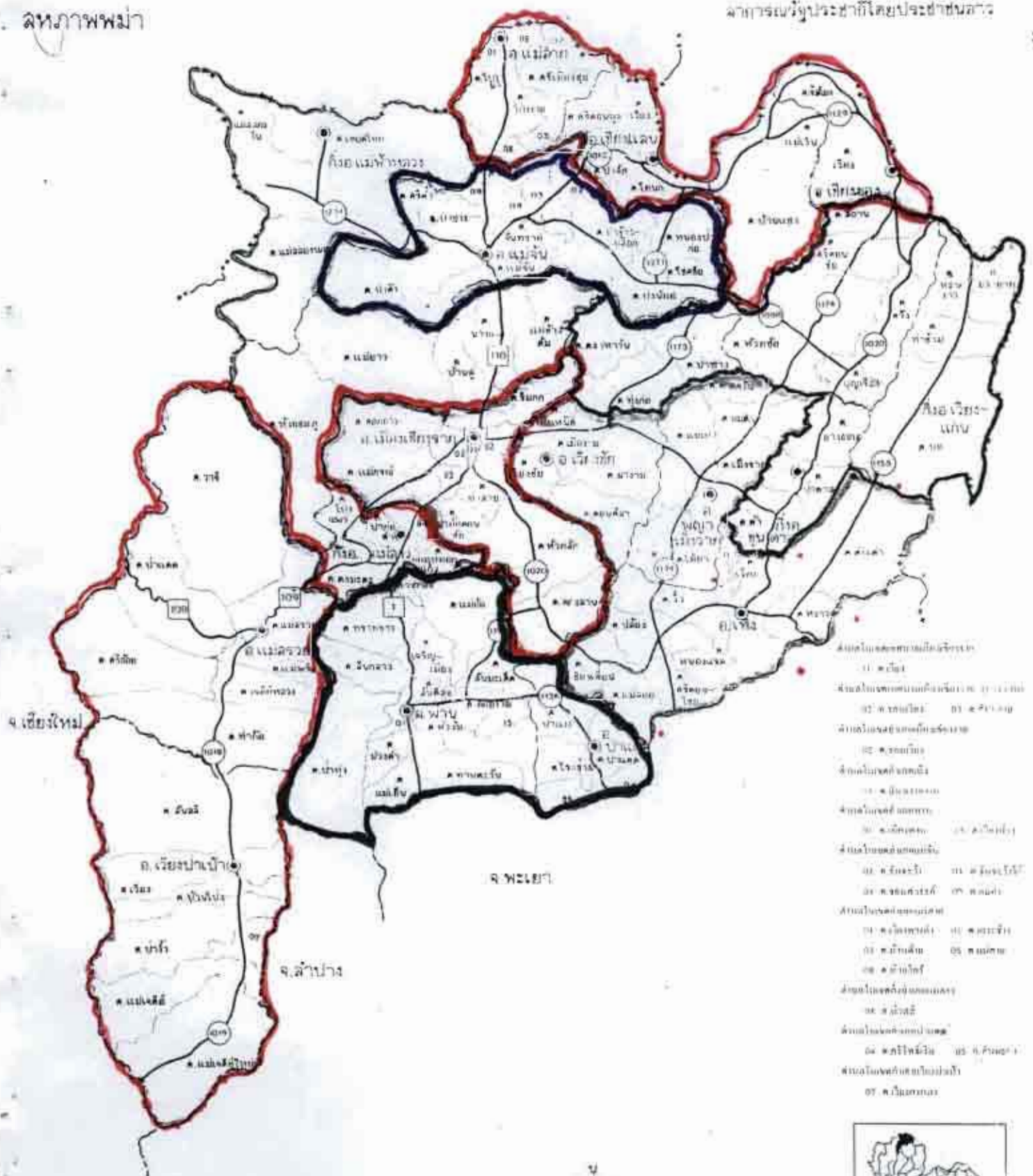
จากตัวอย่างการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ เฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ 1 เดิมของจังหวัดเชียงรายซึ่งรวมอำเภอเมืองอยู่ด้วย พบว่าเราอาจแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ออกได้หลายวิธีด้วยกัน สุดแล้วแต่ว่าจะพิจารณาแบ่งแยกตำบลของอำเภอเมืองออกไปกี่จำนวนประชากรกับอำเภออื่นที่มีเขตแดนประชิดกับอำเภอเมือง ทั้งนี้เนื่องจากอำเภอเมืองซึ่งมีประชากรมากถึง 222,338 คน ตั้งอยู่ตอนเกือบใต้สุดของเขต โดยที่อำเภอแม่ลาวซึ่งมีขนาดเล็กและมีประชากรเพียง 37,697 เข้ามาคั่นเป็นอำเภอที่อยู่ใต้สุดของเขต ในขณะที่อำเภอที่อยู่บนเขตเลือกตั้งเดิมเดียวกันและมีเขตแดนติดต่อกับอำเภอเมืองมีอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่จันทางเหนือ เพราะฉะนั้นวิธีแบ่งแบบแรกจึงพิจารณาตัดบางตำบลทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือและทิศเหนือของอำเภอเมือง คือตำบลแม่ยาว ตำบลห้วยชมภู ตำบลบ้านดู่ ตำบลนางแล และตำบลแม่ข้าวต้ม ออกไปให้ไปรวมกับอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่ลาวทั้งอำเภอเป็นเขตเลือกตั้งหนึ่ง (1.2) เพราะอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่ลาวถูกคั่นออกจากกันด้วยตำบลดังกล่าวของอำเภอเมือง สำหรับอำเภอเมืองที่เหลือก็เป็นอีกเขตเลือกตั้งหนึ่ง (1.3) ส่วนอำเภอแม่จันและกิ่งอำเภอดอยหลวงซึ่งมีเขตแดนประชิดติดกันอยู่แล้วก็รวมกันเป็นเขตเลือกตั้งที่เหลือ (1.1) สำหรับวิธีอื่นๆ เช่นวิธีที่สอง สาม และสี่ มีหลักการคล้ายคลึงกัน เพราะอำเภอเมืองมีประชากรมากที่สุด สามารถเป็นเขตเลือกตั้งได้คนเดียวตนเองอยู่แล้ว เขตเลือกตั้งที่เหลือจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรจึงสุดแล้วแต่ว่าจะแบ่งตำบลทางทิศใดของอำเภอเมืองซึ่งมีเขตแดนประชิดกับอำเภออื่นๆบนเขตเลือกตั้งเดิมด้วยกันออกไปอย่างไร ยกเว้นการแบ่งตามวิธีที่สาม ซึ่งนอกจากจะนิคมบางตำบลของอำเภอเมืองออกไปแล้ว ยังมีการแบ่งอำเภอแม่จันออกเป็นสองส่วนอีกด้วย

อย่างไรก็ดี จนท้ายที่สุดแล้วพบว่าการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบที่ 1 น่าจะเหมาะสมที่สุดเพราะหาจำนวนประชากรในเขตเลือกตั้งใหม่ทั้งสามเขตในเขตเลือกตั้งที่ 1 เดิม ใกล้เคียงกันและเข้าใกล้กับตัวเลข 152,041 มากที่สุด คือมากกว่าการจัดโดยรูปแบบอื่นๆทั้งหมด ดังจะเห็นได้ว่า ในขณะที่ความแตกต่างระหว่างจำนวนประชากรในเขตเลือกตั้งเดิมด้วยกัน ระหว่างเขตเลือกตั้งที่ใหญ่ที่สุดกับเขตเลือกตั้งที่เล็กที่สุด ตามการแบ่งตามวิธีที่หนึ่ง คือ $167,176 - 146,128 = 21,048$ คน การแบ่งตามวิธีที่สองจะได้ผลต่าง $171,864 - 146,128 = 25,736$ คน วิธีที่สามส่วนต่างคือ $166,056 - 142,212 = 23,844$ คน และวิธีที่สี่ได้ข้อแตกต่างถึง $167,663 - 140,440 = 27,213$ คน

นอกจากนี้แล้วถ้าพิจารณาเกณฑ์ความหนาแน่นเฉลี่ยของพื้นที่ ซึ่งตามหลักแล้วแต่ละเขตเลือกตั้งควรมีความหนาแน่นของประชากรที่ใกล้เคียงกันและใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยความหนาแน่นของประชากรในจังหวัดนั้น ก็จะพบว่า ความหนาแน่นของเขตเลือกตั้งที่ 1.1 1.2 และ 1.3 ของการจัดตามวิธีที่หนึ่ง มีค่าเป็น 81.3 107.95 และ 144.59 ในขณะที่ความหนาแน่นของเขตเลือกตั้งใหม่สามเขตของการจัดตามวิธีที่สอง มีค่าเป็น 81.3 96.67 และ 162.12 วิธีที่สามมีค่าเป็น 86.3 91.01 และ 163.16 และวิธีที่สี่มีค่าเป็น 86.20

จากการเรียนรู้พระชาภิโดยพระเจ้าชนบท

แผนที่จังหวัดเชียงราย (13)

จังหวัด	อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ตำบล	ประชากร	พื้นที่	ความหนาแน่น
เชียงราย1.1	กิ่งอ.คอยหลวง	1	ปงน้อย	6,590	142	46.41
เชียงราย1.1	กิ่งอ.คอยหลวง	1	โชคชัย	12,018	142	84.63
เชียงราย1.1	กิ่งอ.คอยหลวง	1	หนองปากอ	4,791	81	59.15
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่จัน	12,173	42	289.83
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จันจว้า	7,857	73	107.63
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่คำ	13,959	257.052	54.30
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ป่าซาง	20,672	356.064	58.06
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	สันทราย	5,541	29.387	188.55
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ท่าข้าวเปลือก	8,395	87	96.49
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ป่าตึง	25,441	297.072	85.64
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	แม่ไร่	6,759	105.067	64.33
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	ศรีคำ	7,688	97.122	79.16
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จันจว้าใต้	9,575	55	174.09
เชียงราย1.1	แม่จัน	1	จอมสวรรค์	4,669	33.612	138.91
เชียงราย1.1 รวม				146,128	1,797	81.30
เชียงราย1.2	เมือง	1	แม่ยาว	18,883	83	227.51
เชียงราย1.2	เมือง	1	ห้วยชมภู	13,619	135	100.88
เชียงราย1.2	เมือง	1	บ้านดู่	13,538	115	117.72
เชียงราย1.2	เมือง	1	นางแล	9,872	116	85.10
เชียงราย1.2	เมือง	1	แม่ข้าวต้ม	12,910	122	105.82
เชียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	เทอดไทย	16,213	160.4	101.08
เชียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองใน	20,576	160.4	128.28
เชียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองนอก	11,799	160.4	73.56
เชียงราย1.2	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่ฟ้าหลวง	16,904	160.4	105.39
เชียงราย1.2	แม่ลาว	1	ดงมะดะ	9,971	62	160.82
เชียงราย1.2	แม่ลาว	1	จอมหมอกแก้ว	6,506	54	120.48
เชียงราย1.2	แม่ลาว	1	บัวสลี	4,616	54	85.48
เชียงราย1.2	แม่ลาว	1	ป่าก๋อยดำ	6,934	108	64.20
เชียงราย1.2	แม่ลาว	1	โป่งแพร่	4,835	58	83.36
เชียงราย1.2 รวม				167,176	1,549	107.95
เชียงราย1.3	ท.เมืองเชียงราย	1		52,774	10.7	4955.31
เชียงราย1.3	เมือง	1	ริมกก	10,470	89	117.64
เชียงราย1.3	เมือง	1	สันทราย	8,120	53	153.21

เชียงราย1.3	เมือง	1	แม่กรณ์	6,266	62	101.06
เชียงราย1.3	เมือง	1	ดอยอ่าง	3,586	229	15.66
เชียงราย1.3	เมือง	1	ป่าอ้อคอนชัย	9,751	70	139.30
เชียงราย1.3	เมือง	1	ท่าสาย	8,225	64	128.52
เชียงราย1.3	เมือง	1	ท่าสุด	8,798	229	38.42
เชียงราย1.3	เมือง	1	ห้วยสัก	18,840	120	157.00
เชียงราย1.3	เมือง	1	ดอยลาน	11,490	123	93.41
เชียงราย1.3	เมือง	1	เวียง	3,620	2,2645	1598.59
เชียงราย1.3	เมือง	1	รอนเวียง	11,576	10	1179.18
เชียงราย1.3 รวม				153,516	1,062	144.59
เชียงราย2.1	เชียงของ	2	เวียง	13,216	116	113.93
เชียงราย2.1	เชียงของ	2	ริมโขง	6,227	93	66.96
เชียงราย2.1	เชียงแสน	2	เวียง	12,940	51	253.73
เชียงราย2.1	เชียงแสน	2	ป่าสัก	9,259	64	144.67
เชียงราย2.1	เชียงแสน	2	บ้านแซว	11,166	210	53.17
เชียงราย2.1	เชียงแสน	2	ศรีดอนมูล	8,898	573	15.53
เชียงราย2.1	เชียงแสน	2	แม่เงิน	7,852	110	71.38
เชียงราย2.1	เชียงแสน	2	โพนก	4,742	48	98.79
เชียงราย2.1	แม่สาย	2	แม่สาย	19,740	54.6128	361.45
เชียงราย2.1	แม่สาย	2	ห้วยไคร้	7,996	26	307.54
เชียงราย2.1	แม่สาย	2	เกาะช้าง	10,268	54.2	189.45
เชียงราย2.1	แม่สาย	2	โป่งผา	7,087	27.1072	261.44
เชียงราย2.1	แม่สาย	2	ศรีเมืองชุม	5,486	27	203.19
เชียงราย2.1	แม่สาย	2	เวียงพางคำ	16,470	34	484.41
เชียงราย2.1	แม่สาย	2	บ้านด้าย	4,543	25.5	177.91
เชียงราย2.1	แม่สาย	2	โป่งงาม	10,434	36.5	285.52
เชียงราย2.1 รวม				156,324	1,550	100.85
เชียงราย2.2	ขุนตาล	2	ต้า	13,323	89.9	148.20
เชียงราย2.2	ขุนตาล	2	ป่าตาล	8,638	79.4	108.79
เชียงราย2.2	ขุนตาล	2	ยางฮอม	12,291	86.2	142.59
เชียงราย2.2	เชียงของ	2	สถาน	10,301	101	101.99
เชียงราย2.2	เชียงของ	2	ครั้ง	8,134	99	82.16
เชียงราย2.2	เชียงของ	2	บุญเรือง	8,151	77	105.86
เชียงราย2.2	เชียงของ	2	ห้วยซ้อ	13,505	257	52.55

เชียงราย2.2	เชียงของ	2	ศรีดอนชัย	9,471	93.851	100.92
เชียงราย2.2	เทิง	2	ดักเต่า	9,752	99.4	98.11
เชียงราย2.2	เวียงแก่น	2	ม่วงยาย	8,717	84	103.77
เชียงราย2.2	เวียงแก่น	2	ปอ	14,883	299	49.78
เชียงราย2.2	เวียงแก่น	2	หล้าขาว	3,669	76	48.28
เชียงราย2.2	เวียงแก่น	2	ท่าข้าม	5,850	67	87.31
เชียงราย2.2	เวียงเชียงรุ้ง	2	ทุ่งก่อ	10,451	40	261.28
เชียงราย2.2	เวียงเชียงรุ้ง	2	ดงมหาวัน	6,565	80.93	81.12
เชียงราย2.2	เวียงเชียงรุ้ง	2	ป่าซาง	9,939	72.65	136.81
เชียงราย2.2 รวม				153,640	1,702.3	90.25
เชียงราย2.3	เทิง	2	เวียง	17,788	89.7	198.31
เชียงราย2.3	เทิง	2	จั่ว	13,319	95.6	139.32
เชียงราย2.3	เทิง	2	ปล้อง	9,292	80.8	115.00
เชียงราย2.3	เทิง	2	แม่ลอย	7,318	79.6	91.93
เชียงราย2.3	เทิง	2	เชียงเคี่ยน	4,963	76.3	65.05
เชียงราย2.3	เทิง	2	หงาว	10,375	88.4	117.36
เชียงราย2.3	เทิง	2	สันทรายงาม	4,592	59.9	76.66
เชียงราย2.3	เทิง	2	ศรีดอนไชย	5,263	66.1	79.62
เชียงราย2.3	เทิง	2	หนองแรด	4,328	61.7	70.15
เชียงราย2.3	พญาเม็งราย	2	แม่เป่า	13,329	111	120.08
เชียงราย2.3	พญาเม็งราย	2	แม่คำ	5,240	152	34.47
เชียงราย2.3	พญาเม็งราย	2	ไม้ยา	11,416	131	87.15
เชียงราย2.3	พญาเม็งราย	2	เม็งราย	10,278	120	85.65
เชียงราย2.3	พญาเม็งราย	2	ดาดควัน	4,520	106.0	42.64
เชียงราย2.3	เวียงชัย	2	เวียงชัย	11,877	83.25	142.67
เชียงราย2.3	เวียงชัย	2	ผางาม	9,565	56	170.80
เชียงราย2.3	เวียงชัย	2	เวียงเหนือ	6,994	56	124.89
เชียงราย2.3	เวียงชัย	2	ดอนศิลา	10,368	47.74	217.18
เชียงราย2.3	เวียงชัย	2	เมืองชุม	7,948	48	165.58
เชียงราย2.3 รวม				168,773	1,609.09	104.89
เชียงราย3.1	ป่าแดด	3	ป่าแดด	6,992	66.6	104.98
เชียงราย3.1	ป่าแดด	3	ป่าเฒ่า	8,424	53.10	158.64
เชียงราย3.1	ป่าแดด	3	สันมะค่า	4,969	43.4	114.49
เชียงราย3.1	ป่าแดด	3	โรงช้าง	4,985	44.8	111.27

เจียงราย3.1	ป่าแดง	3	ศรีโพธิ์เงิน	2,126	22.1	96.20
เจียงราย3.1	พาน	3	สันมะเค็ด	11,697	68.2	171.51
เจียงราย3.1	พาน	3	แม่ฮ้อย	10,466	68.2	153.46
เจียงราย3.1	พาน	3	ธารทอง	7,078	68.2	103.78
เจียงราย3.1	พาน	3	สันติสุข	6,172	68.2	90.50
เจียงราย3.1	พาน	3	คอยงาม	6,968	68.2	102.17
เจียงราย3.1	พาน	3	ห้วยงัม	7,538	68.2	110.53
เจียงราย3.1	พาน	3	เจริญเมือง	8,745	68.2	128.23
เจียงราย3.1	พาน	3	ป่าหุ้ง	10,592	68.2	155.31
เจียงราย3.1	พาน	3	ม่วงคำ	9,485	68.2	139.08
เจียงราย3.1	พาน	3	ทรายขาว	10,758	68.2	157.74
เจียงราย3.1	พาน	3	สันกลาง	8,879	68.2	130.19
เจียงราย3.1	พาน	3	แม่เย็น	6,175	68.2	90.54
เจียงราย3.1	พาน	3	เมืองพาน	23,580	68.2	345.75
เจียงราย3.1	พาน	3	ทวนตะวัน	6,914	68.2	101.38
เจียงราย3.1	พาน	3	เวียงห้าว	3,634	68.2	53.28
เจียงราย3.1 รวม				166,177	1,253.0	132.62
เจียงราย3.2	แม่สรวย	3	แม่สรวย	11,702	135	86.68
เจียงราย3.2	แม่สรวย	3	ป่าแดง	9,378	187	50.15
เจียงราย3.2	แม่สรวย	3	แม่พริก	6,377	64	99.64
เจียงราย3.2	แม่สรวย	3	ศรีถ้อย	5,234	159	32.92
เจียงราย3.2	แม่สรวย	3	ท่าก้อ	16,937	344	49.24
เจียงราย3.2	แม่สรวย	3	วาวี	19,614	327.565	59.88
เจียงราย3.2	แม่สรวย	3	เจดีย์หลวง	7,854	85	92.40
เจียงราย3.2	เวียงป่าเป้า	3	สันติ	9,287	243	38.22
เจียงราย3.2	เวียงป่าเป้า	3	เวียง	15,260	207	73.72
เจียงราย3.2	เวียงป่าเป้า	3	บ้านโป่ง	5,269	97	54.32
เจียงราย3.2	เวียงป่าเป้า	3	ป่าจั่ว	10,107	231	43.75
เจียงราย3.2	เวียงป่าเป้า	3	เวียงกาหลง	10,273	61	168.41
เจียงราย3.2	เวียงป่าเป้า	3	แม่เจดีย์	10,642	158	67.35
เจียงราย3.2	เวียงป่าเป้า	3	แม่เจดีย์ใหญ่	9,992	220	45.42
เจียงราย3.2 รวม				147,926	2,519	58.73

165.56 และ 93.38 อันประเด็นนี้จะเห็นได้ว่าตัวเลขความหนาแน่นของการจัดแบบอื่นๆทั้งหมดนอกจากวิธีที่หนึ่ง มีการกระจายตัวสูงมาก และเมื่อหาตัวเลขความหนาแน่นของวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งแบบต่างๆทั้งหมดมาเฉลี่ยจะได้ค่า 111.28 113.36 113.49 และ 115.04 ตามลำดับ ซึ่งก็จะเห็นได้อีกเช่นเดียวกันว่า เฉพาะการแบ่งเขตเลือกตั้งตามวิธีที่หนึ่งเท่านั้นที่ได้ค่าความหนาแน่นใกล้เคียงกับตัวเลขความหนาแน่นเฉลี่ยของทั้งจังหวัดซึ่งมีค่าเท่ากับ 107.17 มากที่สุด

สำหรับเกณฑ์เรื่องขอบเขตหรือขนาดของเขตเลือกตั้งที่ควรจะมีรูปร่างได้ส่วนและขอบเขตใกล้เคียงกันนั้น ในการนี้สภาพความเป็นจริงทางภูมิศาสตร์อาจหาให้หาได้ไม่มากนัก โดยเฉพาะเมื่อข้อพิจารณาดังกล่าวถูกบีบโดยความหนาแน่นของประชากรที่แตกต่างกันระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบทอยู่มาก แต่อย่างน้อยที่สุด การแบ่งตามวิธีที่หนึ่งก็ได้เขตเลือกตั้งทั้งหมด 3 เขตในเขตเลือกตั้งที่ 1 เดิม ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก อันแง่ของขอบเขตพื้นที่

การแบ่งเขตเลือกตั้งโดยไม่คำนึงถึงเขตเลือกตั้งเดิม : ศึกษาเฉพาะกรณีการแบ่งเขตเลือกตั้งที่ 1 เดิมของจังหวัดเชียงราย

วิธีการแบ่งเขตที่กล่าวมาทั้งหมดเป็นวิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งที่อาศัยเขตเดิมเป็นหลัก กล่าวคือ ใช้การแบ่งพื้นที่ของเขตเลือกตั้งเดิมให้เท่ากับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีในเขตนั้น เช่น เขตเลือกตั้งเดิมมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 2 หรือ 3 คน ก็หารด้วยจำนวน 2 หรือ 3 คน ตามลำดับ อันเป็นวิธีการซอยย่อยเขตเดิมออกไปดังได้กล่าวไว้แล้ว แต่วิธีการแบ่งเขตแบบข้ามเขตเป็นการแบ่งเขตเลือกตั้งโดยปราศจากเงื่อนไขของเขตเลือกตั้งเดิม เพียงขอให้พื้นที่ในแต่ละเขตเลือกตั้งประกอบด้วยประชากรตามที่กฎหมายกำหนด หรือ 152,041 คนโดยประมาณเป็นเกณฑ์

อันที่นี้จะให้จังหวัดเชียงรายเป็นกรณีตัวอย่างโดยศึกษาเฉพาะเขตเลือกตั้งที่ 1 ซึ่งอาจรวมกับตำบลหรืออำเภออื่นๆในเขตเลือกตั้งเดิมอื่นๆ เพื่อให้ได้เขตเลือกตั้งใหม่ แต่เพื่อเปรียบเทียบกับการแบ่งเขตภายในเขตเดิม จึงต้องกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 คนหรือ 3 เขตไว้ จะเห็นได้ว่าในการแบ่งเขตเลือกตั้งเฉพาะภายในเขตที่ 1 เดิมที่จังหวัดเชียงรายสามารถหาวิธีการแบ่งเขตได้อย่างน้อย 4 วิธี เพื่อให้ได้เขตเลือกตั้งใหม่ 3 เขต แต่ถ้าหากแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่แบบข้ามเขต โดยให้อำเภอหรือตำบลในเขตเดิมสามารถรวมกับอำเภอหรือตำบลในเขตเลือกตั้งอื่นได้ เพื่อให้ได้จำนวนเขตเลือกตั้งใหม่ที่เท่ากันคือ 3 เขต จะสามารถแบ่งเขตเลือกตั้งได้จำนวนวิธีที่หลากหลายมาก ตัวอย่างเช่น

การจัดแบบที่ 1 แบ่งออกได้เป็น 3 เขตเลือกตั้ง โดยเขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วยอำเภอแม่ฟ้าหลวงและอำเภอแม่สาย ซึ่งทั้งสองอำเภออยู่คนละเขตเลือกตั้ง (ดูรายละเอียดในตารางการแบ่งเขตเลือกตั้ง

แบบข้ามเขตเลือกตั้งเดิม) เขตเลือกตั้งที่ 2 มีอำเภอแม่จันกับอำเภอเชียงแสน และเขตเลือกตั้งสุดท้าย ประกอบด้วยกิ่งอำเภอดอยหลวง อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอเวียงชัย และบางส่วนของอำเภอเมือง

การจัดแบบที่ 2 เป็นการแบ่งข้ามเขตหันทองเดียวกับการจัดแบบที่ 1 แต่อาจพิจารณาในทิศทางอื่น หรือพื้นที่ที่ต่างกันไป การแบ่งเขตแบบที่ 2 ประกอบด้วยเขตเลือกตั้งที่ 1 ซึ่งมีอำเภอแม่สายกับอำเภอแม่ฟ้าหลวงเหมือนกับเขตเลือกตั้งที่ 1 ของการจัดแบบที่ 1 แต่เขตเลือกตั้งที่ 2 จะแตกต่างกันโดยการจัดแบบที่ 2 ประกอบด้วยอำเภอแม่จันกับกิ่งอำเภอดอยหลวง (การจัดแบบที่ 1 ในเขตเลือกตั้งที่ 2 จะประกอบด้วย อำเภอแม่จันกับอำเภอเชียงแสน) ส่วนเขตเลือกตั้งสุดท้าย รวมอำเภอเวียงเชียงรุ้งและอำเภอเมือง ส่วนใหญ่ไว้ด้วยกัน (ซึ่งต่างไปจากเขตเลือกตั้งที่ 3 ของการจัดแบบที่ 1 ซึ่งประกอบด้วยกิ่งอำเภอดอยหลวง อำเภอเวียงเชียงรุ้ง อำเภอเวียงชัย และบางส่วนของอำเภอเมือง)

สำหรับการจัดแบ่งเขตเลือกตั้งแบบอื่น ๆ ก็อาจอธิบายได้เหมือนกัน รวมเบ็ดเสร็จสามารถหาวิธีการจัดแบ่งเขตเลือกตั้งได้ทั้งสิ้นอย่างน้อยอีก 4 วิธี อันเป็นการเพิ่มขึ้นจากการจัดแบ่งเฉพาะภายในเขต ซึ่งมี 4 วิธี (กล่าวไว้ในหัวข้อที่ผ่านมา) ทำให้วิธีการจัดแบ่งรวมอย่างน้อยถึง 8 วิธี

เมื่อพิจารณาอย่างเผินๆจะพบว่า ผลของการจัดแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่โดยไม่เคารพเขตเลือกตั้งเดิม อาจได้คุณภาพของเขตเลือกตั้งตามเกณฑ์ที่กล่าวไว้ไม่แตกต่างไปจากวิธีการจัดแบ่งเฉพาะภายในเขต แต่ในทางปฏิบัติวิธีการจัดแบ่งเขตเลือกตั้งจะยุ่งยากมากขึ้นเป็นทวีคูณ โดยเฉพาะผู้ทำหน้าที่แบ่งเขตเลือกตั้งโดยวิธีนี้จะต้องมีการพิสูจน์ว่าการเดินทางข้ามเขตมีความสะดวกสบายในการคมนาคมหรือไม่เพียงใด ในขณะที่ทั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือนักการเมืองจะไม่เข้าใจว่าทำไมต้องแบ่งแบบข้ามเขตซึ่งประชาชนและนักการเมืองไม่มีความคุ้นเคยมาแต่เดิม และยิ่งเสี่ยงต่อการก่อให้เกิดภาวะการฉ้อฉลของคะแนนเสียงของชุมชนอีกด้วย เพราะฉะนั้นการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ของจังหวัดเชียงรายจึงควรเป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้เดิม ดังนี้ รายละเอียดต่อไปนี้

การจัดเขตเลือกตั้งแบบข้ามเขต						
การจัดแบบที่ 1						
เขตเลือกตั้งที่ 1						
จังหวัด	อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ตำบล	ประชากร	พื้นที่	ความหนาแน่น
เชียงราย1	แม่ฟ้าหลวง	1	เทอดไทย	16,213.0	641.40	25.28
เชียงราย1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองใน	20,576.0	641.40	32.08
เชียงราย1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองนอก	11,799.0	641.40	18.40
เชียงราย1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่ฟ้าหลวง	16,904.0	641.40	26.35
เชียงราย1	แม่สาย	2	แม่สาย	19,740.0	54.61	361.45
เชียงราย1	แม่สาย	2	ห้วยไคร้	7,996.0	26.00	307.54
เชียงราย1	แม่สาย	2	เกาะช้าง	10,268.0	54.20	189.45
เชียงราย1	แม่สาย	2	โป่งผา	7,087.0	27.11	261.44
เชียงราย1	แม่สาย	2	ศรีเมืองชุม	5,486.0	27.00	203.19
เชียงราย1	แม่สาย	2	เวียงพางคำ	16,470.0	34.00	484.41
เชียงราย1	แม่สาย	2	บ้านด้าย	4,543.0	25.54	177.91
เชียงราย1	แม่สาย	2	โป่งงาม	10,434.0	36.54	285.52
เชียงราย1 รวม				147,516.0	2,850.61	51.75
เขตเลือกตั้งที่ 2						
เชียงราย2	แม่จัน	1	แม่จัน	12,173	42.00	289.83
เชียงราย2	แม่จัน	1	จันจว้า	7,857	73.00	107.63
เชียงราย2	แม่จัน	1	แม่คำ	13,959	257.05	54.30
เชียงราย2	แม่จัน	1	ป่าซาง	20,672	356.06	58.06
เชียงราย2	แม่จัน	1	สันทราย	5,541	29.39	188.55
เชียงราย2	แม่จัน	1	ท่าข้าวเปลือก	8,395	87.00	96.49
เชียงราย2	แม่จัน	1	ป่าตึง	25,441	297.07	85.64
เชียงราย2	แม่จัน	1	แม่ไร่	6,759	105.07	64.33
เชียงราย2	แม่จัน	1	ศรีคำ	7,688	97.12	79.16
เชียงราย2	แม่จัน	1	จันจว้าใต้	9,575	55.00	174.09
เชียงราย2	แม่จัน	1	จอมสวรรค์	4,669	33.61	138.91
เชียงราย2	เชียงแสน	2	เวียง	12,940	51.00	253.73
เชียงราย2	เชียงแสน	2	ป่าสัก	9,259	64.00	144.67
เชียงราย2	เชียงแสน	2	ศรีคอนมูล	8,898	573.00	15.53

เชียงราย2	เชียงแสน	2	โชนก	4,742	48.00	98.79
เชียงราย2 รวม				158,568.0	2168.376	73.13 ไม่รวมบ้านแซวกับแม่
เขตเลือกตั้งที่3						
เชียงราย3	กิ่งอ.ดอยหลวง	1	ปงน้อย	6,590	142.00	46.41
เชียงราย3	กิ่งอ.ดอยหลวง	1	โชคชัย	12,018	142.00	84.63
เชียงราย3	กิ่งอ.ดอยหลวง	1	หนองปากอ	4,791	81.00	59.15
เชียงราย3	เวียงชัย	2	เวียงชัย	11,877	83.25	142.67
เชียงราย3	เวียงชัย	2	ผางาม	9,565	56.00	170.80
เชียงราย3	เวียงชัย	2	เวียงเหนือ	6,994	56.00	124.89
เชียงราย3	เวียงชัย	2	ดอนศิลา	10,368	47.74	217.18
เชียงราย3	เวียงชัย	2	เมืองชุม	7,948	48.00	165.58
เชียงราย3	เวียงเชียงรุ้ง	2	ทุ่งก่อ	10,451	40.00	261.28
เชียงราย3	เวียงเชียงรุ้ง	2	ดงมหาวัน	6,565	80.93	81.12
เชียงราย3	เวียงเชียงรุ้ง	2	ป่าซาง	9,939	72.65	136.81
เชียงราย3	เมือง	1	ป่าอ้อคอนชัย	9,751	70.00	139.30
เชียงราย3	เมือง	1	ท่าสาย	8,225	64.00	128.52
เชียงราย3	เมือง	1	ห้วยสัก	18,840	120.00	157.00
เชียงราย3	เมือง	1	ดอยลาน	11,490	123.00	93.41
เชียงราย3 รวม				145,412.0	1,226.57	118.55
การจัดแบบที่ 2						
เขตเลือกตั้งที่1						
เชียงราย1	แม่สาย	2	แม่สาย	19,740.0	54.61	361.45
เชียงราย1	แม่สาย	2	ห้วยไคร้	7,996.0	26.00	307.54
เชียงราย1	แม่สาย	2	เกาะช้าง	10,268.0	54.20	189.45
เชียงราย1	แม่สาย	2	โป่งผา	7,087.0	27.11	261.44
เชียงราย1	แม่สาย	2	ศรีเมืองชุม	5,486.0	27.00	203.19
เชียงราย1	แม่สาย	2	เวียงพางคำ	16,470.0	34.00	484.41
เชียงราย1	แม่สาย	2	บ้านด้าย	4,543.0	25.54	177.91
เชียงราย1	แม่สาย	2	โป่งงาม	10,434.0	36.54	285.52
เชียงราย1	แม่ฟ้าหลวง	1	เทอดไทย	16,213.0	641.40	25.28
เชียงราย1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองใน	20,576.0	641.40	32.08
เชียงราย1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่สลองนอก	11,799.0	641.40	18.40

เชียงราย1	แม่ฟ้าหลวง	1	แม่ฟ้าหลวง	16,904.0	641.40	26.35
เชียงราย1 รวม				147,516.0	2850.612	51.75
เขตเลือกตั้งที่ 2						
เชียงราย2	แม่จัน	1	แม่จัน	12,173	42.00	289.83
เชียงราย2	แม่จัน	1	จันทว้า	7,857	73.00	107.63
เชียงราย2	แม่จัน	1	แม่คำ	13,959	257.05	54.30
เชียงราย2	แม่จัน	1	ป่าซาง	20,672	356.06	58.06
เชียงราย2	แม่จัน	1	สันทราย	5,541	29.39	188.55
เชียงราย2	แม่จัน	1	ท่าข้าวเปลือก	8,395	87.00	96.49
เชียงราย2	แม่จัน	1	ป่าตึง	25,441	297.07	85.64
เชียงราย2	แม่จัน	1	แม่ไร่	6,759	105.07	64.33
เชียงราย2	แม่จัน	1	ศรีคำ	7,688	97.12	79.16
เชียงราย2	แม่จัน	1	จันทว้าใต้	9,575	55.00	174.09
เชียงราย2	แม่จัน	1	จอมสวรรค์	4,669	33.61	138.91
เชียงราย2	กิ่งอ.ดอยหลวง	1	ปงน้อย	6,590	142.00	46.41
เชียงราย2	กิ่งอ.ดอยหลวง	1	โชคชัย	12,018	142.00	84.63
เชียงราย2	กิ่งอ.ดอยหลวง	1	หนองปากอ	4,791	81.00	59.15
เชียงราย2 รวม				146,128.0	1797.376	81.30
เขตเลือกตั้งที่ 3						
เชียงราย3	เวียงเชียงรุ้ง	2	ทุ่งก่อ	10,451	40.00	261.28
เชียงราย3	เวียงเชียงรุ้ง	2	ดงมหาวัน	6,565	80.93	81.12
เชียงราย3	เวียงเชียงรุ้ง	2	ป่าซาง	9,939	72.65	136.81
เชียงราย3	เมือง	1	บ้านดู่	13,538	115.00	117.72
เชียงราย3	เมือง	1	นางแล	9,872	116.00	85.10
เชียงราย3	เมือง	1	แม่ข้าวต้ม	12,910	122.00	105.82
เชียงราย3	เมือง	1	แม่ยาว	18,883	83.00	227.51
เชียงราย3	เมือง	1	แม่กรณ์	6,266	62.00	101.06
เชียงราย3	เมือง	1	ริมกก	10,470	89.00	117.64
เชียงราย3	เมือง	1	ดอยอ่าง	3,586	229.00	#DIV/0!
เชียงราย3	เมือง	1	ท่าสูด	8,798	229.00	#DIV/0!
เชียงราย3	เมือง	1	ห้วยชมพู	13,619	135.00	100.88
เชียงราย3	เมือง	1	เวียง	3,620	2.26	1598.59

เชียงราย3	เมือง	1	รอบเวียง	11,576	10.00	1.18
เชียงราย3 รวม				140,093.0	1385.8445	101.09
การจัดแบบที่ 3						
เขตเลือกตั้งที่ 1						
เชียงราย1	เมือง	1	บ้านคู่	13,538	115.00	117.72
เชียงราย1	เมือง	1	นางแล	9,872	116.00	85.10
เชียงราย1	เมือง	1	แม่ข้าวต้ม	12,910	122.00	105.82
เชียงราย1	เมือง	1	แม่ยาว	18,883	83.00	227.51
เชียงราย1	เมือง	1	สันทราย	8,120	53.00	153.21
เชียงราย1	เมือง	1	แม่กรณ์	6,266	62.00	101.06
เชียงราย1	เมือง	1	ริมกก	10,470	89.00	117.64
เชียงราย1	เมือง	1	ดอยอ่าง	3,586	229.00	#DIV/0!
เชียงราย1	เมือง	1	ท่าสุด	8,798	229.00	#DIV/0!
เชียงราย1	เมือง	1	ห้วยชมภู	13,619	135.00	100.88
เชียงราย1 รว.ท.เมืองเชียงราย				52,774	10.65	4955.31
				158,836.0	1,243.65	127.72
เขตเลือกตั้งที่ 2						
เชียงราย 2	เมือง	1	ป่าอ้อคอนชัย	9,751	70.00	139.30
เชียงราย 2	เมือง	1	ท่าสาย	8,225	64.00	128.52
เชียงราย 2	เมือง	1	ห้วยสัก	18,840	120.00	157.00
เชียงราย 2	เมือง	1	ดอยลาน	11,490	123.00	93.41
เชียงราย 2	เมือง	1	เวียง	3,620	2.26	1598.59
เชียงราย 2	เมือง	1	รอบเวียง	11,576	9,817.00	1.18
เชียงราย 2	เวียงเชียงรุ้ง	2	ทุ่งก่อ	10,451	40.00	261.28
เชียงราย 2	เวียงเชียงรุ้ง	2	ดงมรวาน	6,565	80.93	81.12
เชียงราย 2	เวียงเชียงรุ้ง	2	ป่าซาง	9,939	72.65	136.81
เชียงราย 2	เวียงชัย	2	เวียงชัย	11,877	83.25	142.67
เชียงราย 2	เวียงชัย	2	ผางาม	9,565	56.00	170.80
เชียงราย 2	เวียงชัย	2	เวียงเหนือ	6,994	56.00	124.89
เชียงราย 2	เวียงชัย	2	คอนศิลา	10,368	47.74	217.18
เชียงราย 2	เวียงชัย	2	เมืองชุม	7,948	48.00	165.58
เชียงราย 2 รวม				245,011.0	11,594.6	21.13

เขตเลือกตั้งที่3						
เขียงราย3	แม่ลาว	1	ดงมะคะ	9,971	62.00	160.82
เขียงราย3	แม่ลาว	1	จอมหมอกแก้ว	6,506	54.00	120.48
เขียงราย3	แม่ลาว	1	บัวสลี	4,616	54.00	85.48
เขียงราย3	แม่ลาว	1	ป่าก่อคำ	6,934	108.00	64.20
เขียงราย3	แม่ลาว	1	โป่งแพร่	4,835	58.00	83.36
เขียงราย3	พาน	3	สันมะเค็ด	11,697	68.20	171.51
เขียงราย3	พาน	3	แม่ฮื้อ	10,466	68.20	153.46
เขียงราย3	พาน	3	ธารทอง	7,078	68.20	103.78
เขียงราย3	พาน	3	สันติสุข	6,172	68.20	90.50
เขียงราย3	พาน	3	คอยงาม	6,968	68.20	102.17
เขียงราย3	พาน	3	ห้วยจัม	7,538	68.20	110.53
เขียงราย3	พาน	3	เจริญเมือง	8,745	68.20	128.23
เขียงราย3	พาน	3	ป่าหุ่ง	10,592	68.20	155.31
เขียงราย3	พาน	3	ม่วงคำ	9,485	68.20	139.08
เขียงราย3	พาน	3	ทรายขาว	10,758	68.20	157.74
เขียงราย3	พาน	3	สันกลาง	8,879	68.20	130.19
เขียงราย3	พาน	3	แม่เย็น	6,175	68.20	90.54
เขียงราย3	พาน	3	เมืองพาน	23,580	68.20	345.75
เขียงราย3	พาน	3	ทาดะวัน	6,914	68.20	101.38
เขียงราย3	พาน	3	เวียงห้าว	3,634	68.20	53.28
เขียงราย3 รวม				171,543.0	1359	126.23
การจัดแบบที่4						
เขตเลือกตั้งที่ 1						
เขียงราย1	เมือง	1	ป่าฮ้อคอนชัย	9,751	70.00	139.30
เขียงราย1	เมือง	1	ท่าสาย	8,225	64.00	128.52
เขียงราย1	เมือง	1	ห้วยสัก	18,840	120.00	157.00
เขียงราย1	เมือง	1	คอยลาน	11,490	123.00	93.41
เขียงราย1	เมือง	1	เวียง	3,620	2.26	1598.59
เขียงราย1	เมือง	1	รอบเวียง	11,576	10.00	1.18
เขียงราย1	เวียงเขียงรุ่ง	2	ทุ่งก่อ	10,451	40.00	261.28
เขียงราย1	เวียงเขียงรุ่ง	2	ดงมหาวัน	6,565	80.93	81.12

เชียงราย1	เวียงเชียงรุ้ง	2	ป่าซาง	9,939	72.65	136.81
เชียงราย1	เวียงชัย	2	เวียงชัย	11,877	83.25	142.67
เชียงราย1	เวียงชัย	2	ผางาม	9,565	56.00	170.80
เชียงราย1	เวียงชัย	2	เวียงเหนือ	6,994	56.00	124.89
เชียงราย1	เวียงชัย	2	คอนศิลา	10,368	47.74	217.18
เชียงราย1	เวียงชัย	2	เมืองชุม	7,948	48.00	165.58
เชียงราย1 รวม				137,209.0	873.83	157.02
เขตเลือกตั้งที่ 2						
เชียงราย2	เมือง	1	บ้านดู่	13,538	115.00	117.72
เชียงราย2	เมือง	1	นางแล	9,872	116.00	85.10
เชียงราย2	เมือง	1	แม่ข้าวต้ม	12,910	122.00	105.82
เชียงราย2	เมือง	1	แม่ยาว	18,883	83.00	227.51
เชียงราย2	เมือง	1	สันทราย	8,120	53.00	153.21
เชียงราย2	เมือง	1	ริมกก	10,470	89.00	117.64
เชียงราย2	เมือง	1	ท่าสูด	8,798	229.00	38.42
เชียงราย2	เมือง	1	เวียง	3,620	2.26	1598.59
เชียงราย2	ท.เมืองเชียงราย	1		52,774	10.65	4955.31
เชียงราย2 รวม				138,985.0	819.91	169.51
เขตเลือกตั้งที่ 3						
เชียงราย3	เมือง	1	รอบเวียง	11,576	10.00	1,157.60
เชียงราย3	เมือง	1	แม่กรณ์	6,266	62.00	101.06
เชียงราย3	เมือง	1	ห้วยชมภู	13,619	135.00	100.88
เชียงราย3	เมือง	1	คอยอ่า	3,586	229.00	15.66
เชียงราย3	แม่สรวย	3	แม่สรวย	11,702	135.00	86.68
เชียงราย3	แม่สรวย	3	ป่าแดด	9,378	187.00	50.15
เชียงราย3	แม่สรวย	3	แม่พริก	6,377	64.00	99.64
เชียงราย3	แม่สรวย	3	ศรีถ้อย	5,234	159.00	32.92
เชียงราย3	แม่สรวย	3	ท่าก้อ	16,937	344.00	49.24
เชียงราย3	แม่สรวย	3	วาวี	19,614	327.57	59.88
เชียงราย3	แม่สรวย	3	เจดีย์หลวง	7,854	85.00	92.40
เชียงราย3	แม่ลาว	1	ดงมะตะ	9,971	62.00	160.82
เชียงราย3	แม่ลาว	1	จอมหมอกแก้ว	6,506	54.00	120.48

เขียงราย3	แม่ลาว	1	บัวสลี	4,616	54.00	85.48
เขียงราย3	แม่ลาว	1	ป่าก่อดำ	6,934	108.00	64.20
เขียงราย3	แม่ลาว	1	โป่งแพร่	4,835	58.00	83.36
เขียงราย3 รวม				145,005.0	2,073.57	69.93

ตัวอย่างการแบ่งเขตเลือกตั้งในจังหวัดขนาดใหญ่ : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัดนครราชสีมาประกอบด้วย 26 อำเภอและ 2 กิ่งอำเภอ (289 ตำบล) มีประชากรทั้งสิ้น 2,510,839 คน มีพื้นที่ 20,493.96 ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นเฉลี่ยทั้งจังหวัด 122.52 คน/ตารางกิโลเมตร เดิมแบ่งเขตเลือกตั้งออกเป็น 6 เขตและมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 16 คน (เขตเลือกตั้ง 1-4 เดิมมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ 3 คน ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 5 และ 6 เดิมมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ 2 คน) ในการเลือกตั้งครั้งต่อไป จังหวัดนครราชสีมาจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นเป็นทั้งหมด 17 คน ถ้ายึดตามหลักเกณฑ์ทางปฏิบัติอย่างง่ายว่า การแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่จะแบ่งชอยจากเขตเลือกตั้งเดิม ก็พบว่า ในการนี้ เมื่อมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้น 1 คน ก็จะต้องมีเขตเลือกตั้งอย่างน้อยหนึ่งเขตที่จะต้องถูกแบ่งชอยย่อยลงไป เพื่อให้เกิดเขตเลือกตั้งเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเขตโดยปกติแล้วเขตเลือกตั้ง เช่นว่าน่าจะเป็นเขตเลือกตั้งเดิมที่รวมอำเภอเมืองอยู่ด้วย เพราะจะมีประชากรสูงกว่าอำเภออื่นทั้งหมด ในการนี้ของจังหวัดนครราชสีมาพบว่า เขตเลือกตั้งที่ 1 เดิม ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอสูงเนินและอำเภอขามทะเลสอ มีประชากรรวมกันถึง 523,964 คน เฉพาะส่วนของเทศบาลเมืองนครราชสีมาซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองอย่างเดียวก็มีประชากรถึง 175,956 คนเข้าไปแล้ว เพราะฉะนั้น เฉพาะเขตเทศบาลเมืองนครราชสีมาซึ่งเป็นเขตชุมชนหนาแน่น ก็เป็นเขตเลือกตั้งได้หนึ่งเขตอยู่แล้ว (ในตารางคือเขตเลือกตั้งที่ 1.1) คงเหลือเขตอำเภอเมือง (นอกเขตเทศบาล) อำเภอสูงเนิน และอำเภอขามทะเลสอที่มีประชากรรวมกันอีก 348,008 คน ซึ่งจะต้องแบ่งเป็นเขตเลือกตั้งให้ได้อีก 3 เขต

อย่างไรก็ตาม เฉพาะอำเภอเมือง (ไม่นับเขตเทศบาล) ก็มีจำนวนประชากรสูงถึง 245,783 คนแล้ว ซึ่งหมายความว่าบางส่วนของอำเภอเมือง (นอกเขตเทศบาล) ก็สามารถเป็นเขตเลือกตั้งได้ด้วยตัวเองเช่นกัน แต่จะเป็นส่วนไหน ตำบลไหนของอำเภอเมืองนั้น จะต้องพิจารณาจากลักษณะทางประชากรและภูมิศาสตร์ของอำเภอเมืองประกอบ ซึ่งก็จะพบว่าอำเภอเมือง (ไม่นับเขตเทศบาล) ซึ่งมีประชากรรวม 245,783 คนนั้น มีเขตแดนประชิดกับอำเภอในเขตเลือกตั้งที่ 1 เดิมตั้งนี้คือ อำเภอขามทะเลสอ (ประชากรรวม 27,720 คน) ทางทิศตะวันตก และอำเภอสูงเนิน (ประชากรรวม 74,505 คน) ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อนำเอาสภาพความเป็นจริงทางภูมิศาสตร์และจำนวนประชากรดังกล่าวมาพิจารณาประกอบกับหลักเกณฑ์ความเท่าเทียมกันของคะแนนเสียง คือการพยายามให้เขตเลือกตั้งที่เกิดใหม่มีจำนวนประชากรเข้าใกล้กับตัวเลขขนาดเลือกตั้งมาตรฐานของประเทศคือ 152,154.41 คน (และโดยที่ประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้งที่เกิดใหม่ไม่แตกต่างกันมากนัก) ก็พบว่าสามารถกำหนดให้พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอเมือง (นอกเขตเทศบาล) เป็นเขตเลือกตั้งได้อีก 1 เขต โดยมีประชากรในเขตเลือกตั้ง 13 ตำบลรวม 126,896 คน (ในตารางคือเขตเลือกตั้งที่ 1.2) ข้อพิจารณาที่สำคัญต่อไปอยู่ที่ว่าเขตเลือกตั้งที่เหลือที่จะต้องสร้างขึ้นใหม่

อีก 2 เขต จะนำเอาตำบลส่วนที่เหลือของอำเภอเมือง ซึ่งมีประชากรรวม 118,887 คน ไปรวมกับ อำเภอขามทะเลสอและอำเภอสูงเนินอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด ประเด็นที่น่าสนใจอยู่ตรงที่ว่า หากนำเอา ตำบลที่เหลือของอำเภอเมือง (ประชากรรวม 118,887 คน) ไปรวมกับอำเภอขามทะเลสอทั้งอำเภอก็จะได้ เขตเลือกตั้งที่มีขนาดประชากรใหญ่เกินไป (เมื่อเทียบกับเขตเลือกตั้งที่ 1.2 ซึ่งอยู่นอกเขตเทศบาลด้วยกัน) เพราะจะได้ถึง $118,887 + 27,720 = 146,607$ คน ยิ่งถ้า นำเอาไปรวมกับอำเภอสูงเนินทั้งอำเภอ ขนาด ของประชากรในเขตเลือกตั้งใหม่ก็จะใหญ่มากขึ้นไปอีก คือเท่ากับ $118,887 + 74,505 = 193,392$ คน ในขณะที่ เดียวกันก็จะต้องไม่ลืมว่ายังจะต้องมีการสร้างเขตเลือกตั้งใหม่ให้เกิดขึ้นจากฐานประชากรที่เหลือของอำเภอ เมืองและอำเภออื่นๆในเขตเลือกตั้งที่ 1 เดิมอีกด้วย ทางเลือกที่เป็นไปได้ก็คือการรวมเอาตำบลที่เหลือของ อำเภอเมือง (ประชากร 118,887 คน) เข้ากับบางตำบลของอำเภอสูงเนินเฉพาะที่มีความเป็นไปได้ในทาง ภูมิศาสตร์ จนได้ตัวเลขของประชากรในเขตเลือกตั้งใหม่ที่เหมาะสม ในกรณีนี้คือเขตเลือกตั้งที่ 1.3 (โปรดดูตาราง) ซึ่งมีประชากรรวม 137,375 คน เมื่อเป็นเช่นนี้เขตเลือกตั้งใหม่ที่จะเกิดขึ้นจึงประกอบด้วย บางตำบลที่เหลือทางตะวันตกของอำเภอเมือง บางตำบลที่เหลือทางทิศเหนือของอำเภอสูงเนิน ตัวอำเภอ ขามทะเลสอทั้งอำเภอ บางตำบลจากอำเภอโนนไทยซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอขามทะเลสอ และหนึ่งตำบล จากอำเภอด่านขุนทดซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของอำเภอขามทะเลสอ จะเห็นได้ว่าสำหรับ 4 ตำบล จากอำเภอโนนไทยและ 1 ตำบลจากอำเภอด่านขุนทดนั้น เป็นการแยกตำบลจากอำเภอที่อยู่นอกเขตเลือกตั้ง เดิมเข้ามารวมกันทำให้เกิดเขตเลือกตั้งใหม่ และผลกระทบที่อาจมีจากความรู้สึกรวมกันนั้นว่าจะเกิด ความไม่พอใจของคะแนนเสียงนั้น เป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ แต่หากพิจารณาว่าการเลือกจัดแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ ดังกล่าวจะมีผลกระทบเพียง 5 ตำบลจากสองอำเภอ ในขณะที่การแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่อื่นๆที่เหลือสามารถ จัดหาได้ในเขตเลือกตั้งเดิมแล้ว ก็นับว่าเป็นการแบ่งเขตเลือกตั้งที่คงจะมีผลกระทบน้อยที่สุด สำหรับการเพิ่ม เขตเลือกตั้งใหม่นอกจากนี้ เขตเลือกตั้งใหม่นี้ (โปรดดูเขตเลือกตั้งนครราชสีมา+นาราย) จะมีประชากร ประมาณ 128,001 คน ซึ่งใกล้เคียงกับเขตเลือกตั้งอื่นๆซึ่งอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ 1 เดิมและอยู่นอกเขตเทศบาล ด้วยกัน แรงของพื้นที่หรือขอบเขตของเขตเลือกตั้ง ตลอดจนความหนาแน่นของประชากรก็ใกล้เคียงกัน การแบ่งเขตเลือกตั้งตามวิธีการข้างต้นนี้ จึงน่าจะเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่เป็นไปได้.

การแบ่งเขตเลือกตั้งของนครราชสีมา						
จังหวัด	อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ตำบล	ประชากร	พื้นที่	ความหนาแน่น
นครราชสีมา 1.1	เมืองนครราชสีมา	1	เทศบาลนครนครราชสีมา	175,956.00	37.4	4704.705882
รวมนครราชสีมา 1.1				175,956.00	37.4	4704.705882
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	โคกสูง	8,521.00	30.56	278.828534
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	จอหอ	20,850.00	26.97	773.0812013
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	ตลาด	4,262.00	13.53	315.0036955
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	บ้านเกาะ	8,715.00	13.41	649.8881432
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	บ้านโพธิ์	7,671.00	68.26	112.3791386
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	พะเนา	4,573.00	18.5	247.1891892
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	โพธิ์กลาง	20,188.00	55.23	365.5259823
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	มะเรียง	5,590.00	9.89	565.2173913
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	หนองกระทุ่ม	5,207.00	14.71	353.9768865
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	หนองไข่น้ำ	5,588.00	43.14	129.5317571
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	หนองบัวศาลา	10,206.00	36.61	278.7762906
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	หนองระเวียง	9,598.00	54.77	175.2419208
นครราชสีมา 1.2	เมืองนครราชสีมา	1	หัวทะเล	15,927.00	18.43	864.1888226
รวมนครราชสีมา 1.2				126,896.00	404.01	314.0912354
นครราชสีมา 1.3	เมืองนครราชสีมา	1	หนองไผ่ล้อม	30,703.00	15.76	1948.159898
นครราชสีมา 1.3	เมืองนครราชสีมา	1	ไชยมงคล	4,182.00	79.09	52.87646984
นครราชสีมา 1.3	เมืองนครราชสีมา	1	หนองจบก	7,022.00	22.54	311.5350488
นครราชสีมา 1.3	เมืองนครราชสีมา	1	โคกกรด	17,719.00	64.17	276.1259155
นครราชสีมา 1.3	เมืองนครราชสีมา	1	บ้านใหม่	14,832.00	19.55	758.6700767
นครราชสีมา 1.3	เมืองนครราชสีมา	1	ปรุใหญ่	7,190.00	16.63	432.3511726
นครราชสีมา 1.3	เมืองนครราชสีมา	1	สุรนารี	9,950.00	40	248.75
นครราชสีมา 1.3	สูงเนิน	1	นากลาง	5,785.00	13.46	429.7919762
นครราชสีมา 1.3	สูงเนิน	1	มะเกลือเก่า	11,296.00	180.7	62.51245158
นครราชสีมา 1.3	สูงเนิน	1	มะเกลือใหม่	6,968.00	107.1	65.06069094
นครราชสีมา 1.3	สูงเนิน	1	สูงเนิน	16,161.00	72.4	223.218232
นครราชสีมา 1.3	สูงเนิน	1	หนองตะไก้	5,567.00	121	46.00826446
รวมนครราชสีมา 1.3				137,375.00	752.4	182.582403

นครราชสีมา2.1	จักราช	2	คลองเมือง	7,842.00	74	105.972973
นครราชสีมา2.1	จักราช	2	จักราช	11,426.00	81	141.0617284
นครราชสีมา2.1	จักราช	2	ทองหลาง	7,208.00	50	144.16
นครราชสีมา2.1	จักราช	2	ศรีละกอ	9,256.00	86	107.627907
นครราชสีมา2.1	จักราช	2	สีสุก	8,209.00	87	94.35632184
นครราชสีมา2.1	จักราช	2	หนองขาม	8,482.00	85	99.78823529
นครราชสีมา2.1	จักราช	2	หนองพลวง	6,841.00	37	184.8918919
นครราชสีมา2.1	จักราช	2	หินโคน	5,998.00	49	122.4081633
นครราชสีมา2.1	ห้วยแถลง	2	กงรถ	4,065.00	81	50.18518519
นครราชสีมา2.1	ห้วยแถลง	2	จัว	8,261.00	84	98.3452381
นครราชสีมา2.1	ห้วยแถลง	2	ตะโก	4,202.00	57	73.71929825
นครราชสีมา2.1	ห้วยแถลง	2	ทับสวาย	3,997.00	55	72.67272727
นครราชสีมา2.1	ห้วยแถลง	2	เมืองลับหลา	8,092.00	77	105.0909091
นครราชสีมา2.1	ห้วยแถลง	2	หูลงตะเคียน	8,372.00	30	279.0666667
นครราชสีมา2.1	ห้วยแถลง	2	หูลงประดู่	9,765.00	38	256.9736842
นครราชสีมา2.1	ห้วยแถลง	2	ห้วยแคน	3,865.00	43	89.88372093
นครราชสีมา2.1	ห้วยแถลง	2	ห้วยแถลง	17,369.00	27.02	642.8201332
นครราชสีมา2.1	ห้วยแถลง	2	หินดาด	8,934.00	28	319.0714286
รวมนครราชสีมา2.1				142,184.00	1069.02	319.0714286
นครราชสีมา2.2	โชคชัย	2	กระโทก	8,177.00	18.04	453.27051
นครราชสีมา2.2	โชคชัย	2	โชคชัย	12,313.00	31.22	394.3946188
นครราชสีมา2.2	โชคชัย	2	ด่านเกวียน	7,011.00	70	100.1571429
นครราชสีมา2.2	โชคชัย	2	ท่าจะหลุง	4,441.00	69	64.36231884
นครราชสีมา2.2	โชคชัย	2	ท่าเยี่ยม	9,299.00	47	197.8510638
นครราชสีมา2.2	โชคชัย	2	ท่าอ่าง	6,111.00	40.25	151.826087
นครราชสีมา2.2	โชคชัย	2	ทุ่งอรุณ	7,316.00	12.98	563.6363636
นครราชสีมา2.2	โชคชัย	2	พลับพลา	7,938.00	25	317.52
นครราชสีมา2.2	โชคชัย	2	ละลมใหม่พัฒนา	5,763.00	21	274.4285714
นครราชสีมา2.2	โชคชัย	2	ลาดขาว	3,913.00	60	65.21666667
นครราชสีมา2.2	หนองบุญมาก	2	ไทยเจริญ	2,901.00	54	53.72222222
นครราชสีมา2.2	หนองบุญมาก	2	บ้านใหม่	4,486.00		#DIV/0!
นครราชสีมา2.2	หนองบุญมาก	2	ลุงเขว้า	4,005.00	65	61.61538462

Korat

นครราชสีมา2.2	หนองขุนนาง	2	สารภี	8,683.00	118	73.58474576
นครราชสีมา2.2	หนองขุนนาง	2	หนองตะไค้	8,528.00	107	79.70093458
นครราชสีมา2.2	หนองขุนนาง	2	หนองขุนนาง	9,763.00	54.21	180.0959233
นครราชสีมา2.2	หนองขุนนาง	2	หนองไม้ไผ่	3,612.00	80	45.15
นครราชสีมา2.2	หนองขุนนาง	2	หนองหัวแรด	7,788.00	94.07	82.78941214
นครราชสีมา2.2	หนองขุนนาง	2	แหลมทอง	5,170.00	53	97.54716981
นครราชสีมา2.2	เฉลิมพระเกียรติ	2	ช้างทอง	4,480.00	39.5	113.4177215
นครราชสีมา2.2	เฉลิมพระเกียรติ	2	ท่าช้าง	7,325.00	121	60.53719008
นครราชสีมา2.2	เฉลิมพระเกียรติ	2	พระพุทธ	5,529.00	22	251.3181818
นครราชสีมา2.2	เฉลิมพระเกียรติ	2	หนองภูเหล็ก	8,911.00	82	108.6707317
นครราชสีมา2.2	เฉลิมพระเกียรติ	2	หนองยาง	6,248.00	22	284
รวมนครราชสีมา2.2				159,711.00	1306.27	122.2649223
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	ครบุรี	8,732.00	51	171.2156863
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	ครบุรีใต้	6,979.00	85.55	81.57802455
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	โคกกระชาย	11,208.00	357	31.39495798
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	จระเข้หิน	9,043.00	415	21.79036145
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	เจ็ดยัง	7,495.00	62	120.8870968
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	แซะ	14,786.00	40	369.65
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	ตะแบกบาน	4,535.00	63	71.98412698
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	บ้านใหม่	8,905.00	67	132.9104478
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	มาบตะโกเอน	4,523.00	72	62.81944444
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	ลำเพียก	6,500.00	229	28.38427948
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	สระด่านพระยา	4,699.00	81	58.01234568
นครราชสีมา2.3	ครบุรี	2	อรพิมพ์	5,360.00	47	114.0425532
นครราชสีมา2.3	เสิงสาง	2	กุดโบลัด	12,810.00	84.82	151.0257015
นครราชสีมา2.3	เสิงสาง	2	โนนสมบูรณ์	10,497.00	176	59.64204545
นครราชสีมา2.3	เสิงสาง	2	บ้านราษฎร์	6,873.00	70	98.18571429
นครราชสีมา2.3	เสิงสาง	2	สระตะเคียน	10,100.00	290	34.82758621
นครราชสีมา2.3	เสิงสาง	2	สุขโพนาลัย	9,973.00	130	76.71538462
นครราชสีมา2.3	เสิงสาง	2	เสิงสาง	12,512.00	174	71.90804598
รวมนครราชสีมา2.3				155,530.00	2494.37	62.35241764
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	กระทุ่มราย	6,801.00	42.2	161.1611374

Korat

นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	โคกกกลาง	5,658.00	73	77.50684932
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	ดอนมัน	4,952.00	39	126.974359
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	ตลาดไพร	5,806.00	30	193.5333333
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	ทุ่งสาว	4,374.00	149	29.3557047
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	นางรำ	5,607.00	49	114.4285714
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	โนนพืด	6,093.00	67	90.94029851
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	ประทาย	10,147.00	40	253.675
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	เมืองโพน	4,174.00	36	115.9444444
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	วังไม้แดง	6,136.00	33	185.9393939
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	หนองค่าย	4,824.00	47	102.6382979
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	หนองพลวง	5,163.00	39	132.3846154
นครราชสีมา3.1	ประทาย	3	หันห้วยทราย	5,524.00	37	149.2972973
นครราชสีมา3.1	กิ่ง อ.เมืองยาง	3	กระเบื้องนอก	7,239.00	52	139.2115385
นครราชสีมา3.1	กิ่ง อ.เมืองยาง	3	โนนอุดม	5,149.00	78	66.01282051
นครราชสีมา3.1	กิ่ง อ.เมืองยาง	3	เมืองยาง	8,107.00	51	158.9607843
นครราชสีมา3.1	กิ่ง อ.เมืองยาง	3	สะพานปลาคว	7,532.00	48	156.9166667
นครราชสีมา3.1	กิ่ง อ.ลำทะเมนชัย	3	ขุย	6,686.00	21	318.3809524
นครราชสีมา3.1	กิ่ง อ.ลำทะเมนชัย	3	ช่องแมว	11,726.00	94.5	124.0846561
นครราชสีมา3.1	กิ่ง อ.ลำทะเมนชัย	3	บ้านยาง	6,898.00	45	153.2888889
นครราชสีมา3.1	กิ่ง อ.ลำทะเมนชัย	3	ไพล	6,092.00	110.6	55.08137432
รวมนครราชสีมา3.1				134,688.00	1181.3	114.0167612
นครราชสีมา3.2	พิมาย	3	กระซอน	8,513.00	54.3	156.7771639
นครราชสีมา3.2	พิมาย	3	ดงใหญ่	11,606.00	61.63	188.3173779
นครราชสีมา3.2	พิมาย	3	ท่าหลวง	5,938.00	84.43	70.33045126
นครราชสีมา3.2	พิมาย	3	โบสถ์	20,154.00	70.31	286.6448585
นครราชสีมา3.2	พิมาย	3	รังกาใหญ่	14,643.00	51.56	283.9992242
นครราชสีมา3.2	ชุมพวง	3	ชุมพวง	11,867.00	29.4	403.6394558
นครราชสีมา3.2	ชุมพวง	3	ตลาดไพร	12,642.00	74	170.8378378
นครราชสีมา3.2	ชุมพวง	3	ท่าลาด	11,823.00	128	92.3671875
นครราชสีมา3.2	ชุมพวง	3	โนนตูม	7,299.00	50	145.98
นครราชสีมา3.2	ชุมพวง	3	โนนยอ	6,159.00	54	114.0555556
นครราชสีมา3.2	ชุมพวง	3	โนนรัง	9,149.00	82	111.5731707
นครราชสีมา3.2	ชุมพวง	3	ประสุข	12,043.00	54.23	222.0726535

Korat

นครราชสีมา3.2	ชุมพวง	3	สาหร่าย	3,821.00	7.5	509.4666667
นครราชสีมา3.2	ชุมพวง	3	หนองหลัก	4,800.00	30	160
รวมนครราชสีมา3.2				140,457.00	831.36	168.94847
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	เทศบาลตำบลหนองสูง	10,114.00		
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	ขามเฒ่า	6,448.00	29	222.3448276
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	จันอัด	4,747.00	35.82	132.5237298
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	ดอนชมพู	7,655.00	42.2	181.3981043
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	ดอนหวาย	3,248.00	32.58	99.69306323
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	ด่านคล้า	8,529.00	29	294.1034483
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	โคกนาค	7,233.00	69.63	103.8776389
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	ธำรงปราสาท	10,641.00	79.12	134.491911
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	บึง	6,595.00	46.58	141.584371
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	พลสงคราม	9,407.00	45.19	208.1655233
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	มะค่า	10,981.00	100.22	109.5689483
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	เมืองปราสาท	7,911.00	66.46	119.0340054
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	ลำคอนสวรรค์	7,096.00	44.31	160.1444369
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	ลำมูล	3,430.00	46.59	73.6209487
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	หลุมข้าว	10,303.00	20.86	493.9117929
นครราชสีมา3.3	โนนสูง	3	ใหม่	13,835.00	30.15	458.8723051
นครราชสีมา3.3	พิมาย	3	ท่าหลวง	5,938.00	84.43	70.33045126
นครราชสีมา3.3	พิมาย	3	โบสถ์	20,154.00	70.31	286.6448585
นครราชสีมา3.3	พิมาย	3	รังนกใหญ่	14,643.00	51.56	283.9992242
รวมนครราชสีมา3.3				168,908.00	924.01	182.7988875
นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	เทศบาลตำบลโนนใหญ่	16,309.00		
นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	กุคจอก	5,495.00	38.65	142.1733506
นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	ขุนทอง	8,138.00	51.1	159.2563601
นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	ดอนตะหนัก	4,573.00	28.63	159.7275585
นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	ด่านช้าง	7,352.00	35.8	205.3631285
นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	โนนทองกลาง	9,106.00	45.35	200.7938258
นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	บัวใหญ่	7,627.00	46.4	164.375
นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	เสมาใหญ่	5,527.00	59.77	92.47113937
นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	หนองแจ้งใหญ่	6,833.00	28.1	243.1672598

Korat

นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	หนองบัวสะอาด	6,772.00	35.25	192.1134752
นครราชสีมา4.1	บัวใหญ่	4	ห้วยยาง	7,863.00	33.13	237.3377603
นครราชสีมา4.1	แก้งสนามนาง	4	แก้งสนามนาง	9,301.00	67	138.8208955
นครราชสีมา4.1	แก้งสนามนาง	4	โนนสำราญ	8,183.00	48.25	169.5958549
นครราชสีมา4.1	แก้งสนามนาง	4	บึงพะไล	10,530.00	69.63	151.227919
นครราชสีมา4.1	แก้งสนามนาง	4	บึงสำโรง	5,800.00	31.49	184.1854557
นครราชสีมา4.1	แก้งสนามนาง	4	สีสุก	4,944.00	39.06	126.5745008
นครราชสีมา4.1	กิ่ง อ.บัวลาย	4	โนนจาน	7,187.00	79.4	90.5163728
นครราชสีมา4.1	กิ่ง อ.บัวลาย	4	บัวลาย	7,784.00	34.82	223.5496841
นครราชสีมา4.1	กิ่ง อ.บัวลาย	4	เมืองพะไล	4,131.00	29.89	138.2067581
นครราชสีมา4.1	กิ่ง อ.บัวลาย	4	หนองหัว	5,509.00	22.09	249.3888637
นครราชสีมา4.1				148,964.00	823.81	180.8232481
นครราชสีมา4.2	โนนแดง	4	ดอนยาวใหญ่	3,411.00	55	62.01818182
นครราชสีมา4.2	โนนแดง	4	โนนแดง	8,898.00	38	234.1578947
นครราชสีมา4.2	โนนแดง	4	โนนตาเถร	3,988.00	47	84.85106383
นครราชสีมา4.2	โนนแดง	4	วังหิน	4,323.00	50	86.46
นครราชสีมา4.2	โนนแดง	4	ลำพะเนียง	4,918.00	23	213.826087
นครราชสีมา4.2	สีดา	4	สีดา	3,891.00	27	144.1111111
นครราชสีมา4.2	สีดา	4	โพหนอง	5,068.00	35.8	141.5642458
นครราชสีมา4.2	สีดา	4	สามเมือง	4,893.00	23.1	211.8181818
นครราชสีมา4.2	สีดา	4	โนนประดู่	4,442.00	50.6	87.78656126
นครราชสีมา4.2	สีดา	4	หนองดาดใหญ่	5,728.00	35.16	162.9124005
นครราชสีมา4.2	คง	4	ขามสมบูรณ์	3,945.00	41.06	96.07890891
นครราชสีมา4.2	คง	4	คูขาด	10,614.00	77.94	136.1816782
นครราชสีมา4.2	คง	4	ดอนใหญ่	5,082.00	43.98	115.5525239
นครราชสีมา4.2	คง	4	ตาจั่น	8,231.00	75.81	108.5740667
นครราชสีมา4.2	คง	4	เทพาลัย	9,510.00	71.66	132.7100195
นครราชสีมา4.2	คง	4	โนนเต็ง	6,799.00	44.02	154.4525216
นครราชสีมา4.2	คง	4	บ้านปรางค์	9,517.00	106.44	89.41187523
นครราชสีมา4.2	คง	4	เมืองคง	11,045.00	65.41	168.8579728
นครราชสีมา4.2	คง	4	หนองบัว	7,386.00	72.06	102.4979184
นครราชสีมา4.2	คง	4	หนองมะนาว	8,167.00	64.36	126.8955873
นครราชสีมา4.2	บ้านเหลื่อม	4	โคกกระเบื้อง	8,328.00	125	66.624

Korat

นครราชสีมา4.2	บ้านเหลื่อม	4	ช่อระกา	3,943.00	33.75	116.8296296
นครราชสีมา4.2	บ้านเหลื่อม	4	บ้านเหลื่อม	6,909.00	20.31	340.1772526
นครราชสีมา4.2	บ้านเหลื่อม	4	วังโพธิ์	2,672.00	26.69	100.1124016
รวมนครราชสีมา4.2				151,708.00	1253.15	121.0613255
นครราชสีมา4.3	กิ่ง อ.พระทองคำ	4	ทัพช้าง	12,087.00	110.5	109.3846154
นครราชสีมา4.3	กิ่ง อ.พระทองคำ	4	พังเทียม	10,525.00	79.32	132.6903681
นครราชสีมา4.3	กิ่ง อ.พระทองคำ	4	นาบกราด	4,706.00	86	54.72093023
นครราชสีมา4.3	กิ่ง อ.พระทองคำ	4	สระพระ	8,486.00	68.81	123.3250981
นครราชสีมา4.3	กิ่ง อ.พระทองคำ	4	หนองหอย	7,695.00	65.19	118.0395766
นครราชสีมา4.3	ขามสะแกแสง	4	ขามสะแกแสง	12,132.00	45	269.6
นครราชสีมา4.3	ขามสะแกแสง	4	ชีวิ๊ก	5,238.00	46	113.8695652
นครราชสีมา4.3	ขามสะแกแสง	4	โนนเมือง	3,804.00	39	97.53846154
นครราชสีมา4.3	ขามสะแกแสง	4	พะงาด	4,866.00	43	113.1627907
นครราชสีมา4.3	ขามสะแกแสง	4	เมืองเกษตร	3,820.00	89.32	42.76757725
นครราชสีมา4.3	ขามสะแกแสง	4	เมืองนาท	5,763.00	35.45	162.5669958
นครราชสีมา4.3	ขามสะแกแสง	4	หนองหัวฟาน	6,795.00	37	183.6486486
นครราชสีมา4.3	โนนไทย	4	ด่านจาก	9,125.00	69.65	131.0122039
นครราชสีมา4.3	โนนไทย	4	ถนนโพธิ์	4,247.00	84.44	50.29606821
นครราชสีมา4.3	โนนไทย	4	โนนไทย	14,192.00	46.51	305.1386799
นครราชสีมา4.3	โนนไทย	4	บัลลังก์	9,640.00	23.51	410.0382816
นครราชสีมา4.3	โนนไทย	4	มะค่า	4,147.00	36.5	113.6164384
นครราชสีมา4.3	โนนไทย	4	สายออ	8,297.00	38.39	216.1239906
รวมนครราชสีมา4.3				135,565.00	1043.59	129.9025479
นครราชสีมา5.1	ด่านขุนทด	5	กุดพิมาน	9,300.00	107.12	86.81852128
นครราชสีมา5.1	ด่านขุนทด	5	ด่านขุนทด	4,514.00	151.26	29.84265503
นครราชสีมา5.1	ด่านขุนทด	5	ด่านนอก	4,298.00	70.73	60.76629436
นครราชสีมา5.1	ด่านขุนทด	5	ตะเคียน	11,122.00	90.36	123.085436
นครราชสีมา5.1	ด่านขุนทด	5	โนนเมืองพัฒนา	4,369.00	63.31	69.00963513
นครราชสีมา5.1	ด่านขุนทด	5	บ้านเก่า	7,584.00	151.4	50.09247028
นครราชสีมา5.1	ด่านขุนทด	5	บ้านแปรง	6,478.00	46.68	138.7746358
นครราชสีมา5.1	ด่านขุนทด	5	พันชนะ	5,911.00	42.46	139.2133773
นครราชสีมา5.1	ด่านขุนทด	5	สระจรเข้	5,643.00	83.8	67.33890215

Korat

นครราชสีมา5.1	ด้านขุนทด	5	หนองกรด	9,668.00	28.07	344.4246527
นครราชสีมา5.1	ด้านขุนทด	5	หนองไทร	4,756.00	65.18	72.96716784
นครราชสีมา5.1	ด้านขุนทด	5	หนองบัวตะเกียด	9,049.00	47.72	189.6269908
นครราชสีมา5.1	ด้านขุนทด	5	หนองบัวละคร	3,542.00	79.86	44.35261708
นครราชสีมา5.1	ด้านขุนทด	5	ห้วยบง	8,950.00	72.92	122.7372463
นครราชสีมา5.1	ด้านขุนทด	5	หินลาด	12,631.00	88.29	143.0626345
นครราชสีมา5.1	กิ่ง อ.เทพารักษ์	5	บึงบรี	3,415.00	69.59	49.07314269
นครราชสีมา5.1	กิ่ง อ.เทพารักษ์	5	วังยางทอง	4,379.00	119	36.79831933
นครราชสีมา5.1	กิ่ง อ.เทพารักษ์	5	สำนักตะคร้อ	6,694.00	154.85	43.22893122
นครราชสีมา5.1	กิ่ง อ.เทพารักษ์	5	หนองแขวง	8,311.00	132.68	62.63943322
รวมนครราชสีมา5.1				130,614.00	1665.28	78.4336568
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	กฤษณา	6,111.00	133.46	45.78900045
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	กุดน้อย	7,020.00	108	65
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	คลองไผ่	8,763.00	143	61.27972028
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	ดอนเมือง	6,665.00	61	109.2622951
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	บ้านหัน	4,649.00	116.32	39.9673315
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	มิตรภาพ	12,350.00	123	100.4065041
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	ลาดบัวขาว	19,223.00	40	480.575
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	วังโรงใหญ่	7,106.00	97	73.25773196
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	สีคิ้ว	19,435.00	55.37	351.0023478
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	หนองน้ำใส	11,491.00	102	112.6568627
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	หนองบัวน้อย	5,997.00	78	76.88461538
นครราชสีมา5.2	สีคิ้ว	5	หนองหญ้าขาว	8,875.00	135	65.74074074
นครราชสีมา5.2	ปากช่อง	6	จันทัก	14,448.00	188.75	76.54569536
นครราชสีมา5.2	ปากช่อง	6	วังไทร	10,414.00	131	79.49618321
รวมนครราชสีมา5.2				142,547.00	1511.9	94.28335207
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	เกษมทรัพย์	3,702.00	106	34.9245283
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	โคกไทย	4,438.00	103.58	42.84610929
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	จิ้ว	6,383.00	160	39.89375
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	ดอน	4,467.00	60	74.45
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	ตะขบ	14,513.00	150	96.75333333
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	ตะคุ	12,274.00	65	188.8307692

Korat

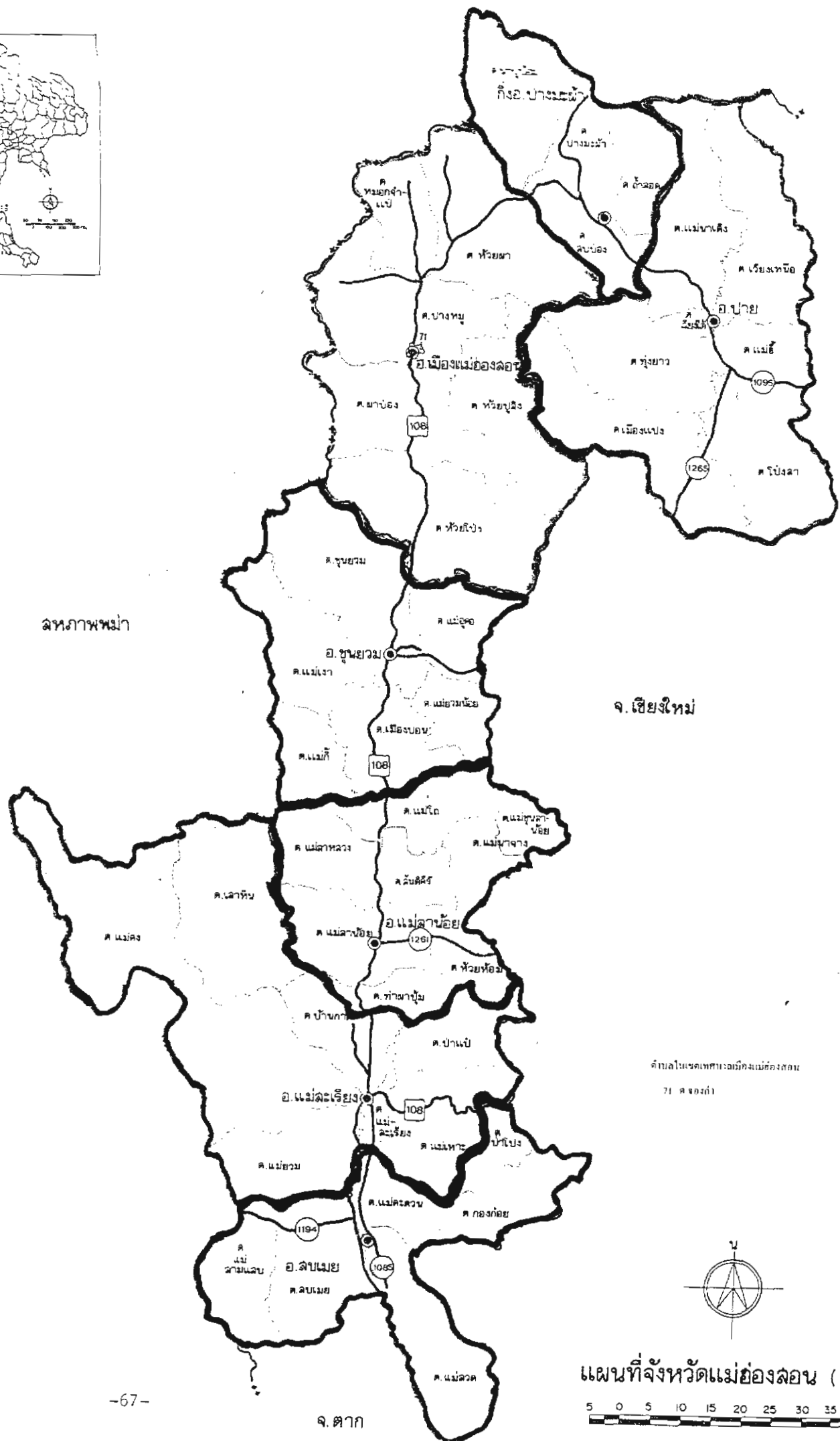
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	ตุม	5,679.00	60	94.65
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	ธงชัยเหนือ	7,492.00	15	499.4666667
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	นกออก	6,040.00	12	503.3333333
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	บ่อปลาทอง	4,023.00	348	11.56034483
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	ภูหลวง	5,306.00	18.94	280.1478353
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	เมืองปัก	19,042.00	50	380.84
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	ลำนางแก้ว	4,950.00	96	51.5625
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	สระเกราษ	9,271.00	47	197.2553191
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	ลำโรง	3,648.00	45	81.06666667
นครราชสีมา6.1	ปักธงชัย	6	สุกษม	4,843.00	27	179.3703704
นครราชสีมา6.1	กิ่ง อ.วังน้ำเขียว	6	ไทยสามัคคี	6,270.00	170.9	36.68812171
นครราชสีมา6.1	กิ่ง อ.วังน้ำเขียว	6	ระเริง	5,631.00	292	19.28424658
นครราชสีมา6.1	กิ่ง อ.วังน้ำเขียว	6	วังน้ำเขียว	8,890.00	147	60.47619048
นครราชสีมา6.1	กิ่ง อ.วังน้ำเขียว	6	วังหมี	8,519.00	257	33.14785992
นครราชสีมา6.1	กิ่ง อ.วังน้ำเขียว	6	อุดมทรัพย์	10,581.00	299.3	35.35248914
รวมนครราชสีมา6.1				155,962.00	2529.72	61.65188242
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	เทศบาลตำบลปากช่อง	40,908.00		
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	กลางดง	11,491.00	322	35.6863354
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	ชนงพระ	9,196.00	93	98.88172043
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	คลองม่วง	9,286.00	103	90.15533981
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	ปากช่อง	15,011.00	93	161.4086022
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	โป่งตาลอง	5,040.00	179	28.15642458
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	พญาเย็น	6,293.00	378.5	16.62615588
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	วังกะทะ	8,954.00	76	117.8157895
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	หนองน้ำแดง	7,738.00	147	52.63945578
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	หนองสาหร่าย	22,484.00	85.56	262.7863488
นครราชสีมา6.2	ปากช่อง	6	หมูสี	10,932.00	78	140.1538462
รวมนครราชสีมา6.2				147,333.00	1555.06	94.74425424
นครราชสีมา+	ขามทะเลสอ	5	ขามทะเลสอ	4,789.00	44.4	107.8603604
นครราชสีมา+	ขามทะเลสอ	5	บึงอ้อ	5,012.00	29.7	168.7542088
นครราชสีมา+	ขามทะเลสอ	5	โป่งแดง	5,059.00	55	91.98181818
นครราชสีมา+	ขามทะเลสอ	5	พันดุง	5,469.00	30.26	180.7336418

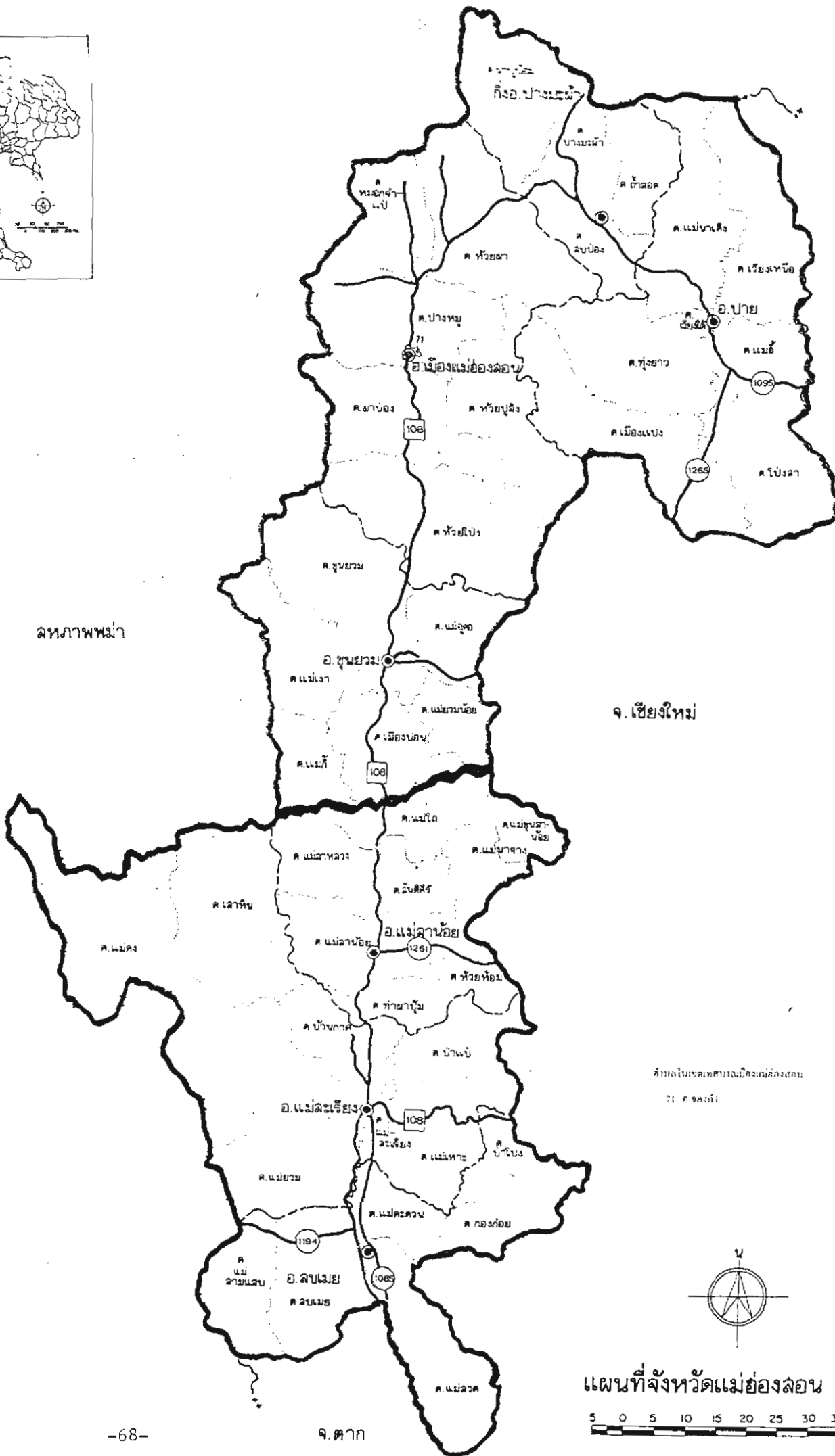
Korat

นครราชสีมา+	ขามทะเลสอ	5	หนองสรวง	7,391.00	31	238.4193548
นครราชสีมา+	ด่านขุนทด	5	ด่านโน	15,860.00	160.96	98.53379722
นครราชสีมา+	โนนไทย	4	กำบัง	9,948.00	53.01	187.6627051
นครราชสีมา+	โนนไทย	4	ค้างพลู	5,862.00	48.39	121.1407316
นครราชสีมา+	โนนไทย	4	บ้านวัง	5,113.00	54.61	93.62754074
นครราชสีมา+	โนนไทย	4	ลำโรง	7,481.00	78.73	95.0209577
นครราชสีมา+	เมืองนครราชสีมา	1	พลกรัง	4,006.00	18.65	214.7989276
นครราชสีมา+	เมืองนครราชสีมา	1	สีมม	6,028.00	18.61	323.9118753
นครราชสีมา+	เมืองนครราชสีมา	1	พุดซา	9,157.00	39.36	232.6473577
นครราชสีมา+	เมืองนครราชสีมา	1	หมื่นไวย	8,098.00	9.76	829.7131148
นครราชสีมา+	สูงเนิน	1	กุดจิก	4,860.00	11.2	433.9285714
นครราชสีมา+	สูงเนิน	1	ไค้งยาง	2,847.00	4.4	647.0454545
นครราชสีมา-	สูงเนิน	1	โคราช	2,767.00	7.2	384.3055556
นครราชสีมา-	สูงเนิน	1	โนนคำ	4,607.00	90.8	50.73788546
นครราชสีมา+	สูงเนิน	1	บึงขี้เหล็ก	4,516.00	33.4	135.2095808
นครราชสีมา+	สูงเนิน	1	เสมา	9,131.00	80.4	113.5696517
รวมนครราชสีมา+				128,001.00	899.84	142.248622

ตัวอย่างการแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ตราด สิงห์บุรี มุกดาหาร เชียงใหม่ นครสวรรค์ และ ลพบุรี

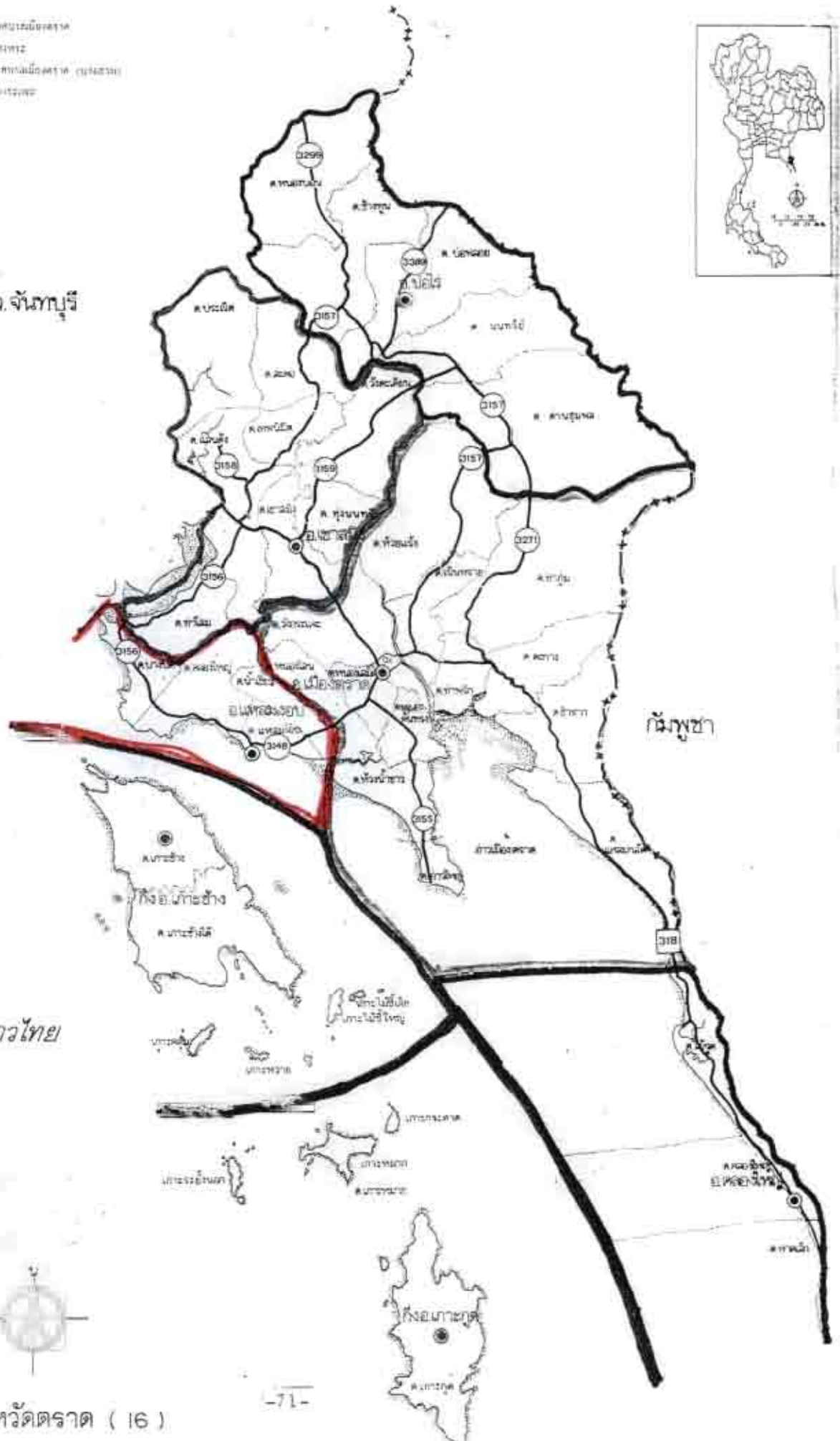
จังหวัด	อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ตำบล	ประชากร	พื้นที่	ความหนาแน่น
แม่ฮ่องสอน1.1	กิ่ง อ.ปางมะผ้า	1	ถ้ำลอด	2923	250.00	11.692
แม่ฮ่องสอน1.1	กิ่ง อ.ปางมะผ้า	1	นาปู่ป้อม	3310	250.00	13.24
แม่ฮ่องสอน1.1	กิ่ง อ.ปางมะผ้า	1	บางมะผ้า	3166	250.00	12.664
แม่ฮ่องสอน1.1	กิ่ง อ.ปางมะผ้า	1	สบป่อง	5533	287.00	19.27874564
แม่ฮ่องสอน1.1	ปาย	1	ทุ่งยาว	4125	265	15.56603774
แม่ฮ่องสอน1.1	ปาย	1	นาติง	5712	265	21.55471698
แม่ฮ่องสอน1.1	ปาย	1	โป่งสา	2762	265	10.42264151
แม่ฮ่องสอน1.1	ปาย	1	เมืองแปง	2907	265	10.96981132
แม่ฮ่องสอน1.1	ปาย	1	แม่สี	2557	265	9.649056604
แม่ฮ่องสอน1.1	ปาย	1	เวียงใต้	5414	317.00	17.07886435
แม่ฮ่องสอน1.1	ปาย	1	เวียงเหนือ	3563	376.00	9.47606383
แม่ฮ่องสอน1.1	เมืองแม่ฮ่องสอน	1	ท.เมืองแม่ฮ่องสอน	7356	300	24.52
แม่ฮ่องสอน1.1	เมืองแม่ฮ่องสอน	1	ปางหมู	10062	300	33.54
แม่ฮ่องสอน1.1	เมืองแม่ฮ่องสอน	1	ผาป่อง	7632	324	23.55555556
แม่ฮ่องสอน1.1	เมืองแม่ฮ่องสอน	1	หมอกจำแป่	5723	485.00	11.8
แม่ฮ่องสอน1.1	เมืองแม่ฮ่องสอน	1	ห้วยปูลิง	3475	515.00	6.747572816
แม่ฮ่องสอน1.1	เมืองแม่ฮ่องสอน	1	ห้วยโป่ง	6017	615.00	9.783739837
แม่ฮ่องสอน1.1	เมืองแม่ฮ่องสอน	1	ห้วยผา	4775	236.00	20.23305085
แม่ฮ่องสอน1.1	ขุนยวม	1	ขุนยวม	6937	408.00	17.00245098
แม่ฮ่องสอน1.1	ขุนยวม	1	เมืองบอน	4522	408.00	11.08333333
แม่ฮ่องสอน1.1	ขุนยวม	1	แมก	1310	408.00	3.210784314
แม่ฮ่องสอน1.1	ขุนยวม	1	แม่เงา	3262	408.00	7.995098039
แม่ฮ่องสอน1.1	ขุนยวม	1	แม่ยวมน้อย	2447	408.00	5.99754902
แม่ฮ่องสอน1.1	ขุนยวม	1	แม่ฮูด	2923	257.00	11.37354086
รวมแม่ฮ่องสอน1.1				108413	8127	13.3398548
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ลาน้อย	1	ขุนแม่ลาน้อย	2228	120.00	18.56666667
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ลาน้อย	1	ท่าผาน้ำ	4251	120.00	35.425
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ลาน้อย	1	แม่โต	3325	120.00	27.70833333
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ลาน้อย	1	แม่เงา	2722	120.00	22.68333333
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ลาน้อย	1	แม่ลาหลวง	4918	135.00	36.42962963
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ลาน้อย	1	สันติคีรี	2457	290.00	8.472413793
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ลาน้อย	1	ห้วยห้อม	4258	365.00	11.66575342

แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ละเรียง	1	บ้านกาศ	11573	260.1	44.49442522
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ละเรียง	1	ป่าแป๋	6143	260.1	23.61783929
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ละเรียง	1	แม่คง	3774	52	72.57692308
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ละเรียง	1	แม่ขวน	8644	213.00	40.58215962
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ละเรียง	1	แม่สะเรียง	10465	910.40	11.49494728
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ละเรียง	1	แม่ทะ	7464	284.80	26.20786517
แม่ฮ่องสอน1.2	แม่ละเรียง	1	เสาหิน	2053	280.00	7.332142857
แม่ฮ่องสอน1.2	สบเมย	1	กองก่อ	5425	232.00	23.38362069
แม่ฮ่องสอน1.2	สบเมย	1	ป่าโป่ง	4082	162.00	25.19753086
แม่ฮ่องสอน1.2	สบเมย	1	แม่ตะตวน	6937	253.00	27.41897233
แม่ฮ่องสอน1.2	สบเมย	1	แม่สวด	6873	198.00	34.71212121
แม่ฮ่องสอน1.2	สบเมย	1	แม่สามแลบ	7785	256.00	30.41015625
แม่ฮ่องสอน1.2	สบเมย	1	สบเมย	6906	76.00	90.86842105
รวมแม่ฮ่องสอน1.2				112283	4707.40	23.85244509

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ
เพื่อส่งเสริมการพัฒนาภาคใต้
กรมการขนส่งทางบก
กรมการขนส่งทางบก

จ. จันทบุรี

อ่าวไทย

71 ต.ปรางพินิจ

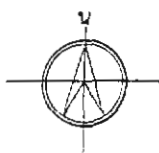
07 က လံာ်ကုဉ်းကုဉ်း

จ. จันทบุรี

กัมพูชา

อ่าวไทย

แผนที่จังหวัดตราด (16)

จังหวัด	อำเภอ	เขตเลือกตั้ง	ตำบล	ประชากร	พื้นที่	ความหนาแน่น
ตราด1.1	เมืองตราด	1	เทศบาลเมือง	14,486	2.52	5748.4127
ตราด1.1	เมืองตราด	1	ข้าวสาร	2734	65	42.0615385
ตราด1.1	เมืองตราด	1	ตะกวาง	2439	54	45.1666667
ตราด1.1	เมืองตราด	1	ท่ากุ่ม	3786	240	15.775
ตราด1.1	เมืองตราด	1	ท่าพริก	4287	54	79.3888889
ตราด1.1	เมืองตราด	1	เนินทราย	6573	54	121.722222
ตราด1.1	เมืองตราด	1	บางพระ	804	2	402
ตราด1.1	เมืองตราด	1	วังกระแจะ	18611	70.5	263.985816
ตราด1.1	เมืองตราด	1	หนองคันธง	4594	27.5	167.054545
ตราด1.1	เมืองตราด	1	หนองเสม็ด	5734	26	220.538462
ตราด1.1	เมืองตราด	1	หนองโสน	4905	65	75.4615385
ตราด1.1	เมืองตราด	1	ห้วงน้ำขาว	3239	42	77.1190476
ตราด1.1	เมืองตราด	1	ห้วยแร้ง	6172	187	33.0053476
ตราด1.1	เมืองตราด	1	แหลมกลัด	7205	76.07	94.7153937
ตราด1.1	เมืองตราด	1	ข้าวใหญ่	4911	24	204.625
ตราด1.1	คลองใหญ่	1	คลองใหญ่	15101	13	1161.61538
ตราด1.1	คลองใหญ่	1	ไม้รูด	4363	27.2	160.404412
ตราด1.1	คลองใหญ่	1	หาดเล็ก	4025	10	402.5
รวมตราด 1.1				113,969	1039.79	109.607709
ตราด1.2	เขาสมิง	1	เขาสมิง	7030	47.29	148.657221
ตราด1.2	เขาสมิง	1	ท่าโสม	3812	92.8	41.0775862
ตราด1.2	เขาสมิง	1	ทุ่งนนทรีย์	3513	32.9	106.778116
ตราด1.2	เขาสมิง	1	เทพนิมิต	3250	42	77.3809524
ตราด1.2	เขาสมิง	1	ประณีต	5786	109.72	52.7342326
ตราด1.2	เขาสมิง	1	วังตะเคียน	4145	66.4	62.4246988
ตราด1.2	เขาสมิง	1	สะตอ	4494	65	69.1384615
ตราด1.2	เขาสมิง	1	แสนตุง	8972	96.63	92.8490117
ตราด1.2	บ่อไร่	1	ช้างพูน	2667	67	39.8059701
ตราด1.2	บ่อไร่	1	ด่านชุมพล	4232	233	18.1630901
ตราด1.2	บ่อไร่	1	นนทรีย์	3720	116	32.0689655
ตราด1.2	บ่อไร่	1	บ่อพลอย	19466	134.99	144.203274
ตราด1.2	บ่อไร่	1	หนองบอน	10446	116	90.0517241

ตราด1.2	แหลมงอบ	1	คลองใหญ่	4440	65	68.3076923
ตราด1.2	แหลมงอบ	1	น้ำเคียว	3631	28.34	128.122795
ตราด1.2	แหลมงอบ	1	บางปิด	4394	47.95	91.637122
ตราด1.2	แหลมงอบ	1	แหลมงอบ	5748	78.5	73.2229299
ตราด1.2	กิ่ง อ.เกาะกูด	1	เกาะหมาก	377	30.54	12.3444663
ตราด1.2	กิ่ง อ.เกาะกูด	1	เกาะกูด	1495	131.46	11.3722805
ตราด1.2	กิ่ง อ.เกาะช้าง	1	เกาะช้าง	2057	41.01	50.1584979
ตราด1.2	กิ่ง อ.เกาะช้าง	1	เกาะช้างใต้	2356	35.46	66.4410603
รวมตราด 1.2				106031	1677.99	63.189292

